

ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΛΟΓΙΑΣ & ΓΕΩΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

NATIONAL & KAPODISTRIAN UNIVERSITY OF ATHENS
SCHOOL OF SCIENCES
DEPARTMENT OF GEOLOGY & GEOENVIRONMENT

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ & ΚΡΙΣΕΩΝ

POST GRADUATE PROGRAM
ENVIRONMENTAL, DISASTER & CRISES MANAGEMENT STRATEGIES

Μεταπτυχιακή Διατριβή Ειδίκευσης

Master Thesis

**Εμποδιζόμενα άτομα και έκτακτη ανάγκη: προσβασιμότητα
εμποδιζόμενων ατόμων σε αθλητικούς και πολιτιστικούς χώρους και
σε δημοτικά κτήρια του Δήμου Πετρούπολης**

Disabled People and Emergency: Accessibility of Disabled People in Athletic and Cultural Areas and in Municipal Buildings of the Municipality of Petroupolis.

ΒΑΡΒΑΡΑ ΚΟΥΤΡΕΤΣΗ / VARVARA KOUTRETSI

A.M. / R.N. : 16096

Ειδικές Εκδόσεις / Special Publications:

No. 2018048

Αθήνα, Φεβρουάριος 2018

Athens, February 2018

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ & ΚΡΙΣΕΩΝ

POST GRADUATE PROGRAM
ENVIRONMENTAL, DISASTER & CRISES MANAGEMENT STRATEGIES

Μεταπτυχιακή Διατριβή Ειδίκευσης

Master Thesis

Εμποδιζόμενα άτομα και έκτακτη ανάγκη: προσβασιμότητα εμποδιζόμενων ατόμων σε αθλητικούς και πολιτιστικούς χώρους και σε δημοτικά κτήρια του Δήμου Πετρούπολης

Disabled People and Emergency: Accessibility of Disabled People in Athletic and Cultural
Areas and in Municipal Buildings of the Municipality of Petroupolis.

ΒΑΡΒΑΡΑ ΚΟΥΤΡΕΤΣΗ / VARVARA KOUTRETSI

A.M. / R.N. : 16096

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:

Δρ. Χ. Ντρίνια,
Καθηγ. ΕΚΠΑ

Δρ. Α. Αντωναράκου,
Αναπλ. Καθηγ. ΕΚΠΑ

Δρ. Ε. Λέκκας,
Καθηγ. ΕΚΠΑ

Εξειδικευμένη Επιστημονική Καθοδήγηση:

Α. Κούρου
Δρ. Γεωλόγος, Προϊσταμένη του Τμήματος
Εκπαίδευσης - Ενημέρωσης του Ο.Α.Σ.Π.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ:

-Την καθηγήτρια μου κα Ασημίνα Κούρου για τις πολύτιμες συμβουλές της, την καθοδήγηση και τη βοήθειά της στην ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας.

-Όλους τους καθηγητές του Π.Μ.Σ. για την ευκαιρία που μου έδωσαν να πλουτίσω τις γνώσεις μου.

-Την οικογένεια μου για την υπομονή, την κατανόηση και την υποστήριξή της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ii
Περίληψη	iv
Abstract	iv
Κατάλογος Εικόνων.....	v
Κατάλογος Σχημάτων.....	vi
A. Εισαγωγή.....	1
1.1 Γενικά στοιχεία.....	1
1.2 Στόχοι της παρούσας εργασίας.....	2
1.3 Καθολική Σχεδίαση - Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης μετά το 2000.....	2
1.4 Νέες αντιλήψεις για την ένταξη των ΑμεΑ στο σχεδιασμό Έκτακτης Ανάγκης και μείωσης των κινδύνων καταστροφής.....	4
1.5 Κτιριακές υποδομές Δήμου Πετρούπολης.....	5
B. Ορισμοί – Κατηγοριοποίηση ΑμεΑ	
2.1 Γενικά στοιχεία.....	7
2.2 Ορισμός αναπηρίας.....	8
2.3 Ορισμός ΑμεΑ.....	8
2.4 Κατηγορίες ΑμεΑ.....	9
Γ. Η σημασία της προσβασιμότητας σε δημόσιους χώρους και χώρους με αθλητικό και πολιτισμικό ενδιαφέρον.	
3.1 Ορισμός προσβασιμότητας.....	11
3.2 Σημασία της προσβασιμότητας.....	12
Δ. Θεσμικό πλαίσιο	
4.1 Θεσμικό πλαίσιο και προδιαγραφές δημοσίων κτιρίων για πρόσβαση ΑμεΑ.....	13
4.2 Θεσμικό πλαίσιο για πρόσβαση ΑμεΑ σε χώρους πολιτισμού και αθλητισμού.....	21
Ε. Έκτακτη ανάγκη	
5.1 Εισαγωγή.....	23
5.2 Σχέδια έκτακτης ανάγκης.....	23
5.3 Μέτρα προστασίας σε σεισμικό γεγονός.....	26

Σ.Τ. Προσβασιμότητα και έκτακτη ανάγκη εμποδιζόμενων ατόμων και ΑμεΑ σε Δημοτικά κτίρια	
6.1 Κεντρικό Δημαρχείο (Διοικητικές – Οικονομικές Υπηρεσίες).....	27
6.2 Τεχνικές Υπηρεσίες.....	31
6.3 Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης (Δημοτολόγια – Ληξιαρχείο).....	32
6.4 Κ.Ε.Π.....	33
Ζ. Προσβασιμότητα και έκτακτη ανάγκη εμποδιζόμενων ατόμων και ΑμεΑ σε χώρους πολιτισμού	
7.1 Πολιτιστικό Κέντρο.....	35
7.2 Πνευματικό Κέντρο.....	36
7.3 Δημοτικό Ωδείο.....	37
7.4 Θέατρο Πέτρας.....	38
Η. Προσβασιμότητα και έκτακτη ανάγκη εμποδιζόμενων ατόμων και ΑμεΑ σε χώρους αθλητισμού	
8.1 Δημοτικό Κολυμβητήριο.....	40
8.2 Κλειστό Γυμναστήριο "Νικόλαος Παξιμαδάς".....	40
Θ. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.	
9.1 Επεξεργασία - ανάλυση απαντήσεων ερωτηματολογίου.....	43
Ι. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.	
10.1 Συμπεράσματα.....	59
ΙΑ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	
11.1 Προτάσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε δημοτικούς χώρους του Δήμου Πετρούπολης.....	62
ΙΒ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
12.1 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	66
ΙΓ. Βιβλιογραφία.....	74

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στις σύγχρονες κοινωνίες υπάρχει μια μεγάλη κατηγορία πολιτών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες τόσο στην καθημερινότητά τους σχετικά με την πρόσβαση σε αθλητικούς και πολιτιστικούς χώρους, σε δημοτικά κτίρια κ.λπ., όσο και κατά την εκκένωση των χώρων αυτών σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Τα Εμποδιζόμενα Άτομα, τα οποία είναι τα άτομα με Αναπηρία, καθώς και τα άτομα με μειωμένες ικανότητες, όπως τα άτομα της τρίτης και τέταρτης ηλικίας, συχνά περιθωριοποιούνται επειδή δεν μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα στις δραστηριότητες της ζωής ή στη διαχείριση της έκτακτης ανάγκης,

Η διπλωματική αυτή εργασία αφορά στη διερεύνηση των αναγκών και των απαιτήσεων των Εμποδιζόμενων Ατόμων σχετικά με τη δυνατότητα προσέγγισης και χρήσης των αθλητικών, πολιτιστικών χώρων και εν γένει των δημοτικών κτιρίων του Δήμου Πετρούπολης και στην αναγνώριση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα Άτομα αυτά σε περίπτωση εκδήλωσης φυσικών καταστροφών στους χώρους αυτούς.

Η έρευνα βασίστηκε σε βιβλιογραφική αναζήτηση, επεξεργασία στοιχείων που συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίων και επιτόπια αυτοψία σε κτίρια του Δήμου Πετρούπολης. Στόχος της εργασίας είναι η υποβολή προτάσεων για τη βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης και του Σχεδιασμού Έκτακτης Ανάγκης και η επίτευξη αποτελεσματικής διαχείρισης σε περιπτώσεις κινδύνων και κρίσεων σε χώρους που φιλοξενούν Εμποδιζόμενα Άτομα.

Λέξεις κλειδιά: Εμποδιζόμενα Άτομα, Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), Έκτακτη Ανάγκη, Προσβασιμότητα, Δημοτικά κτίρια.

ABSTRACT

In modern societies, there is a lot of citizens who face difficulties in their everyday lives about access to sports and cultural sites, municipal buildings etc., as well as the evacuation of these areas in case of emergency.

Obstructed people with disabilities as well as people with disabilities, such as third and fourth age people, are often denigrated because they can not participate equally in life or emergency management.

This diploma thesis concerns the investigation of the needs and requirements of the Precluded Persons regarding the possibility of approaching and using the sports, cultural spaces and municipal buildings of the Municipality of Petroupolis and recognizing the problems that these Individuals face in the event of natural events disasters in these areas.

The research will be based on a bibliographic search, processing of data to be collected through questionnaires and on-site autopsy in buildings in the City of Petroupolis. The aim of the work is to present proposals for the improvement of the existing situation and the Emergency Planning and the achievement of effective management in cases of dangers and crises in places occupying Obstructed Persons.

Keywords: Disabled and Special Populations, People with Disability, Emergency, Accessibility, Municipal buildings.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Χάρτης Δήμου Πετρούπολης.....	5
Εικόνα 2: Δορυφορική εικόνα θέσης Δημαρχείου.....	27
Εικόνα 3: Είσοδος Κεντρικού Δημαρχείου.....	28
Εικόνα 4: Ανελκυστήρας – κλιμακοστάσιο Κεντρικού Δημαρχείου.....	29
Εικόνα 5: Διάδρομος ορόφου.....	29
Εικόνα 6: Μη προσβάσιμοι πάγκοι συναλλαγής.....	30
Εικόνα 7: Είσοδος Τεχνικών Υπηρεσιών.....	31
Εικόνα 8: Κλιμακοστάσιο Τεχνικών Υπηρεσιών	32
Εικόνα 9: Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης.....	33
Εικόνα 10: Ράμπα ακατάλληλων προδιαγραφών.....	33
Εικόνα 11: Δορυφορική εικόνα θέσης ΚΕΠ.....	34
Εικόνα 12: Ράμπα εισόδου στο Κ.Ε.Π.....	34
Εικόνα 13: Δορυφορική εικόνα θέσης Πολιτιστικού Κέντρου.....	35
Εικόνα 14: Είσοδος Πολιτιστικού Κέντρου	36
Εικόνα 15: Δορυφορική εικόνα θέσης Πνευματικού κέντρου.....	36
Εικόνα 16: Είσοδος Πνευματικού Κέντρου.....	37
Εικόνα 17: Δορυφορική εικόνα θέσης Δημοτικού Ωδείου.....	37
Εικόνα 18: Είσοδος Δημοτικού Ωδείου.....	38
Εικόνα 19: Δορυφορική εικόνα θέσης Θεάτρου Πέτρας.....	39
Εικόνα 20: Είσοδος Θεάτρου Πέτρας.....	39
Εικόνα 21: Θέατρο Πέτρας.....	39
Εικόνα 22: Είσοδος Δημοτικού Κολυμβητηρίου.....	40
Εικόνα 23: Δορυφορική εικόνα θέσης Δημοτικού Κολυμβητηρίου και Κλειστού Γυμναστηρίου.....	41
Εικόνα 24: Είσοδος Κλειστού Γυμναστηρίου.....	41
Εικόνα 25: Εξωτερική πρόσβαση στις εξέδρες του Κλειστού Γυμναστηρίου.....	42
Εικόνα 26: Εσωτερική πρόσβαση στις εξέδρες του Κλειστού Γυμναστηρίου.....	42

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχ. 1 Επιδαπέδια σήμανση χώρου στάθμευσης ατόμων με αναπηρία.....	13.
Σχ. 2 Ράμπες Εισόδων.....	17
Σχ. 3 Διαστάσεις ραμπών.....	17
Σχ.4 Ανελκυστήρας -Εξοπλισμός Θαλάμου.....	18
Σχ. 5 Χειριστήρια Ανελκυστήρων.....	19
Σχ. 6 Σήμανση Ανελκυστήρα για ΑμεΑ.....	19
Σχ. 7 Κατάλληλη προσβάσιμη σήμανση.....	20
Σχ. 8 Το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης.....	22
Σχ. 9 Σχεδιασμός χώρου υγιεινής.....	22
Σχ. 10 Δελτίο μη Δομικής Τρωτότητας.....	24

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Γενικά στοιχεία

Στις σύγχρονες κοινωνίες και παρά την πρόοδο των τεχνολογιών και της ευαισθητοποίησης για την εξάλειψη ανισοτήτων και διακρίσεων, αποτελεί κοινή παραδοχή, πως μια μεγάλη κατηγορία συμπολιτών μας αντιμετωπίζει ακόμα σοβαρά προβλήματα στην καθημερινότητά της, λόγω του λανθασμένου σχεδιασμού των κτιρίων, των μέσων μαζικής μεταφοράς και της διαμόρφωσης των κτιρίων δημόσιας και κοινωφελούς χρήσης.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα αποκαλούμενα **Εμποδιζόμενα Άτομα ή Άτομα με Περιορισμένη Κινητικότητα**, που σε τομείς δεδομένους για την πλειοψηφία, όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η μετακίνηση, η προσβασιμότητα, η αυτόνομη διαβίωση και η ψυχαγωγία, συχνά αντιμετωπίζουν ανυπέβλητες δυσκολίες. Αποτέλεσμα των παραπάνω δυσκολιών, ο αυξανόμενος κοινωνικός αποκλεισμός τους.

Με τον όρο **Εμποδιζόμενα Άτομα**, εννοούμε τα άτομα που για κάποιο χρονικό διάστημα της ζωής τους έχουν δυσκολία σε μία ή περισσότερες από τις παρακάτω αισθήσεις και λειτουργίες: κίνηση, ακοή, όραση, αντίληψη, επικοινωνία, προσαρμογή (World Health Organization, 2001).

Αναλυτικότερα ως Εμποδιζόμενα Άτομα χαρακτηρίζονται:

- Τα άτομα με αναπηρία
- Οι ηλικιωμένοι και υπερήλικες
- Τα νήπια και μικρά παιδιά
- Οι γυναίκες που διανύουν την περίοδο της εγκυμοσύνης
- Οι γονείς με μικρά παιδιά
- Τα άτομα με ασυνήθιστες σωματικές διαστάσεις
- Οι εθισμένοι σε βλαβερές ουσίες
- Όσοι χρησιμοποιούν ή οδηγούν οποιουδήποτε τύπου αμαξίδιο
- Όσοι μεταφέρουν βάρη.

Τα Εμποδιζόμενα άτομα ανέρχονται στο 50% περίπου του πληθυσμού με τα ΑμεΑ (Άτομα με Αναπηρίες) να αποτελούν το 10%-15% του πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2012 42 εκατομμύρια άνθρωποι στην Ε.Ε. είχαν κάποια μορφή αναπηρία (Eurostat, 2012). Αυτό συνεπάγεται ότι ένας στους δύο πολίτες είναι πιθανόν να μην μπορεί να χρησιμοποιήσει την υπάρχουσα αστική υποδομή, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ομάδες πληθυσμού διαφορετικών «ταχυτήτων» και να προκύπτουν σοβαρά προβλήματα περιθωριοποίησης των ατόμων αυτών. Ως εκ τούτου, μια μεγάλη μερίδα του πληθυσμού αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα στην αυτόνομη διακίνηση και διαβίωση και κατ' επέκταση, νοικοκυριά που έχουν στους κόλπους τους άτομα με αναπηρίες, αντιμετωπίζουν δυσβάσταχτα οικονομικά προβλήματα. Η άρση της ανισότητας αυτής επιτυγχάνεται όταν στο σχεδιασμό του δομημένου περιβάλλοντος και στην πληροφόρηση προβλέπεται η ενσωμάτωση της πρόσβασης.

Η πρόσβαση αποτελεί θεμελιώδες χαρακτηριστικό του δομημένου περιβάλλοντος και θεμελιώδες δικαίωμα του κάθε πολίτη. Χάρης σε αυτή, οι άνθρωποι μπορούν να χρησιμοποιούν κτίρια και χώρους και τους δίνεται η δυνατότητα να συμμετέχουν στις κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες για τις οποίες προορίζεται το δομημένο περιβάλλον.

1.2 Στόχος της παρούσας εργασίας

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των αναγκών και των απαιτήσεων των Εμποδιζόμενων Ατόμων σχετικά με τη δυνατότητα προσέγγισης και χρήσης των αθλητικών, πολιτιστικών χώρων και εν γένει των δημοτικών κτιρίων του Δήμου Πετρούπολης και στην αναγνώριση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα Άτομα αυτά σε περίπτωση εκδήλωσης φυσικών καταστροφών στους χώρους αυτούς.

Η εργασία αυτή βασίστηκε σε βιβλιογραφική αναζήτηση, επεξεργασία στοιχείων που συλλέχτηκαν μέσω ερωτηματολογίων και επιτόπια έρευνα σε κτίρια του Δήμου Πετρούπολης.

Η επαφή των Εμποδιζόμενων Ατόμων με αυτούς τους χώρους, είναι ένα σημαντικό βήμα για την αποπεριθωριοποίησή τους, ενώ παράλληλα με αυτόν τον τρόπο προωθείται η ανάπτυξη του πολιτισμικού επιπέδου της κοινωνίας.

Πιο συγκεκριμένα, στόχος της εργασίας είναι:

α. να οριστούν οι κατηγορίες των ΑμεΑ

β. να αναδειχθεί η σημασία της προσβασιμότητάς τους σε κτίρια δημόσιας και κοινωφελούς χρήσης με έμφαση σε αθλητικούς και πολιτιστικούς χώρους

γ. να παρουσιαστεί το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο

δ. να αναζητηθούν και να αναλυθούν κάποιες καλές και κακές πρακτικές

ε. να επιλεγούν μια σειρά από επιθυμητές προϋποθέσεις που θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να εφαρμόζονται στο μέλλον, κατά την κατασκευή χώρων με αθλητικό ή πολιτιστικό ενδιαφέρον καθώς και χώρων δημοσίων κτιρίων.

Τελικός στόχος της εργασίας είναι η υποβολή προτάσεων για τη βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης και του Σχεδιασμού Έκτακτης Ανάγκης και η επίτευξη αποτελεσματικής διαχείρισης σε περιπτώσεις κινδύνων και κρίσεων σε χώρους που φιλοξενούν Εμποδιζόμενα Άτομα.

«Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει ελεύθερα στην πνευματική ζωή της κοινότητας, να χαίρεται τις καλές τέχνες και να μετέχει στην επιστημονική πρόοδο και στα αγαθά της», όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο άρθρο 27 της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΟΗΕ, 1948).

1.3 Καθολική σχεδίαση - Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης μετά το 2000

Είναι ίσως παράδοξο, να εξετάζουμε τη δυνατότητα πρόσβασης σε κτίρια και χώρους που βασικά κατασκευάζονται για να δέχονται και να εξυπηρετούν το κοινό. Όμως καθημερινά πάρα πολλοί χώροι αθλητισμού, πολιτισμού και δημόσια κτίρια δεν είναι προσβάσιμοι από το σύνολο του πληθυσμού.

Σήμερα όμως έχουμε τα εργαλεία που μας επιτρέπουν τη σωστή εφαρμογή της πρόσβασης (νομοθεσία, προδιαγραφές, τεχνολογία), αλλά και μια νέα προσέγγιση και αντιμετώπιση θεμάτων που αφορούν στο δομημένο περιβάλλον. Η κυρίαρχη προσέγγιση είναι η «καθολική σχεδίαση» ή «σχεδιασμός για όλους» (Design for all) (ΟΗΕ, 2006). Η φιλοσοφία αυτή συμπυκνώνεται στο ότι κύριος αποδέκτης του δομημένου περιβάλλοντος είναι ο χρήστης και συνεπώς, η κατασκευή κάθε χώρου έχει στόχο την εξυπηρέτηση του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού χρηστών. Έτσι από τα πρώτα στάδια της σχεδίασης ενός χώρου λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες όλων των κοινωνικών ομάδων και σχεδιάζονται οι ίδιες εξυπηρετήσεις για όλους, χωρίς διαφοροποιήσεις. Με αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνεται η ισότιμη συμμετοχή του κοινωνικού συνόλου σε κάθε τομέα δραστηριοτήτων. Συγκεκριμένα, στα κτίρια και χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος, η λογική του

«καθολικού σχεδιασμού» είναι καθοριστικής σημασίας, καθώς μέσω των κτιρίων αυτών προάγεται η επαφή με την ιστορία, την παράδοση μιας χώρας. Ακόμα αθλητικοί χώροι και εγκαταστάσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικό να λειτουργούν με τέτοιο τρόπο ώστε να χρησιμοποιούνται ισότιμα από το κοινό, καθώς η λειτουργία τους συνδέεται στενά με τον δημόσιο χαρακτήρα τους, ενώ αποτελούν σημαντικούς φορείς κοινωνικοποίησης και επαφής των ανθρώπων. Είναι κτίρια και χώροι που πρέπει να παρέχουν απρόσκοπτη πρόσβαση στο κοινό, αποκτούν δε όλο και μεγαλύτερη σημασία σε ότι αφορά στη διάθεση του ελεύθερου χρόνου των πολιτών.

Η Ε.Ε., για να ενισχύσει τη δέσμευσή της και να ευαισθητοποιήσει σχετικά με τα θέματα αναπηρίας γενικότερα, ανακήρυξε το έτος 2003 ως το Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Αναπηρίες (ΕΕΑΑ) και έτσι δόθηκε νέα ώθηση στην καταπολέμηση των διακρίσεων προς τα ΑμεΑ και βελτιώθηκαν σημαντικά οι συνθήκες για τα άτομα με αναπηρίες σε πολλά σημεία, μεταξύ των οποίων και η προσβασιμότητα (Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Ίσες ευκαιρίες για τα Άτομα με Αναπηρίες: ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης) (EUR- Lex- 52003DC0650-EN).

Με αφορμή τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες 2004 υλοποιήθηκαν στην Αθήνα και στις άλλες ολυμπιακές πόλεις της Ελλάδας σημαντικές παρεμβάσεις και έργα για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας των εγκαταστάσεων, των υποδομών και των υπηρεσιών για όλους τους επισκέπτες και θεατές. Η εξασφάλιση των αναγκαίων συνθηκών για την επιτυχή διοργάνωση των Παραολυμπιακών Αγώνων 2004 δημιούργησε μια σημαντική κληρονομιά στη χώρα όσον αφορά τα Άτομα με Αναπηρίες.

Συγκεκριμένα με:

- τον Ν. 3057/2002 (ΦΕΚ 239/Α/10.10.02) «Τροποποίηση και συμπλήρωση του Ν.2725/1999, ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Πολιτισμού και άλλες διατάξεις» επεβλήθη η υποχρέωση αποκατάστασης της προσβασιμότητας των κτιρίων της παραγρ.5 του άρθρου 28του ν.2831/2000 που βρίσκονται στις Ολυμπιακές πόλεις (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Βόλο και Ηράκλειο) το αργότερο μέχρι 31.12.2003. Για πρώτη φορά μάλιστα εισήχθησαν πρόστιμα από 10- 100.000€ για κάθε μήνα καθυστέρησης της αποκατάστασης, επιβαλλόμενα με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.
- τον νόμο αυτό επιχειρήθηκε με αφορμή την προετοιμασία των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων για πρώτη φορά η θεσμοθέτηση χρονοδιαγράμματος και προστίμων για την περίπτωση μη εφαρμογής της προσβασιμότητας και μη συμμόρφωσης με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία. Αν και δεν υπήρξε συμμόρφωση, δεν υπήρξε και καμία επιβολή προστίμου μέχρι σήμερα. Ο νόμος μάλιστα παραμένει εν ισχύ.

Ακόμη, το 2000 το τότε Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., (σημερινό Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών) γνωστοποίησε τις διατάξεις που ισχύουν για τους χώρους που έχει πρόσβαση το κοινό, ειδικότερα μάλιστα με το Ν.2831/2000 τροποποιήθηκε ο Γ.Ο.Κ. (Ν.1577/85). Επίσης με τον Ν. 4067/2012 (ΦΕΚ 79^Α/09.04.2012 Νέος Οικοδομικός Κανονισμός) στο άρθρο 26 επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη αυτόνομη και ασφαλής προσπέλαση από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους των κτιρίων σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Σχεδιάζοντας για Όλους», όπως αυτές τροποποιούνται και ισχύουν κάθε φορά. Στα υφιστάμενα πριν από την ισχύ του νόμου κτίρια που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμοί, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού (χώροι συνεδρίων, εκθέσεων, μουσείων, συναυλιών, αθλητικών ή πολιτιστικών συγκεντρώσεων, ναοί, θέατρα/ κινηματογράφοι, εστιατόρια/

ζαχαροπλαστεία/ καφενεία/ κέντρα διασκέδασης, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, αίθουσες αναμονής επιβατών, τράπεζες/ ανταλλακτήρια κ.λπ.), προσωρινής διαμονής, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, δικαιοσύνης και σωφρονισμού, γραφείων και εμπορίου, βιομηχανίας και βιοτεχνίας, καθώς επίσης και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και πρατηρίων καυσίμων επιβάλλεται να γίνουν οι απαραίτητες διαμορφώσεις, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. Οι διαμορφώσεις θα πρέπει να ολοκληρωθούν μέχρι το 2020, με την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου.

Τα κριτήρια για το σχεδιασμό που θα σέβεται τις ιδιαιτερότητες των ατόμων έχουν καθοριστεί. Η υιοθέτηση και αναμόρφωση των κριτηρίων αυτών για την καλύτερη εξυπηρέτηση των χρηστών, αποτελούν τη νέα πρόκληση για τη σύγχρονη, διαρκώς εξελισσόμενη κοινωνία. Σήμερα, οι δυσκολίες στο σχεδιασμό και την κατασκευή για τα εμποδιζόμενα άτομα οφείλουν να ξεπεραστούν. Η αλλαγή του αφιλόξενου, εχθρικού, επικίνδυνου χώρου, δεν απαιτεί τεράστια οικονομική προσπάθεια και αποτελεί ζήτημα συνείδησης, τιμής και δημοκρατικής λειτουργίας του κράτους. Άλλωστε, ας μην ξεχνάμε ότι ένα φιλικό δομημένο περιβάλλον προς Άτομα με Αναπηρίες, είναι και πιο φιλικό περιβάλλον για το σύνολο του πληθυσμού της κοινωνίας και επιτρέπει τη σύσφιξη των δεσμών μεταξύ του κοινωνικού συνόλου και κατά συνέπεια την αρτιότερη και ομαλότερη λειτουργία του κράτους.

1.4 Νέες αντιλήψεις για την ένταξη των ΑμεΑ στον Σχεδιασμό Έκτακτης Ανάγκης και Μείωσης του Κινδύνου Καταστροφών

Σήμερα η αναπηρία θεωρείται μια εξελισσόμενη έννοια. Με δεδομένο τον συσχετισμό της αναπηρίας με το περιβάλλον, τη γενικότερη κουλτούρα και τις δημογραφικές τάσεις που οδηγούν τάχιιστα στο φαινόμενο ένας στους δύο πολίτες να εμποδίζεται από τα ισχύοντα σήμερα πρότυπα σχεδιασμού υποδομών, υπηρεσιών, αγαθών και πολιτικών διαδικασιών, καθίσταται αναγκαία η αλλαγή των θεσμικών πλαισίων και ένταξης των ΑμεΑ σε νέα πρότυπα σχεδιασμού. Έτσι, όσοι ασχολούνται με τον σχεδιασμό σε όλα τα επίπεδα και τους τομείς καλούνται να ακολουθήσουν τις νέες τάσεις.

Τον Μάρτιο του 2015, στο Sendai της Ιαπωνίας έγινε η 3^η παγκόσμια διάσκεψη του ΟΗΕ για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών. Από τη διάσκεψη αυτή προέκυψε το Πλαίσιο του Sendai για τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών 2015-2030 (SFDRR), το οποίο εγκρίθηκε στη συνέχεια από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών.

Το SFDRR ανέδειξε τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από ότι τα προηγούμενα Πλαίσια, όπου δεν υπήρχαν καθόλου αναφορές στα ΑμεΑ. Στο εν λόγω Πλαίσιο εισήχθησαν οι έννοιες καθολική σχεδίαση, κοινωνική ένταξη και προσβασιμότητα που σχετίζονται άμεσα με την αναπηρία (Stough 2015, Natural Hazards Observer 2016).

Η καθολική σχεδίαση διευκολύνει σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης την εκκένωση των κτιρίων με την δημιουργία κατάλληλων εξόδων που διευκολύνουν την κίνηση των ΑμεΑ, με την τοποθέτηση σήμανσης έκτακτης ανάγκης κ.λπ.

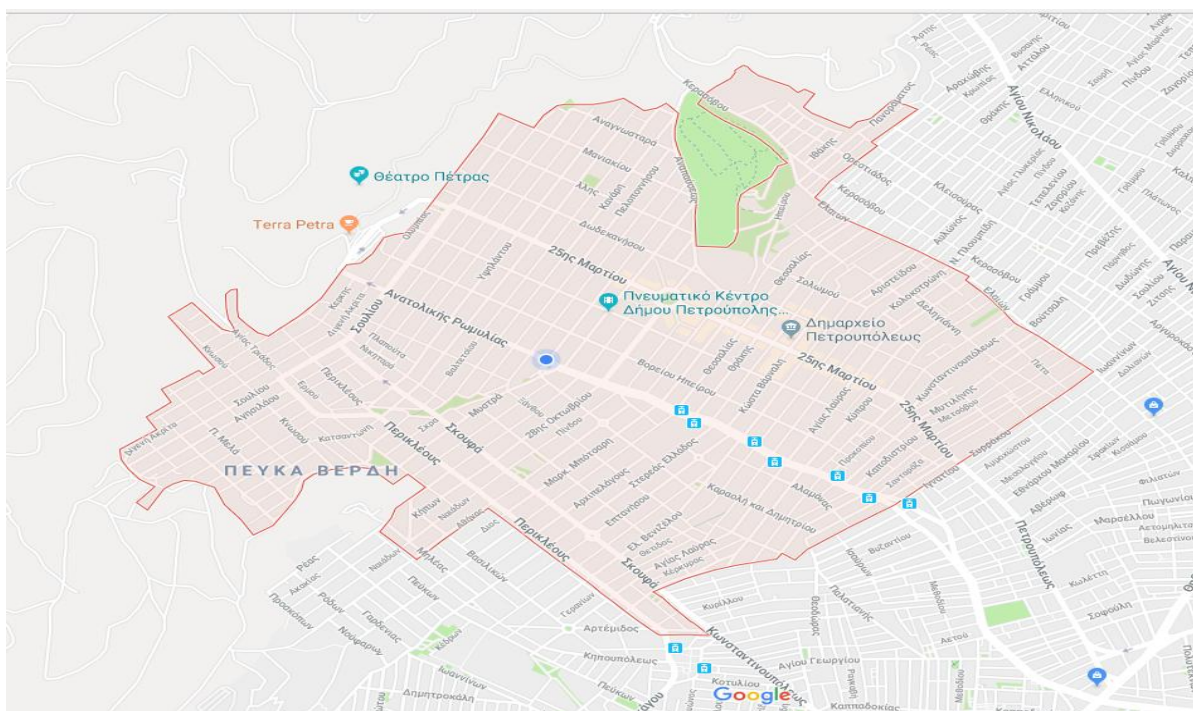
Η κοινωνική ένταξη αποσκοπεί στη συμμετοχή των ΑμεΑ στην συνδιαμόρφωση του σχεδιασμού εκτάκτων αναγκών και της μείωσης του κινδύνου καταστροφών. Η προσβασιμότητα συνδέεται με την καθολική σχεδίαση και με την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις εγκαταστάσεις, τις υπηρεσίες, τις πληροφορίες και τα μέσα που είναι διαθέσιμα για τους ανθρώπους χωρίς αναπηρίες.

Στην ανάπτυξη των νέων τάσεων σε παγκόσμιο επίπεδο, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει σήμερα και το ίδιο το αναπηρικό κίνημα, το οποίο έχοντας εμπειρία, τεχνογνωσία και προωθώντας τεκμηριωμένες λύσεις, μπορεί να συναποφασίζει και να σχεδιάζει από κοινού με τους πολιτικούς και τους τεχνοκράτες, καθόσον οι

ανάγκες των κοινωνιών συνεχώς διαφοροποιούνται. Έτσι όσοι «σχεδιάζουν» οφείλουν να εξασφαλίζουν την ισότιμη συμμετοχή και αυτόνομη διαβίωση όλων των ανθρώπων.

1.5 Κιριακές υποδομές Δήμου Πετρούπολης

Η Πετρούπολη είναι Δήμος του Δυτικού Τομέα Αθηνών στην Περιφέρεια Αττικής, αναπτυσσόμενος στις παρυφές του Ποικίλου Όρους. Τοποθετείται νότια της Αττικής Οδού, δυτικά της Λεωφόρου Κηφισού και της Λεωφόρου Θηβών και εξυπηρετείται από τις βασικές οδούς της 25ης Μαρτίου, Ανατολικής Ρωμυλίας και Περικλέους. Συνορεύει νοτιοανατολικά με το Ίλιο, ανατολικά με το Καματερό και δυτικά με το Χαϊδάρι. Ο πληθυσμός της το 2011 υπολογίστηκε σε 58.979 άτομα και η έκτασή της σε 6,597 km², με πυκνότητα της τάξεως των 8.940 κατοίκων ανά km².

Εικ. 1: Χάρτης Δήμου Πετρούπολης (από Google Maps)

Από τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δυτικής Αθήνας (Α.Σ.Δ.Α.) έχει ανακοινωθεί πως ο Δήμος Πετρούπολης είναι ο πιο ανεπτυγμένος δήμος της δυτικής Αθήνας και παρουσιάζει έντονη αθλητική και πολιτιστική δραστηριότητα (ΑΣΔΑ, 2010). Ο Δήμος δεν διαθέτει ιδιόκτητο κτίριο για να στεγάσει τις υπηρεσίες του, οι οποίες είναι διασκορπισμένες σε διάφορα ενοικιαζόμενα κτίρια.

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στα κτίρια που στεγάζονται οι βασικές υπηρεσίες του Δήμου καθώς και στα σημαντικότερα κτίρια πολιτιστικής και αθλητικής δραστηριότητας, όπου έχουμε και τις μαζικότερες προσελεύσεις κοινού. Ειδικότερα:

1) Οι **Διοικητικές και Οικονομικές Υπηρεσίες** του Δήμου στεγάζονται σε τριώροφο ενοικιαζόμενο κτίριο επί της οδού Κώστα Βάρναλη 76-78. Παράπλευρα του κεντρικού Δημαρχείου και σε κοντινή απόσταση είναι οι **Τεχνικές Υπηρεσίες** και το τμήμα Δημοτικής κατάστασης (Δημοτολόγιο, Ληξιαρχείο κ.λπ.). Το **Κ.Ε.Π.** Πετρούπολης στεγάζεται επίσης σε ενοικιαζόμενο ισόγειο κτίριο στη συμβολή των οδών 25ης Μαρτίου και Βαλτετσίου.

2) Το **Πολιτιστικό Κέντρο** στεγάζεται σε διώροφο ιδιόκτητο κτίριο του Δήμου επί της οδού Εθνικής Αντιστάσεως 61. Φιλοξενεί στον πρώτο όροφο αίθουσα χορού που χρησιμοποιείται για τα τμήματα χορού του Δήμου και στον δεύτερο όροφο του κτιρίου στεγάζεται η Φιλαρμονική. Η αίθουσα στο ισόγειο χρησιμοποιείται για εκδηλώσεις, συγκεντρώσεις, ομιλίες, εκθέσεις ζωγραφικής. Επίσης είναι ο χώρος που πραγματοποιούνται οι συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου.

3) Το **Πνευματικό Κέντρο** στεγάζεται σε τριώροφο ιδιόκτητο κτίριο του Δήμου στην συμβολή των οδών Μπουμπουλίνας & Αθ. Διάκου και καλύπτει σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες των πολιτιστικών δραστηριοτήτων του Δήμου.

Από το 1999, που εγκαινιάστηκε το **Πνευματικό Κέντρο**, στεγάζεται στον δεύτερο όροφο η **Δημοτική Βιβλιοθήκη**. Στην αίθουσα του κινηματοθεάτρου, στο ισόγειο, χωρητικότητας 150 ατόμων, πραγματοποιούνται συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, εκδηλώσεις, ενώ παράλληλα εκεί λειτουργεί ο Χειμερινός Δημοτικός Κινηματογράφος. Ο τρίτος όροφος φιλοξενεί το **Εικαστικό Εργαστήριο Ενηλίκων και Παιδών** και το **Εργαστήριο Αγιογραφίας**. Στο Πνευματικό Κέντρο βρίσκεται και το **Εργαστήριο Κεραμικής**.

4) Το **Δημοτικό Ωδείο** Πετρούπολης ιδρύθηκε το 1991 και στεγάζεται σε ενοικιαζόμενο διώροφο κτίριο στη συμβολή των οδών Αν. Ρωμυλίας και Ελευθ. Βενιζέλου.

5) Το **Θέατρο Πέτρας** αποτελεί το σημαντικότερο κέντρο πολιτιστικών δραστηριοτήτων της πόλης. Το 1995 κατασκευάστηκε η μεγάλη σκηνή του Θεάτρου, με τη σημερινή μορφή, η οποία ονομάστηκε «Μίνως Βολανάκης» και έχει χωρητικότητα 4.000 θεατών. Η μεγάλη σκηνή, μαζί με τη σκηνή «Πήτερ Μπρουκ», που έχει δυναμικό 1.000 θέσεων, φιλοξενούν μέχρι σήμερα όλες τις εκδηλώσεις του Φεστιβάλ Πέτρας παρουσιάζοντας σπουδαίες θεατρικές παραγωγές, συγκροτήματα παγκόσμιας ακτινοβολίας όπως τα Μπαλέτα Μποσσί της Μόσχας και συναυλίες σημαντικών καλλιτεχνών.

6) Το **Δημοτικό Κολυμβητήριο** βρίσκεται στην οδό Κ. Βάρναλη & Ελαιών. Διαθέτει δύο πισίνες θερμαινόμενες. Μία μικρή πισίνα, διαστάσεων 10m x 12m για την εκμάθηση κολύμβησης των μικρών παιδιών και μία μεγάλη πισίνα 13 διαδρομών και διαστάσεων 25m x 33m.

7) Το **Κλειστό Γυμναστήριο "Νικόλαος Παξιμαδάς"** βρίσκεται στην Κ. Βάρναλη παραπλεύρως του Δημοτικού Κολυμβητηρίου.

Τέλος θα πρέπει να αναφέρουμε τη λειτουργία από το 1999, **Τμήματος Α.Μ.Ε.Α.** Συμμετέχουν σε αυτό περισσότερα από 50 μέλη διαφόρων κατηγοριών/ομάδων/παθήσεων ηλικίας από 5 ετών και άνω. Πρωταρχικός στόχος του τμήματος είναι η ευχάριστη, δημιουργική και ασφαλής απασχόληση των μελών του σε ποικίλες αθλητικές, πολιτιστικές και παιδαγωγικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται καθημερινά σε διάφορους χώρους και αίθουσες του Δήμου Πετρούπολης, ώστε να γίνεται πράξη η παροχή ίσων και ισότιμων ευκαιριών σε όλα τα μέλη. Το τμήμα απευθύνεται σε άτομα που παρουσιάζουν εκ γενετής ή επίκτητα ορισμένους σωματικούς ή νοητικούς περιορισμούς. (Α.Μ.Ε.Α = Άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες, εν συντομία Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες).

B. ΟΡΙΣΜΟΙ – ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑμεΑ

2.1 Γενικά στοιχεία

Η ανάλυση των ορισμών είναι μία πολύπλοκη, αλλά ταυτόχρονα μία σημαντική διαδικασία. Υπάρχουν διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις, οι οποίες εξετάζουν τον όρο «αναπηρία» και τις επιπτώσεις του στα άτομα με αναπηρία. Το να δοθεί ένας σαφής ορισμός για την αναπηρία δεν είναι εξαρχής κάτι το απλό, εφόσον την έννοια της αναπηρίας ο καθένας την αντιλαμβάνεται διαφορετικά. Αυτό συμβαίνει διότι η αναπηρία συνιστά μια κοινωνική πραγματικότητα, όπου διαφορετικά άτομα, με εντελώς διαφορετικά βιώματα αλληλεπίδρασης και με εντελώς διαφορετική εξέλιξη κατατάχθηκαν στην κατηγορία των αναπήρων.

Η αναπηρία είναι δύσκολο να προσδιοριστεί και να οριοθετηθεί, καθώς είναι ένας όρος, που δεν επιδέχεται απλή εννοιολογική εξήγηση. Η όποια προσπάθεια οριοθέτησης σχετίζεται με το σύνολο των λειτουργιών του ατόμου, με την συνολική εικόνα που έχει η κοινωνία για τον άνθρωπο, με τις υπάρχουσες κοινωνικές και παραγωγικές σχέσεις, τον τρόπο κοινωνικής οργάνωσης, τα πρότυπα που κυριαρχούν στην κοινωνία, την κοινωνική θέση του ατόμου. Οι εννοιολογικοί προσδιορισμοί της αναπηρίας προκύπτουν είτε από το ιατρικό μοντέλο, είτε από το βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο.

Το ιατρικό μοντέλο (**Medical Model**) είναι ο όρος που δημιούργησε ο ψυχίατρος RD Laing στην «*Η πολιτική της οικογένειας και άλλα δοκίμια*» (1971) και η αναπηρία ορίζεται ως η σωματική, νοητική, αισθητηριακή ή ψυχολογική «απόκλιση» από αυτό που θεωρείται «φυσιολογικό». Πρόκειται για «δυσλειτουργία» που οφείλεται σε ασθένεια, ατύχημα ή άλλους ιατρικούς λόγους. Η προσέγγιση αυτή τοποθετεί τα προβλήματα που συνοδεύουν την αναπηρία στο ίδιο το άτομο, εφόσον υποστηρίζει ότι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στην καθημερινή τους ζωή είναι φυσικό επακόλουθο των δικών τους λειτουργικών περιορισμών, αγνοώντας παντελώς την αλληλεπίδραση που υπάρχει ανάμεσα στο άτομο και το περιβάλλον.

Το βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο (Biopsychosocial Model) αποτελεί μια φιλοσοφική θεώρηση που λαμβάνει ως δεδομένη τη σημαντικότητα και την αλληλεπίδραση των βιολογικών, των ψυχολογικών και των κοινωνικών παραγόντων στον καθορισμό της υγείας (DiMatteo & Martin, 2006, σ.35) και η αναπηρία μπορεί να κατανοηθεί μόνο μέσω της αλληλεπίδρασης βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών παραγόντων. Δεν αποτελεί μόνο μια ιατρική ή βιολογική «δυσλειτουργία» του οργανισμού, αλλά έχει και σημαντικές κοινωνικές προεκτάσεις, εφόσον επηρεάζει τη συμμετοχή του ατόμου στις καθημερινές δραστηριότητες και εν γένει στην κοινωνική του ζωή.

Για αυτό το λόγο και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας δημιούργησε τη Διεθνή Ταξινόμηση για τη Λειτουργικότητα και την Υγεία (International Classification of Functioning, Disability and Health - ICF). Η Διεθνής Ταξινόμηση για τη Λειτουργικότητα και την Υγεία εγκρίθηκε το έτος 2001 στη 54η Γενική Συνέλευση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Πρόκειται για ένα σύστημα που λαμβάνει υπόψη του αφενός τα προβλήματα που προκαλεί η αναπηρία στη λειτουργικότητα του ατόμου στο πραγματικό περιβάλλον που ζει και κινείται καθημερινά, αφετέρου τους παράγοντες του περιβάλλοντος (π.χ. κτιριακές υποδομές, βοηθήματα, υποστηρικτική τεχνολογία, στάσεις του κοινωνικού περιβάλλοντος απέναντι στην αναπηρία, συμπεριφορές κ.λπ.), οι οποίοι επηρεάζουν με θετικό ή αρνητικό τρόπο τη συμμετοχή του στις καθημερινές δραστηριότητες.

Η πολυπλοκότητα, λοιπόν, η αοριστία, η γενικότητα και οι δυσκολίες που υπάρχουν στο να οριστεί η έννοια της αναπηρίας δε συνεισφέρουν στην αποσαφήνιση του όρου. Ως εκ τούτου, για την αναπηρία υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί ορισμοί, που πηγάζουν από διαφορετικές ιδεολογικοπολιτικές αντιλήψεις αλλά και από διαφορετικές οπτικές θεωρήσεις του προβλήματος.

2.2 Ορισμός αναπηρίας

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ) στην Έκθεση ICIDH (International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps το 1981: *«Άτομα με Αναπηρίες θεωρούνται όλα τα άτομα που εμφανίζουν σοβαρή μειονεξία, που προκύπτει από φυσική ή διανοητική βλάβη».*

Σε σχέση με αυτήν τη θεώρηση προτάθηκε η παρακάτω ταξινόμηση:

- Το **μειονέκτημα/ deficiency - handicap**, το οποίο η Π.Ο.Υ ορίζει ως *«κάθε απώλεια ουσίας ή αλλοίωσης μιας δομής ή μιας ψυχολογικής, φυσιολογικής ή ανατομικής λειτουργίας».*
- Η **ανικανότητα/ incapacity**, που αντιστοιχεί σε *«κάθε μερική ή ολική ελάττωση (αποτέλεσμα του μειονεκτήματος) της ικανότητας να επιτελούμε μια δραστηριότητα μ' ένα συγκεκριμένο τρόπο ή μέσα στα όρια που θεωρούνται φυσιολογικά για ένα ανθρώπινο όν».*
- Το **ελάττωμα/ disadvantage**, που έρχεται σ' ένα δεδομένο άτομο ως αποτέλεσμα μιας ανεπάρκειας ή μιας ανικανότητας που περιορίζει ή απαγορεύει την εκπλήρωση ενός φυσιολογικού ρόλου που είναι ομαλός (ανάλογα με το φύλο, την ηλικία, τους κοινωνικούς ή πολιτιστικούς παράγοντες) για το άτομο αυτό.

Από τα παραπάνω συνεπώς προκύπτει ότι: *«Αναπηρία είναι το αποτέλεσμα οργανικών ή περιβαλλοντικών απίτων, που δημιουργούν ένα σύνολο εμποδίων σε σημαντικές δραστηριότητες της ζωής, όπως η αυτοεξυπηρέτηση, η απασχόληση, η εκπαίδευση, η ψυχαγωγία και η γενικότερη κοινωνική συμμετοχή»* (Π.Ο.Υ., 2002). Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.):

A) Η αναπηρία είτε είναι εκ γενετής είτε επίκτητη.

B) Είναι μια λειτουργική βλάβη που κάνει τη ζωή του ανάπηρου ατόμου ιδιαίτερα δύσκολη.

Γ) Η κατάσταση αυτή μπορεί να προέλθει από παραμορφώσεις, από βλάβη της ανάπτυξης ή από τραυματισμούς στο σύστημα κίνησης.

2.3 Ορισμός ΑμεΑ

Σύμφωνα λοιπόν με την πιο πάνω ορισθείσα έννοια, ως ΑμεΑ θεωρούνται τα άτομα που έχουν κάποιο μειονέκτημα, κάποια ανικανότητα ή κάποιο ελάττωμα. Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (απ. 93/136/ΕΟΚ), όπως αυτή αναφέρεται στην Εφημερίδα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (9/3/93):

«Ο όρος ΑμεΑ περιλαμβάνει τα άτομα με σοβαρές ανεπάρκειες ή μειονεξίες που οφείλονται σε σωματικές βλάβες, συμπεριλαμβανομένων και των βλαβών των αισθήσεων ή σε διανοητικές ή ψυχικές βλάβες, οι οποίες περιορίζουν ή αποκλείουν την εκτέλεση δραστηριότητας ή λειτουργίας, η οποία θεωρείται κανονική για έναν άνθρωπο».

Όπως έγινε σαφές από τα όσα ήδη αναφέρθηκαν, ως ΑμεΑ θεωρούνται εκείνα τα άτομα που έχουν **μόνιμες ή παροδικές βλάβες, ανικανότητες, αδυναμίες, αναπηρίες ή συνδυασμό των παραπάνω, προερχόμενες από φυσική, ψυχική ή νοητική ανεπάρκεια.** Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.):

- **Άτομα με μόνιμη ανικανότητα**, είναι οι κινητικοί ανάπηροι, οι τυφλοί και γενικότερα οι αμβλύωπες, οι κωφοί, όσοι έχουν δυσκολία στην αντίληψη, την επικοινωνία και την προσαρμογή, καθώς και ασθενείς με αρτηριοσκλήρυνση, επιληψία, ανεπάρκεια νεφρού, ρευματικές παθήσεις, καρδιοπάθειες κ.λπ.

- Άτομα με παροδική ανικανότητα μπορεί να είναι τραυματίες, παροδικά ασθενείς κ.λπ.

Να σημειωθεί ότι ο όρος ΑμεΑ, όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί υποκατηγορία ενός ευρύτερου συνόλου ατόμων, που εμποδίζονται από τον λανθασμένο σχεδιασμό και τους άλλους φραγμούς στην πόλη, σε όλους τους τομείς της καθημερινής τους ζωής. Πρόκειται για τα «Εμποδιζόμενα Άτομα». Ο όρος «Εμποδιζόμενα Άτομα» περιλαμβάνει εκτός από τα ΑμεΑ και τα άτομα με μειωμένες ικανότητες, δηλαδή:

- τους ηλικιωμένους,
- τα μικρά παιδιά κάτω των 5 ετών,
- τις γυναίκες στα τελευταία στάδια της εγκυμοσύνης,
- τα άτομα που πάσχουν από αρθρίτιδα, άσθμα και καρδιακά προβλήματα,
- τα άτομα που είναι εθισμένα στο αλκοόλ ή τις ναρκωτικές ουσίες,
- τα άτομα που πάσχουν από μερική ή ολική απώλεια δυνατότητας επικοινωνίας,
- τα άτομα σε πανικό κάτω από συνθήκες εκτάκτου ανάγκης,
- τα άτομα που εκτίθενται σε υψηλές θερμοκρασίες, δηλητηριώδεις ή τοξικές συνθήκες, μολυσμένα περιβάλλοντα κ.λπ.
- όσους χρησιμοποιούν ή οδηγούν οποιουδήποτε τύπου αμαξίδιο,
- τα άτομα με ασυνήθεις σωματικές διαστάσεις,
- τους εθισμένους σε βλαβερές ουσίες,
- όσους μεταφέρουν βάρη κ.λπ.

2.4 Κατηγορίες ΑμεΑ

Ένας γενικός ορισμός του συνόλου των Ατόμων με Αναπηρίες δεν οδηγεί στην πλήρη κατανόηση των προβλημάτων τους, διότι όπως προαναφέρθηκε, η κοινωνική ομάδα των αναπήρων χαρακτηρίζεται από μεγάλη ετερογένεια. Συνεπώς, κρίνεται απαραίτητη η περαιτέρω κατηγοριοποίηση των ατόμων αυτών, ανάλογα με τις μειονεξίες ή τις ανεπάρκειές τους.

Βάσει ενός τέτοιου διαχωρισμού, προκύπτουν οι ακόλουθες ομάδες:

- Άτομα με δυσκολία στην κίνηση
- Άτομα με δυσκολία στην όραση
- Άτομα με δυσκολία στην ακοή
- Άτομα με δυσκολία στην αντίληψη και επικοινωνία.

I. Άτομα με δυσκολία στην κίνηση:

Δυσκολία στην κίνηση έχουν άτομα με αδύνατα ή παράλυτα μέλη, με δυσκαμψία ή σχετική έλλειψη μέλους ή όλων των μελών του σώματος, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με καρδιοαναπνευστικά προβλήματα, οι προσωρινά τραυματισμένοι κ.λπ.

Τα άτομα αυτά έχουν αργότερους ρυθμούς στην κίνησή τους και για να μετακινηθούν χρησιμοποιούν βοηθητικά μέσα (αναπηρικό αμαξίδιο, περπατίστρες, πατερίτσες, μπαστούνια κ.λπ.).

II. Άτομα με δυσκολία στην όραση:

Αυτά τα άτομα βλέπουν λίγο ή καθόλου. Για την αυτόνομη διακίνησή τους κάνουν χρήση μαστουπιού ή ειδικά εκπαιδευμένου σκύλου.

III. Άτομα με δυσκολία στην ακοή:

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν άτομα με μειωμένη ακοή ή άτομα με απόλυτη αδυναμία ακοής. Η διακίνηση των ατόμων αυτών διευκολύνεται με την ύπαρξη ευκρινούς και έντονης σήμανσης, ή ενίοτε και ειδικά εκπαιδευμένου σκύλου.

IV. Άτομα με δυσκολία στην αντίληψη και την επικοινωνία:

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα άτομα με μόνιμα μειωμένη αντίληψη (π.χ. άτομα με διάφορες ψυχικές ή οργανικές παθήσεις), άτομα με παροδικά μειωμένη αντίληψη (π.χ. ηλικιωμένοι, παιδιά, μεθυσμένοι, ναρκομανείς κ.λπ.). Επίσης τα άτομα με:

- με διαταραχές λόγου και ομιλίας
- με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (δυσλεξία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, δυσγραφεία)
- με διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα, με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (αυτιστικό φάσμα)
- με ψυχικές και νευροψυχικές διαταραχές, με πολλαπλές αναπηρίες
- με σύνθετες γνωστικές, κοινωνικές και συναισθηματικές δυσκολίες στην παραβατική συμπεριφορά.

Τα άτομα αυτά έχουν περιορισμένη επαφή με το περιβάλλον και τα γύρω αντικείμενα, αδυνατούν να δράσουν αυτόνομα ή ακόμα και να αντιδράσουν στα εμπόδια και τους κινδύνους.

Γ. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΥΣ ΜΕ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

3.1 Ορισμός προσβασιμότητας (Accessibility)

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν σχετικά με τις ιδιαιτερότητες των ΑμεΑ, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι, άλλοτε εξαιτίας των ατομικών τους αδυναμιών και άλλοτε εξαιτίας του ανεπαρκούς σχεδιασμού των δημόσιων χώρων, καθίσταται συχνά σχεδόν αδύνατη η αυτόνομη διαβίωσή τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την εξάρτησή τους από τον κοινωνικό τους περίγυρο και την απουσία τους από τις κοινωνικές και παραγωγικές σχέσεις του περιβάλλοντός τους.

Το γεγονός αυτό έχει οδηγήσει στην περιθωριοποίηση των ΑμεΑ και σε πολλές περιπτώσεις έχει τροφοδοτήσει μια υπεροπτική συμπεριφορά της υπόλοιπης κοινωνίας απέναντί τους.

Ωστόσο, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, έχουν εμφανιστεί κοινωνικές δυνάμεις που διεκδικούν τη χειραφέτηση των ατόμων με αναπηρίες και την εξασφάλιση αυτόνομης διακίνησης και διαβίωσης, με στόχο την ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή.

Η ισότιμη συμμετοχή, όμως, συνεπάγεται την εξασφάλιση της δυνατότητας κάθε ΑμεΑ να λαμβάνει μέρος σε όλες τις συνιστώσες της ανθρώπινης δραστηριότητας. Το κλειδί για την επίτευξη αυτού του στόχου βρίσκεται στην έννοια της προσβασιμότητας- προσπελασιμότητας του δημόσιου χώρου.

Πιο συγκεκριμένα, με τον όρο **προσβασιμότητα (Accessibility)** νοείται εκείνο το χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος (φυσικού, δομημένου ή ηλεκτρονικού), μιας υπηρεσίας ή ενός αγαθού που διασφαλίζει την αυτόνομη, ασφαλή και άνετη προσέγγιση και χρήση αυτών από όλους τους χρήστες χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας, αναπηρίας και λοιπών χαρακτηριστικών (σωματική διάπλαση, δύναμη, αντίληψη κ.λπ.) (Ορισμός από Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, 2005).

Η προσβασιμότητα θεωρείται το «κλειδί» για την εξίσωση των ευκαιριών όλων των πολιτών συμπεριλαμβανομένων των πολιτών με αναπηρία.

Η προσβασιμότητα είναι αλληλένδετη με τη βαθύτερη έννοια της συμμετοχής στην κοινωνία και στη ζωή, καθώς είναι συνώνυμη με το ιερότερο δικαίωμα του ανθρώπου, την προσωπική επιλογή και κατά συνέπεια την ιδιωτική ζωή. Η δυνατότητα, δηλαδή, του κάθε ατόμου να κάνει τις επιλογές του, χωρίς τα εμπόδια, τους αποκλεισμούς και τις διακρίσεις που τον καθιστούν παρία της κοινωνικής και πολιτιστικής πραγματικότητας. Συμπεραίνουμε, λοιπόν, πως η προσβασιμότητα αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ανθρώπου.

Παράλληλα, για να μπορούμε να μιλήσουμε για ισότιμη αντιμετώπιση των ΑμεΑ, κάθε κοινωνία θα πρέπει να εξασφαλίζει την πρόσβαση, όχι μόνο στους χώρους που εξυπηρετούν άμεσες ανάγκες των πολιτών, αλλά και στους χώρους εκείνους που προάγουν την υγιή και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, τη σωματική τους εξάσκηση, την πνευματική τους καλλιέργεια και προπαντός τους χώρους που καθιστούν ευχάριστη τη διαβίωσή τους.

Μεταξύ των χώρων που προαναφέρθηκαν μπορούν να καταταχθούν πολιτιστικές αίθουσες (π.χ. μουσεία, εκθεσιακοί χώροι, θέατρα κλπ.) καθώς και αξιοθέατα και δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στην ύπαιθρο (αρχαιολογικοί χώροι, αθλητικές δραστηριότητες κ.λπ.).

Ο όρος «πρόσβαση», εν προκειμένω, αφορά σε δύο τομείς. Ο πρώτος τομέας σχετίζεται με τη φυσική πρόσβαση στους ανωτέρω χώρους, συμπεριλαμβάνοντας τόσο το δομημένο περιβάλλον, όσο και τον υφιστάμενο εξοπλισμό. Ο δεύτερος τομέας αφορά στην προσβασιμότητα των παρεχόμενων αθλητικών - πολιτιστικών προγραμμάτων, εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων.

3.2 Σημασία της προσβασιμότητας

Δεδομένου ότι στο παρελθόν, η αυτόνομη διαβίωση των ΑμεΑ ήταν ένα όνειρο μη πραγματοποιήσιμο, τα τελευταία χρόνια, όπως προαναφέρθηκε, δόθηκε έμφαση στη βελτίωση αυτής της εικόνας, τόσο από κρατικούς φορείς, όσο και από μη κρατικές οργανώσεις.

Γεγονός είναι όμως, ότι παρά τις όποιες προσπάθειες που έχουν ήδη γίνει προς αυτήν την κατεύθυνση, η προσπελασιμότητα σε αθλητικούς και πολιτιστικούς χώρους δεν έχει εξασφαλιστεί πλήρως. Οι περισσότεροι χώροι αθλητισμού και πολιτισμού είναι προσβάσιμοι σε κάποια τμήματά τους, δε διευκολύνουν όμως τη χρήση των κοινόχρηστων εγκαταστάσεων κλπ.

Επίσης ένα σημαντικό ποσοστό των ΑμεΑ θα μπορούσε να απασχοληθεί ενεργά στους κόλπους προσβάσιμων αθλητικών και πολιτιστικών προγραμμάτων, που σήμερα αντιμετωπίζει το φαινόμενο του αποκλεισμού.

Εξάλλου, η προσβασιμότητα των πολιτιστικών χώρων αποτελεί κίνητρο για την ενασχόληση των ΑμεΑ με τις τέχνες και τον πολιτισμό, γεγονός που προάγει την καλλιτεχνική και πνευματική ανάπτυξη της κοινωνίας στο σύνολό της. Ας μην ξεχνάμε, άλλωστε, διάσημους καλλιτέχνες με αναπηρίες που έχουν συμβάλει παγκοσμίως στην πολιτιστική κληρονομιά και την καλλιτεχνική πολυμορφία (π.χ. Φρίντα Κάλο, Λ.Β. Μπετόβεν, Λουίς Μπόρχες, Ray Charles κ.ά.). Με το παράδειγμά τους απέδειξαν ότι η αναπηρία δεν αποτελεί εμπόδιο στην καλλιτεχνική πρακτική.

Παράλληλα, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι κτίρια και υπαίθριοι χώροι που έχουν τις προδιαγραφές για την προσβασιμότητά τους από ΑμεΑ, ωφελούν ταυτόχρονα το σύνολο του πληθυσμού. Για παράδειγμα, η καθιέρωση κειμένων με ευανάγνωστους χαρακτήρες και επαρκή φωτισμό, σίγουρα βοηθά τα άτομα με προβλήματα όρασης, αλλά προσφέρει και πιο άνετη ανάγνωση στο σύνολο του κοινού. Η λογική αυτή έχει εφαρμογή και σε άλλες περιπτώσεις: ένας ανελκυστήρας είναι χρήσιμος σε όλους, όχι μόνο στους χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου. Οι χώροι ανάπαυσης είναι απαραίτητοι για τα άτομα που κουράζονται εύκολα, αλλά σε ένα μεγάλο μουσείο, όπου η διαδρομή είναι συχνά μεγάλη, όλοι θα επωφεληθούν από αυτούς.

Συν τοις άλλοις, στον τομέα του αθλητισμού και του πολιτισμού, η μετατροπή των χώρων που απευθύνονται στο κοινό σε απόλυτα προσβάσιμους βάσει προδιαγραφών, επιτρέπει την πραγματοποίηση ποικίλων αλλαγών, σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες των χρηστών. Επί παραδείγματι, ένα κτίριο που εξασφαλίζει την οριζόντια προσπέλαση (προδιαγραφές διαδρόμων, δαπέδων, θυρών) και την κατακόρυφη προσπέλαση (προδιαγραφές ράμπας εισόδου, αναβατορίου, ανελκυστήρα) καθώς και άλλες εξυπηρετήσεις, για άτομα με κινητικές δυσκολίες, καθίσταται αυτόματα προσπελάσιμο και από ομάδες ηλικιωμένων ατόμων, χωρίς την ανάγκη περαιτέρω προσαρμογών. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό αν λάβει κανείς υπόψη την τάση γήρανσης του πληθυσμού της χώρας μας.

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, γίνεται κατανοητό το πόσο σημαντική είναι η εξασφάλιση ενός προσπελάσιμου αθλητικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Κάθε χώρος πρέπει να είναι δομημένος κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ικανοποιεί τις εκάστοτε ανάγκες όλων των χρηστών.

Μόνο με αυτόν τον τρόπο θα μιλήσουμε για μια πραγματικά βιώσιμη πόλη και την ανάπτυξή της, για ένα ασφαλές και προσεγγίσιμο περιβάλλον από και για όλους.

Εν κατακλείδι, διαπιστώνεται ότι η ελεύθερη και απρόσκοπτη πρόσβαση των ΑμεΑ σε όλους τους χώρους που απευθύνονται στο κοινό, είναι το ιδανικότερο μέσο ώστε το τείχος των προκαταλήψεων απέναντί τους να δεχθεί ισχυρά πλήγματα και να μετατραπούν από αποδέκτες οίκτου σε αυτενεργά και διεκδικητικά κύτταρα της κοινωνίας. Εξάλλου, μόνο μέσω μιας τέτοιας προσέγγισης θα μας επιτραπεί να μη στεκόμαστε στη δυσάρεστη όψη της αναπηρίας και να τη μετατρέψουμε σε όχημα για μια καλύτερη προσέγγιση του πολιτισμού.

4. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

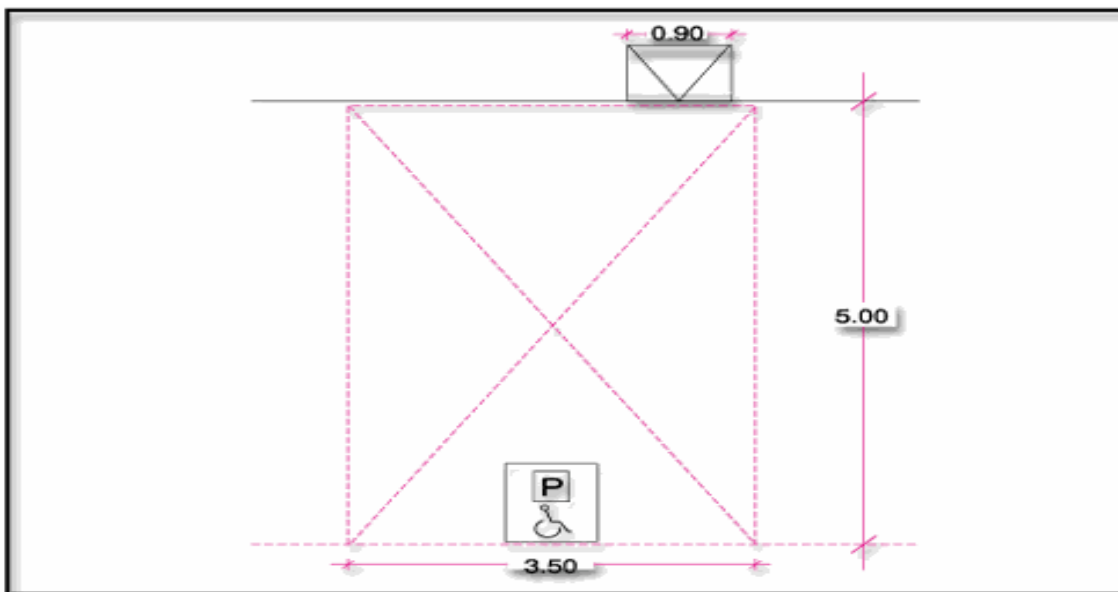
4.1 Θεσμικό πλαίσιο και προδιαγραφές δημοσίων κτιρίων για πρόσβαση ΑμεΑ

Σύμφωνα με το αρ. 28 του Ν. 2831/2000 προβλέπεται η υποχρέωση των φορέων του δημοσίου να εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη και ασφαλή πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία, τόσο στα νέα κτίρια, όσο και στα ήδη υπάρχοντα.

Το Υπουργείο Εσωτερικών έχει εκδώσει μία σειρά εγκυκλίων, απευθυνόμενες στους δημόσιους φορείς, προκειμένου να τους δοθούν οδηγίες σχετικά με την εξασφάλιση της προσβασιμότητας. Τόσο μέσω της εγκυκλίου ΔΙΑΔΠ/Β/7887/22-4-03 όσο και της ΔΙΑΔΠ/Β/11536/4-5-2004 του ΥΠΕΣΔΔΑ επισημαίνεται η ανάγκη υποχρεωτικής εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 28 του Νόμου 2831/2000 και καλούνται όλες τις δημόσιες υπηρεσίες να κάνουν εφαρμογή των επιταγών της ισχύουσας νομοθεσίας που αφορά στις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και ιδίως στα άτομα με αναπηρία προκειμένου να εξασφαλιστεί η παροχή ισότιμων υπηρεσιών για όλους τους πολίτες.

α. Ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων

Το πρώτο υπό εξέταση στοιχείο το οποίο διασφαλίζει την αυτόνομη προσέγγιση ενός ατόμου με αναπηρία στο κτίριο μίας Υπηρεσίας είναι η πρόβλεψη κατάλληλων θέσεων στάθμευσης κοντά στο κτίριο και αν όχι, η ύπαρξη ή μη δυνατότητας δημιουργίας μίας τουλάχιστον θέσης κατάλληλων προδιαγραφών. Προκειμένου μία θέση στάθμευσης να χαρακτηριστεί ως «ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία» θα πρέπει να βρίσκεται όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην είσοδο του κτιρίου, σε απόσταση μικρότερη ή ίση των 50,00m και να προορίζεται αποκλειστικά για χρήση από άτομα με αναπηρία, διαθέτοντας προς το σκοπό αυτό κατάλληλη σήμανση στο δάπεδο και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης.

Σχ. 1 Επιδαπέδια σήμανση χώρου στάθμευσης ατόμων με αναπηρία
(Γραφείο Μελετών ΑΜΕΑ - Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996)

Θα πρέπει να έχει διαστάσεις τουλάχιστον 3,50m x 5,00m προκειμένου για συνήθη επιβατηγά οχήματα και 4,50m x 6,60m προκειμένου για οχήματα τύπου VAN (Σχ. 1). Αποδεκτές γίνονται και θέσεις διαστάσεων 2,50m x 5,00m με ενδιάμεση ελεύθερη λωρίδα πλάτους τουλάχιστον 1,00m και να συνδέεται με τη στάθμη παρακείμενου πεζοδρομίου με ράμπα πλάτους τουλάχιστον 1,50m. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται τουλάχιστον μία ειδική θέση στάθμευσης οχήματος ατόμου με αναπηρία.

β. Προσβάσιμη διαδρομή

Στη συνέχεια πρέπει να έχει εξασφαλιστεί η ύπαρξη προσβάσιμης διαδρομής από το οδόστρωμα και τις ειδικές θέσεις στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία σε προσβάσιμη είσοδο (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996). Προκειμένου μία διαδρομή να χαρακτηριστεί ως «προσβάσιμη διαδρομή για άτομα με αναπηρία» θα πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Θα πρέπει να έχει πλάτος τουλάχιστον 1,30m, μέγιστη κλίση 5% και να ακολουθεί απλή πορεία, απολύτως ισόπεδη, χωρίς σκαλοπάτια και ανισοσταθμίες, απολύτως ελεύθερη εμποδίων καθ' όλο το μήκος της αλλά και ελεύθερη καθ' ύψος εμποδίων.
- η ύπαρξη οδηγού τυφλών, η επισήμανση στο άκρο των διαβάσεων, όπως επίσης και η εξασφάλιση καλού φωτισμού.
- Το δάπεδο σε μία προσβάσιμη διαδρομή πρέπει να είναι σταθερό, από σκληρό συνεχές υλικό, χωρίς εξάρσεις, υποχωρήσεις και κενά.
- Η άνοδος και κάθοδος στα/από τα πεζοδρόμια οφείλει να συνοδεύεται από ράμπες, οι οποίες σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να έχουν πλάτος μικρότερο από 1,50m, χωρίς να σχηματίζουν «σκαλοπάτι» κατά την ένωσή τους με το οδόστρωμα.

γ. Προσβάσιμη είσοδος

Ο εντοπισμός της εισόδου πρέπει να γίνεται εύκολα και για το λόγο αυτό πρέπει να έχει προβλεφθεί η έντονη χρωματική αντίθεσή της με τον τοίχο, ή να φέρει ευδιάκριτα στοιχεία, επιτρέποντας τον εντοπισμό της από άτομα με προβλήματα όρασης. Για να χαρακτηριστεί μία είσοδος ως προσβάσιμη πρέπει να είναι ανοιγόμενη ή συρόμενη, να έχει ωφέλιμο πλάτος τουλάχιστον 0,90m με μέγιστο πάχος κάσας επαφόμενης με το δάπεδο 2cm, να έχει καλό φωτισμό, να μην απαιτείται καταβολή ιδιαίτερης δύναμης για το χειρισμό του θυρόφυλλου κατά το άνοιγμα ή κλείσιμό της και τα κουδούνια να βρίσκονται σε ύψος 0,90m - 1.20m από το δάπεδο. (Επισημαίνεται ότι οι περιστρεφόμενες θύρες δεν θεωρούνται προσβάσιμες ακόμη και αν έχουν μεγάλες διαστάσεις και χαμηλές ταχύτητες κίνησης).

Σε περίπτωση που δεν είναι εφικτή η ισόπεδη πρόσβαση σε αυτή από το πεζοδρόμιο, πρέπει να έχει προβλεφθεί ράμπα. Επισημαίνεται ότι μόνο κλίσεις μέχρι 5% διασφαλίζουν αυτόνομη και ασφαλή κίνηση ατόμου σε αμαξίδιο. Για μήκη ράμπας έως 8,00m. μπορεί να γίνει αποδεκτή και κλίση ράμπας 6%.

Σε περίπτωση που η προσβάσιμη είσοδος δεν είναι δυνατό να συμπίπτει με την κύρια είσοδο του κτιρίου, οπότε είναι κάποια δευτερεύουσα είσοδος, θα πρέπει να υπάρχει κατευθυντήρια σήμανση από την κύρια είσοδο προς αυτή. Η κατευθυντήρια σήμανση πρέπει να είναι ευδιάκριτη και ανηρητημένη σε εμφανή σημεία, περιλαμβάνοντας το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης αλλά και βέλη τα οποία να υποδηλώνουν σαφώς την κατεύθυνση προς την προσβάσιμη είσοδο.

Η διασφάλιση της αυτόνομης και ασφαλούς κυκλοφορίας εντός του κτιρίου περιλαμβάνει τόσο την οριζόντια, όσο και την κατακόρυφη κυκλοφορία. Κατευθύνσεις για τον τρόπο διαμόρφωσης ενός

προσβάσιμου εσωτερικού χώρου δίνονται, εκτός των προαναφερθέντων νομοθετημάτων, και στο ΠΔ16/1996 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας στους χώρους εργασίας, όπου έχουν ενσωματωθεί οι επιταγές της οδηγίας 89/654/ΕΟΚ.

Προκειμένου να διαπιστωθεί η διασφάλιση της οριζόντιας κίνησης εξετάζεται αρχικά ο χώρος στον οποίο οδηγεί η προσβάσιμη είσοδος. Αποδεκτές λύσεις στην περίπτωση αυτή θεωρούνται τόσο η εκδοχή του να οδηγεί απευθείας σε χώρο υποδοχής πολιτών, όσο και του να οδηγεί σε διαδρομή προς κάποιον ανελκυστήρα.

δ. Προσβάσιμος χώρος υποδοχής

Ως προσβάσιμος χώρος υποδοχής πολιτών νοείται χώρος ο οποίος βρίσκεται στο ισόγειο του κτιρίου, η ύπαρξη του οποίου είναι υποχρεωτική σε περιπτώσεις που με κανένα τρόπο δεν είναι δυνατό να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα σε όλους τους χώρους της υπηρεσίας ή του φορέα. Προκειμένου να κριθεί ως προσβάσιμος ένας τέτοιος χώρος, οφείλει να έχει κατάλληλων προδιαγραφών πόρτα, καλό φωτισμό, αντιολισθηρό, χωρίς ανακλάσεις δάπεδο και χρωματικές αντιθέσεις μεταξύ των δομικών στοιχείων και στοιχείων εξοπλισμού. Προβλέπεται η υποχρέωση ύπαρξης κατάλληλης σήμανσης (ένδειξη της χρήσης του χώρου συνοδευόμενη από το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης (ΔΣΠ), τόσο σε συμβατική μορφή όσο και σε γραφή Braille σε ύψος προσιτό από άτομα με προβλήματα όρασης, απλοποιημένο διάγραμμα των στεγαζόμενων στο κτίριο υπηρεσιών καθώς και πίνακα για τις ανακοινώσεις που αφορούν το κοινό, αλλά και ελεύθερου χώρου για την κίνηση και ελιγμούς αμαξιδίων μεταξύ των επίπλων και του εξοπλισμού.

Οι πάγκοι υποδοχής και τα γκισέ συναλλαγής με το κοινό πρέπει να διαθέτουν τμήμα μήκους τουλάχιστον 1,00m, σε ύψος 0,80m από το δάπεδο, αρκετό χώρο για την προσέγγιση αμαξιδίου καθώς και εσοχή στο κάτω τμήμα τους για τα υποπόδια. Σε χώρους όπου υπάρχουν τηλεφωνικοί θάλαμοι και λοιπά μηχανήματα που προβλέπεται να χρησιμοποιούνται από το κοινό θα πρέπει η συσκευή και τα χειριστήρια αυτών να βρίσκονται σε ύψος 0,90m - 1,20m από το δάπεδο. Απαραίτητη θεωρείται η ύπαρξη οδηγού τυφλών από την είσοδο μέχρι τον πάγκο υποδοχής, το γκισέ ή τα μηχανήματα συναλλαγής, ενώ, πρέπει ο χώρος υποδοχής να είναι μόνιμα στελεχωμένος με ένα τουλάχιστον άτομο, το οποίο θα έχει λάβει εκπαίδευση επί θεμάτων συναλλαγής με άτομα με αναπηρία.

ε. Προσβάσιμη διαδρομή εντός κτιρίου

Η προσβασιμότητα της διαδρομής από την είσοδο μέχρι τον ανελκυστήρα, όπως και κάθε άλλης διαδρομής εντός του κτιρίου εξασφαλίζεται σε περίπτωση που πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: Το πλάτος καθ' όλη τη διάρκειά της δεν πρέπει να είναι μικρότερο από 1,30m. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται ελάχιστο ωφέλιμο πλάτος 0,90m απόλυτα ελεύθερο από κάθε εμπόδιο. Η διαδρομή ακολουθεί απλή πορεία και είναι απολύτως ισόπεδη, χωρίς σκαλοπάτια και ανισοσταθμίες, με μέγιστη αποδεκτή κλίση τμημάτων της 5%. Είναι σημαντικό να είναι απολύτως ελεύθερη εμποδίων καθ' όλο το μήκος της, όπως επίσης και ελεύθερη εμποδίων καθ' ύψος, αλλά και να διαθέτει καλό φωτισμό, κατάλληλη σήμανση και σταθερό δάπεδο από σκληρό συνεχές υλικό. Η διαδρομή αυτή είναι απαραίτητο να διαθέτει κατά διαστήματα χώρους διαστάσεων 1,50m x 1,50m για ελιγμούς του αμαξιδίου.

Οι διάδρομοι κάθε ορόφου, προκειμένου να μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες ενός ατόμου με κάποιας μορφής αναπηρία το οποίο κινείται κατά μήκος τους, πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις που τίθενται και για τις προσβάσιμες διαδρομές εντός του κτιρίου.

Επιπροσθέτως, σε περίπτωση κτιρίων με αυξημένη κίνηση εμποδιζόμενων ατόμων θα πρέπει να διαθέτουν διπλούς χειρολισθήρες σε δύο ύψη και στις δύο πλευρές τους.

Οι εσωτερικές θύρες κατάλληλων προδιαγραφών θα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Το ωφέλιμο πλάτος τους δεν πρέπει να είναι μικρότερο από 0,90m.
- Η κάσα τους πρέπει να είναι διαφορετικού χρώματος από τον τοίχο ή το θυρόφυλλο προκειμένου να είναι εύκολος ο εντοπισμός της από άτομα με προβλήματα όρασης.
- Σε περίπτωση που είναι γυάλινες γίνεται επισήμανση των ακμών τους με έντονο χρώμα. Οι θύρες αυτές είναι ανοιγόμενες ή συρόμενες με χειρολαβή τύπου μοχλού (όχι σφαιρική), χωρίς μηχανισμό αυτόματου κλεισίματος. Είναι σημαντικό να γίνει σχετική πρόβλεψη ώστε να μην απαιτούν μεγάλη δύναμη χειρισμού και να υπάρχουν πινακίδες σε προσιτό σημείο με την ένδειξη του χώρου.

στ. Προσβάσιμοι χώροι εργασίας

Η προσβασιμότητα στους χώρους εργασίας που βρίσκονται σε κάθε όροφο θα πρέπει να διασφαλίζει:

- Την κίνηση ατόμου σε αμαξίδιο μεταξύ των επίπλων και του εξοπλισμού, αλλά και την ασφαλή κίνηση ατόμου με προβλήματα όρασης, γεγονός το οποίο απαιτεί την απουσία εξοπλισμού μη προβαλλόμενου στο έδαφος, όπως ράφια ή πυροσβεστήρες.
- Τον κατάλληλο φωτισμό.
- Την πρόβλεψη χώρου προκειμένου να σταθεί άτομο σε αμαξίδιο μπροστά από πάγκους συναλλαγής ή γραφεία στα οποία προβλέπεται να απευθυνθεί κοινό για τη διεκπεραίωση υποθέσεων του.

ζ. Προσβάσιμοι κοινόχρηστοι χώροι

Πέραν του συνόλου των προδιαγραφών που προβλέπονται και για τους χώρους εργασίας, πρέπει να προβλέπονται ειδικές θέσεις με σκληρά καθίσματα για τα άτομα με προβλήματα στην κίνηση. Εφόσον στο χώρο υπάρχει εξοπλισμός εξυπηρέτησης κοινού προβλέπεται στο δάπεδο οδηγός τυφλών από την είσοδο μέχρι τον εξοπλισμό αυτό. Προκειμένου να διασφαλίζεται η έγκαιρη ειδοποίηση ατόμων με προβλήματα ακοής σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, οι χώροι αυτοί πρέπει να διαθέτουν και οπτική σήμανση ειδοποίησης.

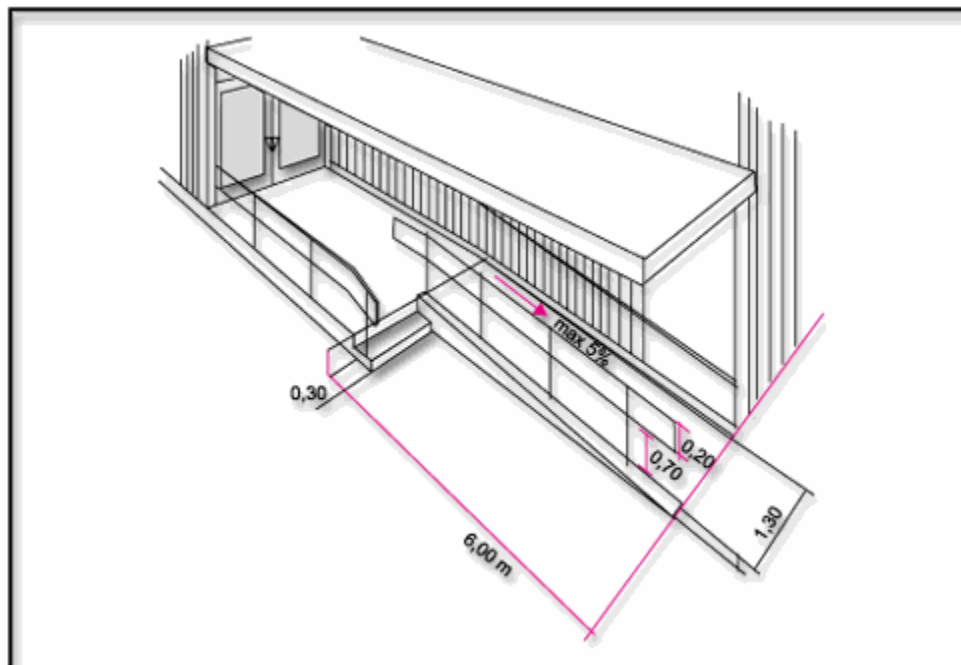
η. Προσβάσιμοι χώροι ειδικών χρήσεων

Αντίστοιχες προϋποθέσεις με αυτές που προβλέπονται για τους κοινόχρηστους χώρους πρέπει να πληρούνται και από τους χώρους ειδικών χρήσεων. Η κίνηση ατόμων με κινητική αναπηρία και ειδικότερα ατόμων με αμαξίδιο πρέπει να διασφαλίζεται, τουλάχιστον σε τμήμα του χώρου, αν ο χώρος είναι διαρθρωμένος σε επίπεδα. Απαιτείται η ύπαρξη ελεύθερου χώρου μεταξύ των καθισμάτων όπου να είναι δυνατό να σταθεί άτομο σε αμαξίδιο, ενώ σε περιπτώσεις αμφιθεατρικών αιθουσών, ο χώρος αυτός απαιτείται να προβλέπεται στην πρώτη σειρά των επίπεδων τμημάτων ή στην τελευταία σειρά των διαχωριστικών διαδρόμων των διαζωμάτων που καταλήγουν σε πόρτες εξόδου.

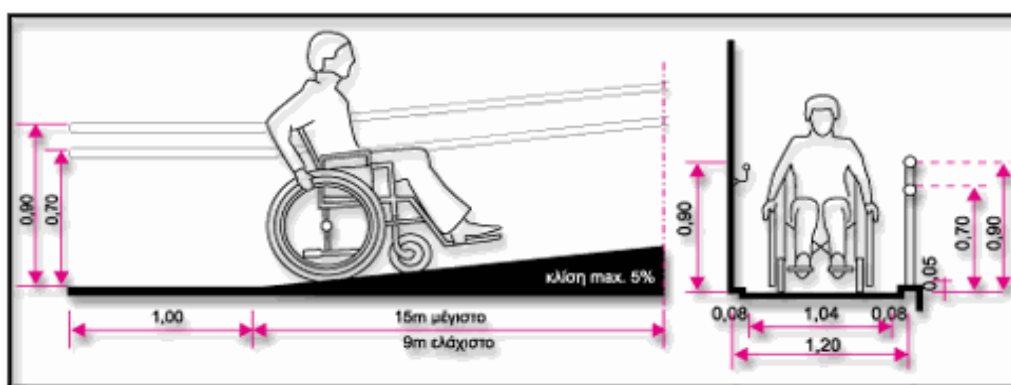
Σε περίπτωση ύπαρξης βάρους ομιλητών πρέπει να προβλέπεται η ύπαρξη ράμπας ή αναβατορίου το οποίο να επιτρέπει την άνοδο αμαξιδίου σε αυτό, ενώ σε περίπτωση ύπαρξης πάγκου εξυπηρέτησης, αυτός θα πρέπει να πληροί τις προδιαγραφές που απαιτούνται για την κατασκευή των πάγκων υποδοχής ή εξυπηρέτησης του κοινού.

Η *κατακόρυφη* κυκλοφορία εντός του κτιρίου διασφαλίζεται με τη χρήση κατάλληλα σχεδιασμένων ραμπών, κλιμακοστασίων, ανελκυστήρων και αναβατορίων.

θ. Ράμπες κατάλληλων προδιαγραφών

Σχ. 2 Ράμπες Εισόδων (Γραφείο Μελετών ΑΜΕΑ – Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996)

Σχ. 3 Διαστάσεις ραμπών (Γραφείο Μελετών ΑΜΕΑ – Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996)

Στις περιπτώσεις όπου προβλέπεται η κατασκευή ράμπας (Υπ. Υγείας και Πρόνοιας, 2001), προκειμένου αυτή να είναι ασφαλής κατά τη χρήση της από άτομα με αναπηρία, πρέπει να σχεδιαστεί κατάλληλα (ΓΟΚ, Ν.2831/2000, Άρ.28, παρ.8, ράμπες) έτσι ώστε να έχει κλίση μέχρι 5%, να περιορίζεται από τοίχο, σπηθαίο, περίζωμα ύψους 10cm, ή οριζόντια μπάρα σε αντίστοιχη απόσταση από το δάπεδο, να έχει δάπεδο σταθερό, με αντιολισθηρή επίστρωση και καλή απορροή υδάτων (Σχ. 2, 3).

Το μήκος της ράμπας πρέπει να είναι 10,00m συνεχόμενα κατά το μέγιστο, διαφορετικά προβλέπεται η διακοπή της από πλατύσκαλο μήκους 1,50m τουλάχιστον. Στην αρχή, το τέλος, καθώς και σε κάθε αλλαγή κατεύθυνσης της ράμπας πρέπει να προβλέπονται πλατύσκαλα μήκους 1,80m.

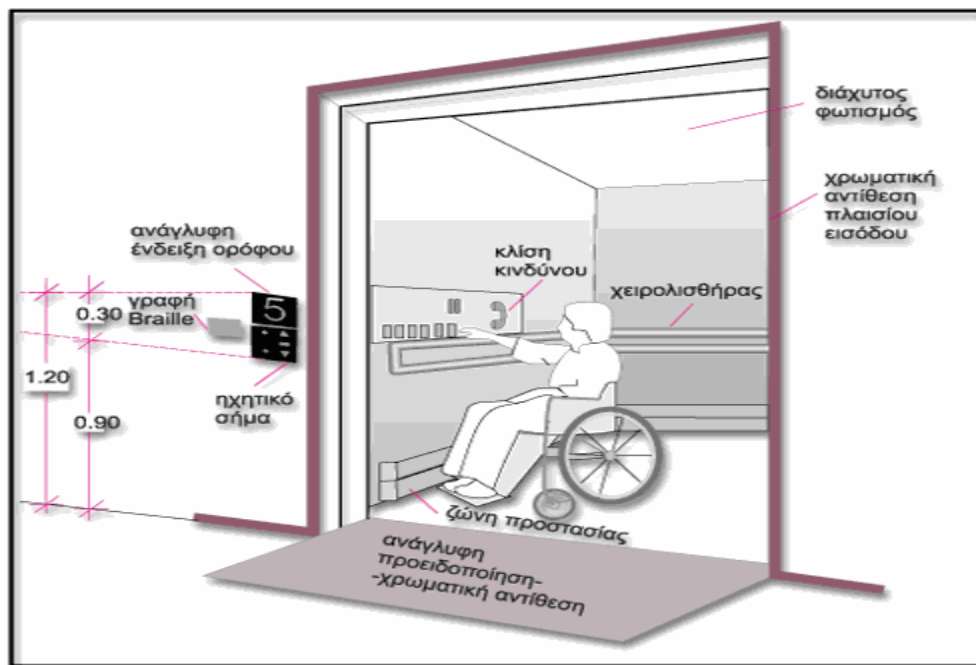
Όσον αφορά στο πλάτος της ράμπας, αυτό πρέπει να είναι 1,30m και μεταξύ των χειρολισθήρων 1,20m. Σύμφωνα με το ΓΟΚ (Ν.1577/85, Άρ.16, χειρολισθήρες, κουπαστές), οι χειρολισθήρες πρέπει να τοποθετούνται σε ύψος 0,90m και στις δύο πλευρές της, και σε ύψος 0,70m για παιδιά, κατά περίπτωση, ενώ πρέπει να εκτείνονται 0,30m πριν και μετά τη ράμπα. Ο σωστός φωτισμός, η κατάλληλη επισήμανση της αρχής και του τέλους τους καθώς και τα σημεία αλλαγής της διεύθυνσης κρίνεται απαραίτητος.

ι. Κλιμακοστάσιο κατάλληλων προδιαγραφών

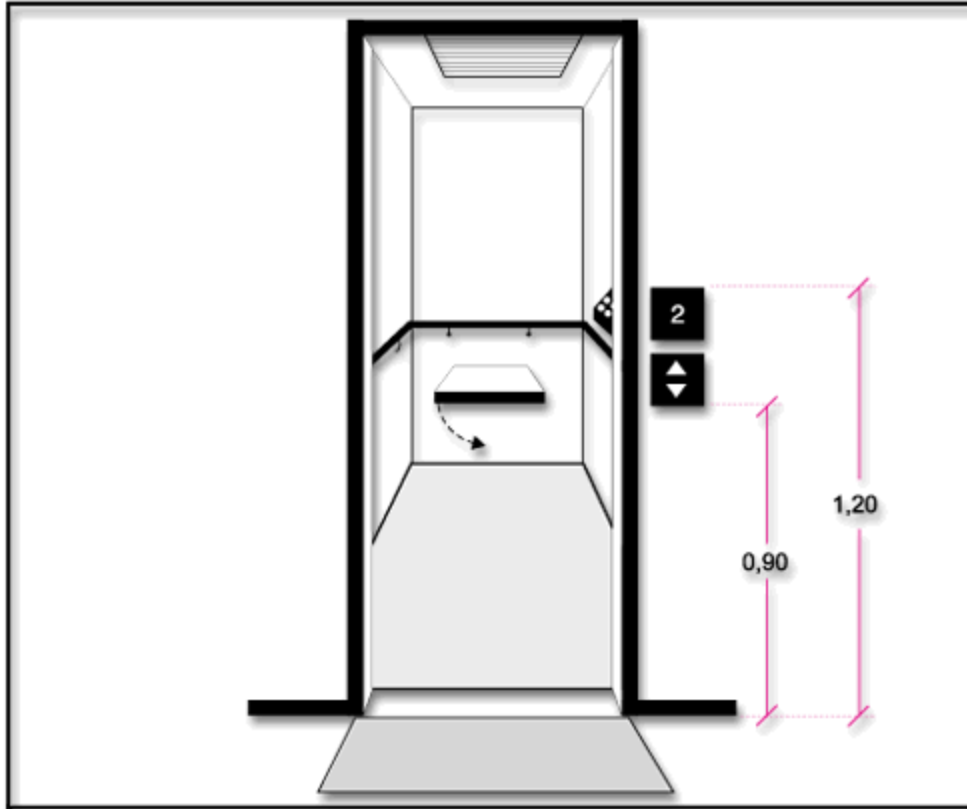
Προκειμένου ένα κλιμακοστάσιο να θεωρηθεί ότι διαθέτει κατάλληλες προδιαγραφές πρέπει να πληροί τα χαρακτηριστικά που προβλέπονται και για τις ράμπες όσον αφορά στην αντιολισθηρή επίστρωση, στους χειρολισθήρες και στη σήμανση αρχής, τέλους και αλλαγής κατεύθυνσης.

Οι βαθμίδες του κλιμακοστασίου πρέπει να έχουν πλήρη ύψη χωρίς προεξοχή του πατήματος και να διαθέτουν σοβατεπί ή οριζόντια μπάρα σε απόσταση 0,10m. από το δάπεδο, ενώ οι ακμές τους να επισημαίνονται με υλικό σε έντονη χρωματική αντίθεση με την επίστρωση των βαθμίδων.

ια. Ανεγκυστήρας κατάλληλων προδιαγραφών

Σχ. 4 Ανεγκυστήρας - Εξοπλισμός Θαλάμου (Γραφείο Μελετών ΑΜΕΑ - Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996)

Σχ. 5 Χειριστήρια Ανελκυστήρων (Γραφείο Μελετών ΑΜΕΑ - Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996)

Σχ. 6 Σήμανση Ανελκυστήρα για ΑμεΑ (Γραφείο Μελετών ΑΜΕΑ - Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996)

Το βασικότερο χαρακτηριστικό αποτελούν οι διαστάσεις του θαλάμου και η θέση της θύρας (η θύρα πρέπει να είναι αυτόματα ανοιγόμενη ή συρόμενη) στη μικρότερη πλευρά αυτού. Ως ελάχιστες αποδεκτές ωφέλιμες εσωτερικές θεωρούνται οι διαστάσεις 1,10m x 1,40m ενώ το ωφέλιμο άνοιγμα θύρας δε μπορεί να είναι μικρότερο των 0,80m (Σχ. 4).

Είναι σημαντικό να υπάρχει ελεύθερη απόσταση 1,50m μεταξύ της θύρας του ανελκυστήρα και του απέναντι τοίχου, σκάλας ή άλλου εμποδίου. Τα χειριστήρια χρήσης πρέπει να είναι προσβάσιμα και από τα άτομα αυτά και η αναγγελία ορόφων να δίνεται τόσο με οπτικά όσο και με ακουστικά μέσα (Σχ. 5). Στο δάπεδο μπροστά από την είσοδο του ανελκυστήρα πρέπει να υπάρχει ανάγλυφη και με έντονο χρώμα προειδοποίηση για τυφλά άτομα ή άτομα με προβλήματα όρασης (Σχ. 6). Επίσης θα πρέπει να διασφαλίζεται η μη ύπαρξη κενού και διαφοράς στάθμης μεταξύ δαπέδου των ορόφων και του δαπέδου του θαλάμου.

ιβ. Προσβάσιμοι πάγκοι συναλλαγής

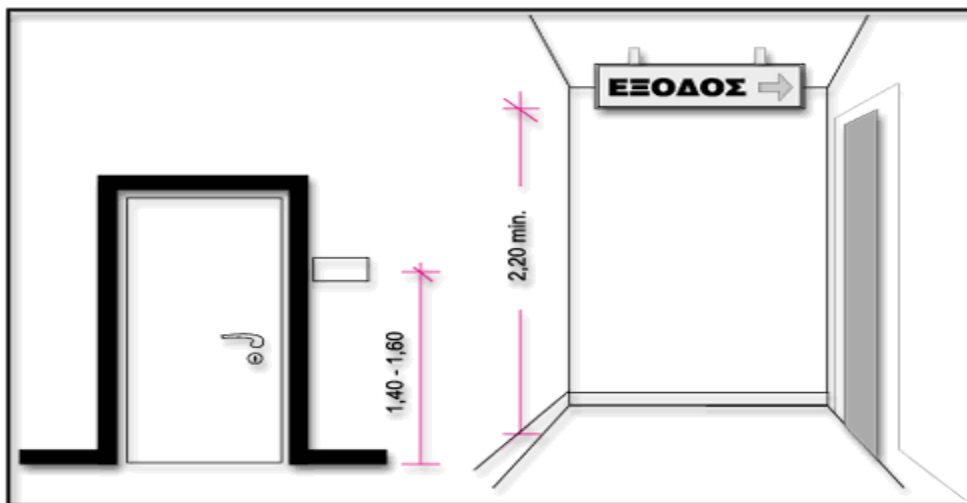
Στην περίπτωση των πάγκων συναλλαγής, αυτοί πρέπει να διαθέτουν τμήμα μήκους τουλάχιστον 1,00m σε ύψος 0,80m από την τελική επιφάνεια του δαπέδου με κατάλληλη εσοχή στο κάτω μέρος της όψης προς τον συναλλασσόμενο για την τοποθέτηση των υποποδίων των αμαξιδίων.

ιγ. Προσβάσιμη σήμανση

Προκειμένου να διευκολύνεται η κίνηση των ατόμων με αναπηρία εντός των κτιρίων πρέπει να προβλέπεται σε στρατηγικό σημείο του χώρου η ύπαρξη απλοποιημένου σχεδίου κάτοψης ή και πρόπλασμα με επισήμανση των θέσεων στάθμευσης, των εισόδων, του γραφείου πληροφοριών, των θέσεων κατακόρυφης κυκλοφορίας, των χώρων υγιεινής, των χώρων και σημείων ενδιαφέροντος κ.λπ. τόσο σε συμβατική μορφή όσο και σε ανάγλυφο ή γραφή Braille.

Όσον αφορά στις πινακίδες, αυτές πρέπει να τοποθετούνται με τρόπο ώστε να μην εμποδίζουν την κυκλοφορία και να μην προκαλούν ατυχήματα και να επαναλαμβάνονται όπου υπάρχει αλλαγή κατεύθυνσης ή όπου μπορεί να δημιουργηθεί αμφιβολία όσον αφορά στην επιλογή της επιθυμητής διαδρομής ή εξόδου διαφυγής.

Σε περίπτωση που είναι επιτοίχιες πρέπει να τοποθετούνται ανάγλυφες και σε γραφή Braille σε ύψος 1,40m-1,60m από το δάπεδο. Για τις αναρτημένες από την οροφή ή για αυτές που είναι στερεωμένες κάθετα στους τοίχους, η κάτω ακμή τους προβλέπεται να βρίσκεται σε ύψος 2,20m από το δάπεδο (Σχ. 7). Εφόσον σημαίνουν είσοδο σε κάποιο χώρο εξυπηρέτησης πρέπει να τοποθετούνται δίπλα και όχι πάνω στην πόρτα, από την πλευρά της χειρολαβής.

Σχ. 7 Κατάλληλη προσβάσιμη σήμανση (Γραφείο Μελετών ΑΜΕΑ - Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996)

Το ίδιο ισχύει και για την αρίθμηση των χώρων. Επιπλέον, εκτός από οπτική πρέπει να προβλέπεται και ηχητική σήμανση. Οι πινακίδες, ανεξάρτητα από το περιεχόμενό τους πρέπει να έχουν επιφάνειες ματ χωρίς αντανακλάσεις και να φωτίζονται καλά, ενώ, σε κάθε περίπτωση πρέπει ως προς το σχήμα, το χρώμα, το χαρακτήρα γραμμάτων και τα σύμβολα να είναι σύμφωνες με την Οδηγία 6 του Γραφείου μελετών για ΑμεΑ του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996).

Διαφυγή σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης

Η πρόβλεψη διαδικασίας υποστήριξης των ατόμων με αναπηρία για διαφυγή τους από το κτίριο σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης αποτελεί ένα πολύ σημαντικό παράγοντα για την αποφυγή πρόκλησης ατυχημάτων σε παρόμοια περίπτωση. Οι αναφορές σε θέματα διαφυγής ατόμων με αναπηρία συναντώνται στο Π.Δ. 16/1996 σχετικά με τις ανάγκες των εργαζομένων με αναπηρία και στις Οδηγίες σχεδιασμού του Γραφείου Μελετών για ΑμεΑ του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. οι οποίες έχουν θεσμοθετηθεί μέσω του παραπάνω Διατάγματος και των Αποφάσεων 52487 και 52488/2002 του ίδιου Υπουργείου.

4.2 Ισχύον θεσμικό πλαίσιο για πρόσβαση ΑμεΑ σε χώρους πολιτισμού

Τα πολιτιστικά κτίρια, για να είναι προσιτά σε όλους πρέπει να διαθέτουν τις εξής εξυπηρετήσεις:

α. Προδιαγραφές για χώρους εισόδου, υποδοχής

1. Πρέπει να υπάρχουν θέσεις στάθμευσης για ΑμεΑ που θα αποτελούν το 5% των συνολικά διατιθέμενων και πάντως τουλάχιστον μία σε περιπτώσεις λίγων θέσεων. Οι θέσεις πρέπει να έχουν τις κατάλληλες διαστάσεις (3,30m x 5,00m), να βρίσκονται κοντά στην είσοδο του κτιρίου που είναι προσβάσιμη από ΑμεΑ και η κίνηση από τη θέση στην είσοδο να γίνεται χωρίς εμπόδια.
2. Πρέπει να υπάρχει ελεύθερος χώρος στάσης μικρού αυτοκινήτου μπροστά στην είσοδο, για την άμεση επιβίβαση - αποβίβαση των ΑμεΑ. Ο χώρος αυτός προτιμάται να είναι στεγασμένος.
3. Στον περιβάλλοντα χώρο, πρέπει να υπάρχει ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών, με ενσωματωμένο τον οδηγό τυφλών.
4. Μία τουλάχιστον είσοδος, κατά προτίμηση η κύρια πρέπει να είναι προσεγγίσιμη από χρήστες αμαξιδίου. Οι υπόλοιπες, πρέπει να είναι προσβάσιμες από περιπατητικούς ανάπηρους, με την εγκατάσταση χειρολισθήρων, την επισήμανση των ακμών των σκαλοπατιών, τη χρήση αντιολισθηρών δαπέδων κ.λπ.
5. Μετά την είσοδο, σε χώρο κοντά σε αυτήν πρέπει να διατίθενται αμαξίδια σε όσους το επιθυμούν.
6. Οι πάγκοι του εκδοτηρίου των εισιτηρίων, του αναψυκτηρίου και του πωλητηρίου, πρέπει να είναι χαμηλοί για την εξυπηρέτηση των χρηστών αναπηρικών αμαξιδίων.
7. Οι τηλεφωνικές συσκευές και οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός οφείλουν να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους επισκέπτες.

β. Προδιαγραφές για κοινόχρηστους χώρους

Σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους πρέπει να προβλέπεται κατάλληλη διαδρομή ελάχιστου πλάτους 1,5m, ελεύθερη εμποδίων και με οδηγό τυφλών.

Μικρές αλλαγές στάθμης να καλύπτονται, εκτός από σκαλοπάτια, από κεκλιμένα επίπεδα μέγιστης κλίσης 5%, ελάχιστου πλάτους 1,5m που θα διαθέτουν τους απαραίτητους χειρολισθήρες, πλατύσκαλα και αντιολισθηρό δάπεδο. Εναλλακτικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν αναβατόρια.

Όταν υπάρχει όροφος, οι ανελκυστήρες είναι απαραίτητοι. Ένας τουλάχιστον πρέπει να έχει διαστάσεις κατ' ελάχιστον 1,10m x 1,40m. Πρέπει να υπάρχει άπλετος φωτισμός, ώστε να διευκολύνονται τα κωφά άτομα και τα άτομα με μειωμένη όραση, καθώς και ηχητική περιγραφή του ορόφου για τα τυφλά άτομα. Επίσης, στις αλλαγές στάθμης, στα κουφώματα, στα εμπόδια και στην επίπλωση πρέπει να υπάρχουν έντονες χρωματικές διαφορές.

γ. Προδιαγραφές για τον περιβάλλοντα χώρο

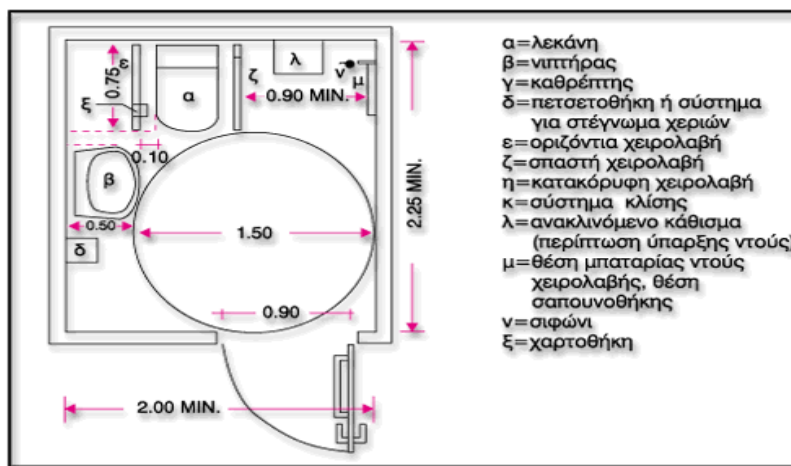
Ο περιβάλλον χώρος οφείλει να είναι προσεγγίσιμος από όλους. Σε κατάλληλα σημεία πρέπει να υπάρχει σήμανση, ώστε να είναι εύκολα αναγνωρίσιμοι οι χώροι και να γίνεται εύκολα η επιλογή των διαδρομών που μπορεί κάποιος να ακολουθήσει. Η σήμανση πρέπει να συνοδεύεται από κείμενα σε γραφή Braille και από ανάγλυφα σχεδιαγράμματα του χώρου που θα τοποθετηθούν σε στρατηγικά σημεία του.

Παράλληλα, καλό θα είναι οι χώροι να χρωματιστούν με τέτοιο τρόπο, ώστε να δημιουργούνται χρωματικές αντιθέσεις που θα συμπληρώνουν τη σήμανση και θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμες στα άτομα με μειωμένη όραση. Επίσης, πρέπει να υπάρχει καθοδήγηση και σήμανση για τις προσφερόμενες εξυπηρετήσεις για τα ΑμεΑ. Στη σήμανση για τα ΑμεΑ πρέπει να χρησιμοποιείται οπωσδήποτε το διεθνές σύμβολο Πρόσβασης Δ.Σ.Π. (Σχ. 8). Εάν υπάρχει ιδιαίτερη εξυπηρέτηση για άτομα τυφλά ή κωφά, οφείλει να υπάρχει και η αντίστοιχη σήμανση.

Σχ. 8 Το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης (Άσπρο σε μαύρο ή μπλε υπόβαθρο)
(Γραφείο Μελετών ΑΜΕΑ - Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996)

Τέλος, απαραίτητοι είναι οι χώροι υγιεινής με διαστάσεις και εξοπλισμό κατάλληλο για ΑμεΑ (Σχ. 9).

Σχ. 9 Σχεδιασμός χώρου υγιεινής (Γραφείο Μελετών ΑΜΕΑ - Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1996)

E. ΕΚΤΑΚΤΗ ΑΝΑΓΚΗ ΣΕ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

5.1 Εισαγωγή

Η χώρα μας χαρακτηρίζεται από έντονη σεισμική δραστηριότητα και πλήττεται συχνά από σεισμούς. Η εκδήλωση ενός σεισμού σε ώρα εργασίας μπορεί να προκαλέσει πολλά προβλήματα τόσο στους εργαζόμενους όσο και στους πολίτες που τυχαίνει να βρίσκονται στο χώρο εργασίας.

Ο Δήμος Πετρούπολης επλήγη από τον σεισμό της 7-9-1999, με άμεση συνέπεια την κατάρρευση ενός κτιρίου, επί της οδού Σπάρτης 29 & Καραολή Δημητρίου και την απώλεια δύο ανθρώπινων ζωών (ΤΕΕ, 1999, Μελέτη Σεισμού της Αθήνας). Μετά και τον Δευτεροβάθμιο Έλεγχο Καταλληλότητας Κτιρίων, κατά τη διάρκεια του οποίου ελέγχθηκαν 1324 κτίρια, 144 κτίρια κρίθηκαν κατεδαφιστέα και 541 επισκευάσιμα.

Στον Δήμο Πετρούπολης προσωρινά ακατάλληλα βρέθηκαν τα εξής κτίρια: το Συγκρότημα 1ου Λυκείου, η Δημοτική Βιβλιοθήκη, το κτίριο του 1ου ΚΑΠΗ, ο Γ΄ Παιδικός Σταθμός επί της οδού Σερίφου και ο Ε΄ Παιδικός Σταθμός επί της οδού Μ. Αλεξάνδρου. Επίσης σε διάφορα σχολικά συγκροτήματα της πόλης έγιναν αποκαταστάσεις σε τοιχοποιίες (ΑΣΔΑ, 2001, Μελέτη Πολεοδομική Αντισεισμική Θωράκιση και Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών Δυτικής Αθήνας).

Η εκτίμηση του σεισμικού κινδύνου, είναι σημαντική για τη διαμόρφωση ασφαλών χώρων εργασίας. Ο αντισεισμικός σχεδιασμός στους εργασιακούς χώρους έχει ως στόχο να μειώσει τις επιπτώσεις σε περίπτωση σεισμού και να εξασφαλίσει την προστασία της ασφάλειας όλων και περιλαμβάνει ένα σύνολο ενεργειών από όλους τους εμπλεκόμενους. Ειδικότερα απαιτούνται:

- α. Ενέργειες πριν τον Σεισμό – Αντισεισμικός Σχεδιασμός
- β. Ενέργειες κατά τη Διάρκεια του Σεισμού
- γ. Ενέργειες μετά το τέλος του Σεισμού.

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στον Αντισεισμικό σχεδιασμό (ενέργειες πριν τον σεισμό), που οφείλει να υπάρχει σε κάθε κτίριο, πόσο μάλλον σε κτίρια δημοσίων υπηρεσιών (κτίρια συνάθροισης κοινού).

5.2 Σχέδια Έκτακτης Ανάγκης

Σύμφωνα με το Π.Δ. 17 (ΦΕΚ 11/Α΄ /18-1-1996), τον Ν. 1568/1985 (ΦΕΚ 177/Α΄ /1985), την Κ.Υ.Α. 88555/3293/1998 (ΦΕΚ 721/Β΄ /1988), και την εγκύκλιο Γ.Γ.Π.Π. 4648/6-7-2009, στους χώρους εργασίας οι εργοδότες πρέπει να λαμβάνουν μέτρα και να δίνουν οδηγίες στους εργαζόμενους, ώστε να μπορούν σε περίπτωση σοβαρού, άμεσου και αναπόφευκτου κινδύνου να διακόψουν την εργασία τους, να εγκαταλείψουν το χώρο εργασίας τους και να μεταβαίνουν σε ασφαλή χώρο.

Στο πλαίσιο αυτό ο Δήμος οφείλει να έχει καταρτίσει σχέδια διαχείρισης έκτακτων αναγκών για κάθε περίπτωση κινδύνου τα οποία πρέπει να είναι σαφή και σε γνώση των εργαζομένων. Έτσι και με βάση το σχετικό φυλλάδιο του Ο.Α.Σ.Π. «Σεισμός και Εργασιακός Χώρος» (2015) ο Αντισεισμικός Σχεδιασμός πρέπει να περιλαμβάνει τα παρακάτω:

- α. Σύνταξη Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης στον εργασιακό χώρο που να περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες και τις κατευθυντήριες οδηγίες για την άμεση και αποτελεσματική υλοποίησή του, πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη φυσική καταστροφή ή την έκτακτη ανάγκη.
- β. Ενημέρωση όλων των εργαζομένων για τον Σχεδιασμό.
- γ. Διοργάνωση Ασκήσεων Ετοιμότητας.

δ. Αποτίμηση των Ασκήσεων και Επικαιροποίηση του Σχεδιασμού.

α. Σύνταξη Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης στον εργασιακό χώρο

Το Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης πρέπει να λαμβάνει υπόψη το ανθρώπινο δυναμικό, τις καθημερινές λειτουργίες του εργασιακού χώρου και να ικανοποιεί τις ανάγκες του σε περίπτωση σεισμού, αποβλέποντας στη δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος. Τα βασικά στάδια σύνταξης ενός τέτοιου Σχεδίου είναι τα ακόλουθα:

1. Καθορισμός Ομάδων Έκτακτης Ανάγκης

Συστήνονται ομάδες με συγκεκριμένες αρμοδιότητες, όπως: Ομάδα Παροχής Πρώτων Βοηθειών, Ομάδα Πυρασφαλείας, Ομάδα Ελέγχου Δικτύων, Υπεύθυνοι Τμημάτων και Ορόφων και Ομάδα Υποστήριξης ΑμεΑ, κ.λπ.

2. Καταγραφή στοιχείων επικοινωνίας

Καταγράφονται τα στοιχεία επικοινωνίας των μελών των παραπάνω ομάδων και των εμπλεκόμενων φορέων (ΕΚΑΒ, Πυροσβεστική, Αστυνομία, ΔΕΗ, κ.λπ.). Η επικοινωνία με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες για τον έλεγχο της φυσικής καταστροφής ή της έκτακτης ανάγκης θα γίνεται αποκλειστικά και μόνο από τις αρμόδιες ομάδες που έχει ορίσει ο Δήμος.

3. Επισήμανση και άρση επικινδυνότητας

Η επισήμανση και η άρση επικινδυνότητας και η σχετική υποβολή προτάσεων, αφορά τις απαραίτητες προσεισμικές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων του σεισμού, όπως την αποφυγή αφενός του τραυματισμού του προσωπικού κ.ά. που μπορεί να προκληθεί από βλάβες σε μη δομικά στοιχεία του κτιρίου και αφετέρου των βλαβών στην υλικοτεχνική υποδομή και στον εξοπλισμό του.

Ο έλεγχος μη δομικής τρωτότητας πραγματοποιείται με βάση το Δελτίο Αυτοψίας που έχει εκδοθεί από τον Ο.Α.Σ.Π. το 1999 και έχει αναρτηθεί στον δικτυακό τόπο http://www.oasp.gr/userfiles/midomiki_frm.pdf, από τους μηχανικούς της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου και από τον αρμόδιο Τεχνικό Ασφαλείας (Σχ. 10).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
ΓΥΨΙΝΑ	
☐	Τα διακοσμητικά γύψινα στοιχεία είναι καλά στερεωμένα και ειδικά κοντά στις εισόδους - εξόδους;
ΦΩΤΙΣΜΟΣ	
☐	Τα αναρτημένα φωτιστικά έχουν κατάλληλες χριστί σγκυρώσεις;
☐	Τα αναρτημένα φωτιστικά βρίσκονται σε κατάλληλες αποστάσεις ώστε να αποφεύγονται οι μεταξύ τους επαφές και οι κρούσεις τους με δομικά στοιχεία;
☐	Τα "spot" είναι καλά στηριγμένα έτσι ώστε να μην πέσουν σε περίπτωση σεισμού;
☐	Τα φώτα κινδύνου και εξόδου είναι στηριγμένα κατάλληλα;
ΠΟΡΤΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΙ ΔΙΑΦΥΓΗΣ	
☐	Υπάρχουν λαστοί κοντά σε πόρτες εξόδου που είναι βαριές, μεταλλικές και υπάρχει κίνδυνος να "σφηνωθούν" μετά από ένα σεισμό;
☐	Υπάρχει σήμανση που να υποδεικνύει τη φορά με την οποία ανοίγουν οι πόρτες;
☐	Οι ψευδοροφές, οι σωληνώσεις, τα φωτιστικά και τα χωρίσματα είναι κατάλληλα στερεωμένα ώστε να αποφευχθεί η πτώση τους, σε περίπτωση σεισμού,

Σχ. 10 Δελτίο Μη Δομικής Τρωτότητας (Ο.Α.Σ.Π., 2010)

4. Καθορισμός οδεύσεων διαφυγής και διαδικασίας εκκένωσης

Το σχέδιο εκκένωσης που περιγράφει τις οδεύσεις διαφυγής θα πρέπει να είναι αναρτημένο σε εμφανές σημείο ώστε να είναι απλό, κατανοητό και εύκολος ο εντοπισμός του, τόσο από τους εργαζόμενους όσο και από τους συναλλασσόμενους δημότες. Το κτίριο εκκενώνεται στην περίπτωση σεισμού μόνο μετά την κατάπαυση του φαινομένου, οι δε οδεύσεις διαφυγής θα πρέπει να οδηγούν σε ελεύθερο και ασφαλή χώρο από τον συντομότερο δυνατό δρόμο. Ο καθορισμός των οδεύσεων διαφυγής είναι ανάλογος με τις εγκαταστάσεις, τη χρήση και την επιφάνεια των χώρων εργασίας καθώς και τον αριθμό των εργαζομένων, σύμφωνα πάντοτε με όσα ορίζονται στον Κτιριοδομικό Κανονισμό, στον Κανονισμό Πυροπροστασίας Κτιρίων και στο θεσμικό πλαίσιο για την Υγιεινή και Ασφάλεια των Εργαζομένων.

Στις βασικές αρχές σχεδιασμού των οδεύσεων διαφυγής θα πρέπει πέραν των άλλων να προβλεφθεί η πρόσβαση από Εμποδιζόμενα άτομα και ΑμεΑ και να καθορίζεται με σαφήνεια η διαδικασία εκκένωσης, η οποία γίνεται διαδοχικά ανά όροφο και αίθουσα, ξεκινώντας από το ισόγειο και τις αίθουσες που είναι πλησιέστερες σε οδεύσεις διαφυγής, κλιμακοστάσια, εξόδους κινδύνου και τελικές εξόδους. Στα Σχέδια Εκκένωσης ανά όροφο θα δείχνεται η σειρά που θα ακολουθείται. Όλοι οι παρευρισκόμενοι στο κτίριο θα οδηγηθούν στον χώρο καταφυγής (σημείο συγκέντρωσης και παραμονής).

5. Καθορισμός Χώρων Καταφυγής - Σημεία Συγκέντρωσης και Παραμονής

Απαραίτητο στοιχείο που πρέπει να αναφέρεται στο σχέδιο έκτακτης ανάγκης είναι και ο καθορισμός χώρων καταφυγής (συγκέντρωσης και παραμονής) των εργαζομένων και των δημοτών μετά από έναν ισχυρό σεισμό ή άλλη περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Ο παραπάνω χώρος συνήθως είναι ένας ανοιχτός, κοντινός, ασφαλής χώρος π.χ. πάρκο, πλατεία, ανοιχτή αθλητική εγκατάσταση κ.ά.

β. Ενημέρωση όλων των εργαζομένων για τον Σχεδιασμό

Η πρόληψη και η ετοιμότητα είναι καθοριστικοί παράγοντες για την αποτελεσματική διαχείριση μιας φυσικής καταστροφής ή μιας έκτακτης ανάγκης. Είναι ευθύνη της Διοίκησης η ενημέρωση του προσωπικού για τον αντισεισμικό σχεδιασμό του χώρου εργασίας και η οποία θα πρέπει συνεχώς να προσαρμόζεται στα καινούργια δεδομένα - οδηγίες. Η ενημέρωση αυτή του προσωπικού θα πρέπει να πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα και κυρίως για:

- το Σχέδιο Εκκένωσης του κτιρίου και τις οδεύσεις διαφυγής, τις τελικές εξόδους του κτιρίου και τον Χώρο Καταφυγής.
- τη λειτουργία και τη δράση της Ομάδας Πυρασφάλειας και των Πρώτων Βοηθειών κ.λπ.
- τα συστήματα προειδοποίησης έκτακτης ανάγκης.
- τη δυνατότητα υποστήριξης των Εμποδιζόμενων ατόμων και ΑμεΑ κατά την εκκένωση καθώς και των εξυπηρετούμενων δημοτών, μετά από έναν σεισμό.

γ. Διοργάνωση Ασκήσεων Ετοιμότητας

Η διοργάνωση ασκήσεων ετοιμότητας στον εργασιακό χώρο είναι απαραίτητη έτσι ώστε να αναδειχθούν αδυναμίες του σχεδίου έκτακτης ανάγκης και να γίνουν οι σχετικές διορθώσεις. Δύο φορές το χρόνο θα πρέπει να πραγματοποιούνται ασκήσεις ετοιμότητας και αυτοπροστασίας από το σεισμό. Η συμμετοχή του προσωπικού στις προγραμματισμένες ασκήσεις ετοιμότητας είναι πολύ σημαντική ώστε σε περίπτωση

έκτακτης ανάγκης να διαχειρίζεται ψύχραιμα και χωρίς πανικό το συμβάν και να γνωρίζει τις απαιτούμενες ενέργειες που πρέπει να κάνει σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Σε κάθε άσκηση μπορούν να μετέχουν ως «Αξιολογητές», ο Τεχνικός Ασφαλείας ή οι εργαζόμενοι οι οποίοι θα καταγράψουν τα προβλήματα που παρατηρήθηκαν και τις καλές και κακές πρακτικές ώστε να ακολουθήσει σχετική αξιολόγηση της άσκησης και κατ' επέκταση προτάσεις για επικαιροποίηση του Σχεδιασμού. Οι «Παρατηρητές» είναι άτομα που απλώς παρακολουθούν την εξέλιξη της άσκησης χωρίς να έχουν κάποιο ιδιαίτερο ρόλο (Ο.Α.Σ.Π., 2015).

δ. Αποτίμηση της Άσκησης και Επικαιροποίηση του Σχεδιασμού

Η αποτίμηση της άσκησης ετοιμότητας αποσκοπεί στο εντοπισμό των τυχόν αδυναμιών και των αιτιών που τις προκάλεσαν, ώστε να γίνουν προτάσεις βελτίωσης και επικαιροποίησης του σχεδίου.

Σύμφωνα με τον Ο.Α.Σ.Π. (2015), η αξιολόγηση της άσκησης μπορεί να γίνει:

- α. κατά τη διάρκεια συνάντησης εργασίας του Εργοδότη με τον Τεχνικό Ασφαλείας κ.ά.
- β. με τη διοργάνωση συνάντησης του Εργοδότη και του Τεχνικού Ασφαλείας με τους εργαζόμενους και την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την υλοποίηση της άσκησης, τις καλές και τις κακές πρακτικές που ακολουθήθηκαν κ.λπ., λαμβάνοντας υπόψη και τα σχόλια των λοιπών Αξιολογητών.
- γ. με τη διανομή σχετικού ερωτηματολογίου που θα συμπληρωθεί από όλους τους συμμετέχοντες και την επεξεργασία των στοιχείων που θα συλλεχθούν από τον Τεχνικό Ασφαλείας.

Η επικαιροποίηση του σχεδίου γίνεται όταν διαπιστωθεί η μη αποτελεσματική αντιμετώπιση μιας έκτακτης ανάγκης καθώς εάν αλλάξει το προσωπικό ή οι οδηγίες προστασίας από τους αρμόδιους φορείς.

5.3 Μέτρα προστασίας σε σεισμικό γεγονός

Κατά τη διάρκεια σεισμού στον χώρο εργασίας οι εργαζόμενοι θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα προκειμένου να προστατεύουν τον εαυτό τους. Τα μέτρα αυτοπροστασίας περιλαμβάνουν το τρίπτυχο σκύβω- καλύπτομαι – κρατιέμαι.

Συγκεκριμένα θα πρέπει:

- να παραμείνουν στον χώρο που βρίσκονται και να διατηρήσουν την ψυχραιμία τους.
- να καλυφθούν κάτω από ένα σταθερό τραπέζι ή γραφείο και να κρατήσουν με το χέρια το πόδι του επίπλου για όση ώρα διαρκεί ο σεισμός.
- αν δεν υπάρχει κάποιο τραπέζι ή γραφείο εκεί κοντά, να γονατίσουν στο μέσον του δωματίου μακριά από επικινδυνότητες, μειώνοντας όσο γίνεται το ύψος τους και προστατεύοντας με τα χέρια το κεφάλι και τον αυχένα τους.
- να γνωρίζουν από ποιους και πότε θα λάβουν οδηγίες.

Μετά το τέλος του σεισμού πρέπει να ακολουθηθούν οι ενέργειες που αναφέρονται στο Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης του χώρου εργασίας, με έμφαση στην εκκένωση του κτιρίου χωρίς τη χρήση ανελκυστήρων, καθώς και την ενεργοποίηση των ομάδων έκτακτης ανάγκης και ιδιαίτερα της ομάδας υποστήριξης Εμποδιζόμενων ατόμων και ΑμεΑ.

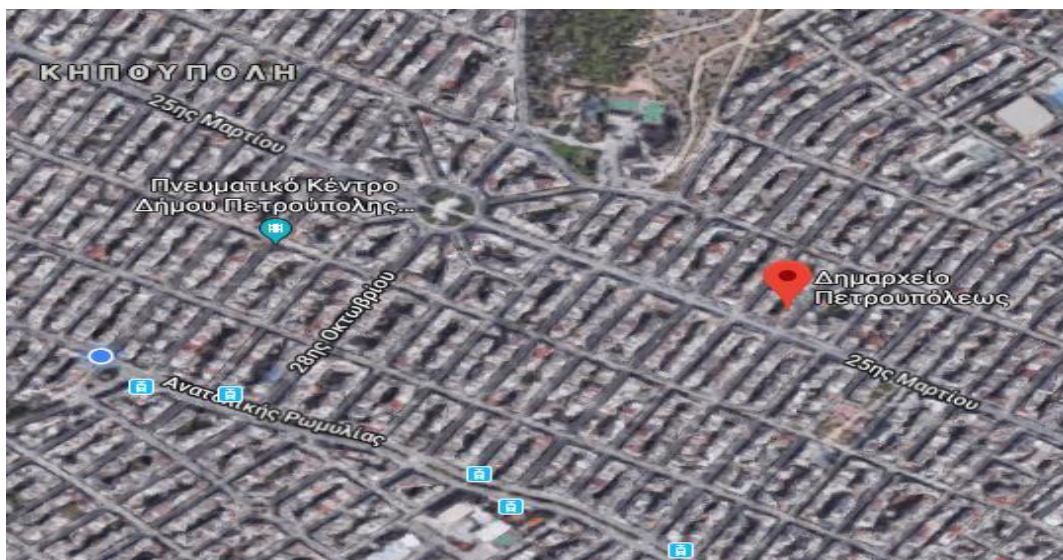
ΣΤ. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΗ ΑΝΑΓΚΗ ΕΜΠΟΔΙΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΕ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ

Η παρούσα έρευνα εστιάζεται στην εξέταση του κατά πόσο πληρούνται οι προδιαγραφές πρόσβασης για ΑμεΑ και άτομα με μειωμένη κινητικότητα στα κτίρια που στεγάζονται οι βασικές υπηρεσίες του Δήμου Πετρούπολης και στην αναγνώριση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα Άτομα αυτά και οι εργαζόμενοι, σε περίπτωση εκδήλωσης φυσικών καταστροφών στους χώρους αυτούς.

Καθοριστικός παράγοντας για την επιλογή τους αποτέλεσε το γεγονός ότι είναι κτίρια υψηλής επισκεψιμότητας που στεγάζονται υπηρεσίες φορέα Τοπικής Αυτοδιοίκησης 1^{ης} βαθμού, και στα οποία καθημερινά προσέρχονται και συναλλάσσονται πλήθος πολιτών κάθε ηλικίας. Σημειώνεται η υποχρέωση των φορέων για την τήρηση των όσων ορίζονται στην εγκύκλιο του ΥΠ.ΕΣ. σχετικά με το Πρόγραμμα Προσβασιμότητας στους Δήμους (Εγκύκλιος ΥΠ.ΕΣ. ΔΙΑΔΠ/Π.ΑμεΑ/Φ.3/6/1537/20.01.09), με τη δημιουργία «προσβάσιμης αλυσίδας», που θα συνδέει με προσβάσιμα πεζοδρόμια και διαβάσεις τις κτιριακές και τις κοινόχρηστες υποδομές (πολιτιστικές - ψυχαγωγικές - αθλητικές κ.λπ.).

6.1 Κεντρικό Δημαρχείο (Διοικητικές – Οικονομικές Υπηρεσίες)

Το κτίριο του Κεντρικού Δημαρχείου βρίσκεται επί της οδού Κ. Βάρναλη 76-78, είναι τριώροφο ενοικιαζόμενο και στεγάζει τις Διοικητικές και Οικονομικές Υπηρεσίες του Δήμου και είναι κατασκευασμένο την δεκαετία του 1980 (Εικ. 2).

Εικ. 2: Δορυφορική εικόνα θέσης Δημαρχείου Πετρούπολης (από Google Maps)

Εξετάζοντας τους επιμέρους χώρους του κτιρίου αυτού προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

α) δεν υφίσταται θέση στάθμευσης χαρακτηριζόμενη ως «ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία» πλησίον της εισόδου του κτιρίου που να προορίζεται αποκλειστικά για χρήση από άτομα με αναπηρία, διαθέτοντας προς το σκοπό αυτό κατάλληλη σήμανση στο δάπεδο και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης. Η έλλειψη μίας ειδικής θέσης στάθμευσης συνεπάγεται τη δυσχέρεια κατά την προσέγγιση ενός πολίτη με αναπηρία στο κτίριο.

Εικ. 3: Είσοδος Κεντρικού Δημαρχείου - Απουσία Ειδικής θέσης στάθμευσης και μη προσβάσιμη διαδρομή

β) δεν υφίσταται Προσβάσιμη διαδρομή προς την είσοδο του κτιρίου, καθόσον:

- η άνοδος και κάθοδος στα/από τα πεζοδρόμια δεν συνοδεύεται από ράμπες (Εικ. 3).
- απουσιάζει οδηγός τυφλών. Επισημαίνεται το γεγονός ότι στο σύνολο των εξωτερικών και των εσωτερικών χώρων του κτιρίου απουσιάζει παντελώς η πρόβλεψη οδηγού τυφλών.

γ) δεν υφίσταται Προσβάσιμη είσοδος καθόσον

- τα κουδούνια βρίσκονται σε ύψος μεγαλύτερο των 0,90m -1.20m από το δάπεδο.
- παρότι δεν είναι εφικτή η ισόπεδη πρόσβαση σε αυτή από το πεζοδρόμιο, δεν υπάρχει ράμπα.

Μετά την Κεντρική είσοδο του κτιρίου δεν υπάρχει ισόγειος χώρος υποδοχής, αλλά ακολουθεί διαδρομή προς τον ανελκυστήρα που εξυπηρετεί την κατακόρυφη κυκλοφορία εντός του κτιρίου. Σημειώνεται η παρουσία βαθμίδων (σκαλοπάτια) και η απουσία ράμπας προκειμένου να προσεγγιστεί ο ανελκυστήρας από εμποδιζόμενα άτομα. Εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο εξυπηρετείται η ανάγκη για κατακόρυφη κυκλοφορία εντός του κτιρίου, δεδομένου ότι αποτελείται από τρία διαφορετικά επίπεδα, διαπιστώθηκαν τα εξής:

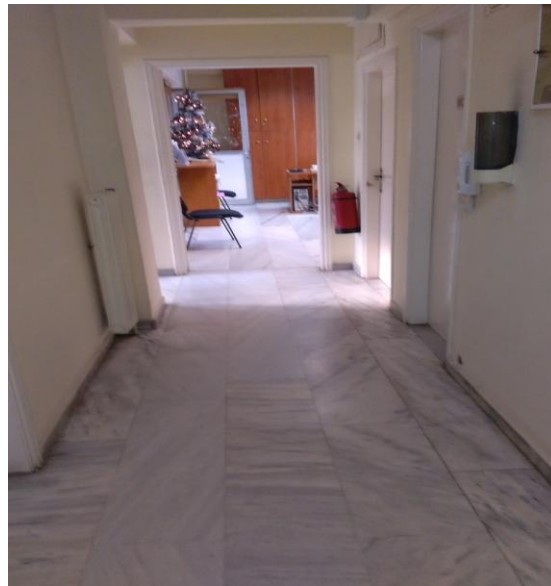
- Το κτίριο διαθέτει έναν ανελκυστήρα για τη μεταφορά ατόμων, ο οποίος δεν μπορεί να μεταφέρει άτομο σε αμαξίδιο ή μητέρες με παιδί σε καρότσι κ.λπ., λόγω της πολύ μικρής χωρητικότητάς του (ένδειξη περί δυνατότητας μεταφοράς μέχρι δύο ατόμων). Επίσης εκτός των ανωτέρω τόσο τα εξωτερικά όσο και τα εσωτερικά χειριστήρια χρήσης βρίσκονται τοποθετημένα, ψηλότερα από το προβλεπόμενο σημείο, ενώ η θύρα είναι ανοιγόμενη προς τα έξω απαιτώντας την καταβολή δύναμης για το άνοιγμα (Εικ. 4). Εσωτερικά του θαλάμου το χειριστήριο δεν διαθέτει χαρακτήρες σε γραφή Braille, ενώ η αναγγελία των ορόφων γίνεται οπτικά και ηχητικά.
- Το κτίριο διαθέτει εσωτερικό κλιμακοστάσιο με βαθμίδες με πλήρη ύψη χωρίς προεξοχή του πατήματος και σοβατεπί στα 0,07m από το δάπεδο. Η προσβασιμότητά του από άτομα με δυσκολία στην κίνηση ή την όραση δεν είναι δυνατή, δεδομένου ότι το υλικό κατασκευής του είναι το μάρμαρο και επιπλέον δεν παρατηρήθηκε η πρόβλεψη χειρολισθήρων ή κάποιας μορφής

χρωματική ή μη επισήμανση τόσο για την αρχή και το τέλος του όσο και για τις ακμές των βαθμίδων. Τα χαρακτηριστικά αυτά καθιστούν ιδιαίτερα επισφαλή την προσπάθεια ενός ατόμου με αναπηρία να κάνει χρήση του κλιμακοστασίου.

- Σε κανένα σημείο του κτιρίου δεν συναντώνται αναβατόρια κλίμακας ή ράμπες.

Εικ. 4: Ανελκυστήρας – κλιμακοστάσιο Κεντρικού Δημαρχείου

Εικ. 5: Διάδρομος ορόφου

δ) Η προσβασιμότητα της διαδρομής εντός των ορόφων του κτιρίου εξασφαλίζει ελάχιστο ωφέλιμο πλάτος 0,90m καθ' όλη τη διάρκειά της, η διαδρομή είναι απολύτως ισόπεδη, χωρίς σκαλοπάτια και ανισοσταθμίες, είναι απολύτως ελεύθερη εμποδίων καθ' όλο το μήκος της, όπως επίσης και ελεύθερη εμποδίων καθ' ύψος, διαθέτει καλό φωτισμό και σταθερό δάπεδο από σκληρό συνεχές υλικό (Εικ. 5). Παρόλα αυτά διαπιστώθηκε:

- δεν υπάρχει κατάλληλη σήμανση.
- δεν διαθέτει κατά διαστήματα χώρους διαστάσεων 1,50m x 1,50m για ελιγμούς του αμαξιδίου.
- οι διάδρομοι δεν διαθέτουν διπλούς χειρολισθήρες σε δύο ύψη και στις δύο πλευρές προκειμένου να μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες ενός εμποδιζόμενου ατόμου το οποίο κινείται κατά μήκος τους.

ε) Η προσβασιμότητα στους χώρους εργασίας που βρίσκονται σε κάθε όροφο δεν διασφαλίζεται καθόσον:

- Οι πάγκοι συναλλαγής δεν διαθέτουν τμήμα μήκους τουλάχιστον 1,00m σε ύψος 0,80m. από την τελική επιφάνεια του δαπέδου με κατάλληλη εσοχή στο κάτω μέρος της όψης προς τον συναλλασσόμενο για την τοποθέτηση των υποποδίων των αμαξιδίων (Εικ. 6).
- Δεν υπάρχει στο δάπεδο οδηγός τυφλών, από την είσοδο μέχρι τους πάγκους συναλλαγής.
- Δεν υπάρχει οπτική σήμανση για άτομα με προβλήματα ακοής ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη ειδοποίηση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Εικ. 6: Μη προσβάσιμοι πάγκοι συναλλαγής

Επίσης διαπιστώθηκε:

- η παντελής έλλειψη αναρτημένου σε στρατηγικό σημείο του χώρου απλοποιημένου σχεδίου κάτοψης με επισήμανση των θέσεων στάθμευσης, των εισόδων, του γραφείου πληροφοριών, των θέσεων κατακόρυφης κυκλοφορίας, των χώρων υγιεινής, των χώρων και σημείων ενδιαφέροντος κ.λπ. τόσο σε συμβατική μορφή όσο και σε ανάγλυφο ή γραφή Braille.
- η έλλειψη ενός χώρου υγιεινής προσπελάσιμοι από άτομα με ειδικές ανάγκες, παρά την υποχρέωση που προκύπτει από σχετική απόφαση του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (2002), για όλα τα υφιστάμενα πριν το 2000 κτίρια τα οποία στεγάζουν Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, περί κατασκευής ενός τουλάχιστον τέτοιου χώρου υγιεινής.

6.2 Κτίριο Τεχνικών Υπηρεσιών

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου στεγάζονται σε ενοικιαζόμενο διώροφο κτίριο επί της οδού Κ. Βάρναλη 67, πλησίον του Κεντρικού Δημαρχείου. Εξετάζοντας τους επιμέρους χώρους του κτιρίου αυτού προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

α) δεν υφίσταται θέση στάθμευσης χαρακτηριζόμενη ως «ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία» πλησίον της εισόδου του κτιρίου που να προορίζεται αποκλειστικά για χρήση από άτομα με αναπηρία, διαθέτοντας προς το σκοπό αυτό κατάλληλη σήμανση στο δάπεδο και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης. Η έλλειψη μίας ειδικής θέσης στάθμευσης συνεπάγεται τη δυσχέρεια κατά την προσέγγιση ενός πολίτη με αναπηρία στο κτίριο.

β) δεν υφίσταται Προσβάσιμη διαδρομή προς την είσοδο του κτιρίου, καθόσον η άνοδος και κάθοδος στα/από το πεζοδρόμιο δεν συνοδεύεται από ράμπες. (Εικ. 7)

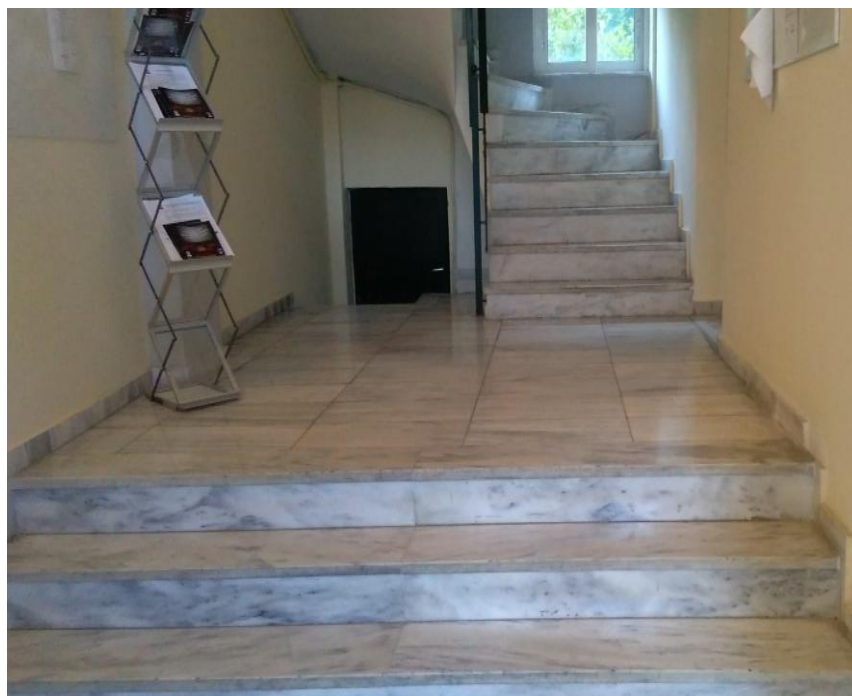

Εικ. 7: Είσοδος Τεχνικών Υπηρεσιών. Απουσία Ειδικής θέσης στάθμευσης –Απουσία ράμπας- Οδηγός τυφλών

Μετά την είσοδο του κτιρίου ακολουθεί διαδρομή προς τον ανελκυστήρα που εξυπηρετεί την κατακόρυφη κυκλοφορία εντός του κτιρίου. Σημειώνεται η παρουσία βαθμίδων (σκαλοπάτια) και η απουσία ράμπας προκειμένου να προσεγγιστεί ο ανελκυστήρας από εμποδιζόμενα άτομα (Εικ. 8). Εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο εξυπηρετείται η ανάγκη για κατακόρυφη κυκλοφορία εντός του κτιρίου, δεδομένου ότι αποτελείται από δύο διαφορετικά επίπεδα, διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Το κτίριο διαθέτει έναν ανελκυστήρα για τη μεταφορά ατόμων, ο οποίος δεν μπορεί να μεταφέρει άτομο σε αμαξίδιο ή μητέρες με παιδί σε καρότσι κ.λπ., λόγω μικρής χωρητικότητας. Επίσης εκτός των ανωτέρω τόσο τα εξωτερικά όσο και τα εσωτερικά χειριστήρια χρήσης βρίσκονται τοποθετημένα, ψηλότερα από το προβλεπόμενο σημείο, ενώ η θύρα είναι ανοιγόμενη προς τα έξω απαιτώντας την καταβολή δύναμης για το άνοιγμα. Εσωτερικά του θαλάμου το χειριστήριο δεν διαθέτει χαρακτήρες σε γραφή Braille, ενώ η αναγγελία των ορόφων γίνεται οπτικά αλλά όχι ηχητικά.
- Το κτίριο διαθέτει εσωτερικό κλιμακοστάσιο με βαθμίδες με πλήρη ύψη χωρίς προεξοχή του πατήματος και σοβατεπί στα 0,07m από το δάπεδο. Η προσβασιμότητά του από άτομα με δυσκολία στην κίνηση ή την όραση δεν είναι δυνατή, δεδομένου ότι το υλικό κατασκευής του είναι

το μάρμαρο και επιπλέον δεν παρατηρήθηκε η πρόβλεψη χειρολισθήρων ή κάποιας μορφής χρωματική ή μη επισήμανση τόσο για την αρχή και το τέλος του όσο και για τις ακμές των βαθμίδων. Τα χαρακτηριστικά αυτά καθιστούν ιδιαίτερα επισφαλή την προσπάθεια ενός ατόμου με αναπηρία να κάνει χρήση του κλιμακοστασίου (Εικ. 8).

Εικ. 8: Κλιμακοστάσιο Τεχνικών Υπηρεσιών

6.3 Κτίριο Τμήματος Δημοτικής Κατάστασης (Δημοτολόγια – Ληξιαρχείο)

Το Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης στεγάζεται σε ισόγειο ενοικιαζόμενο κτίριο επί της οδού Κ. Βάρναλη 72 παραπλεύρως του κεντρικού Δημαρχείου. Εξετάζοντας τους χώρους του ισογείου κτιρίου αυτού προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- δεν υφίσταται θέση στάθμευσης χαρακτηριζόμενη ως «ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία» πλησίον της εισόδου του κτιρίου που να προορίζεται αποκλειστικά για χρήση από άτομα με αναπηρία, διαθέτοντας προς το σκοπό αυτό κατάλληλη σήμανση στο δάπεδο και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης.
- δεν υφίσταται Προσβάσιμη διαδρομή προς την είσοδο του κτιρίου, καθόσον:
 - η άνοδος και κάθοδος στα/από το πεζοδρόμιο δεν συνοδεύεται από ράμπα κατάλληλων προδιαγραφών (Εικ. 9, 10).
 - απουσιάζει οδηγός τυφλών.
 - μη προσβάσιμοι πάγκοι εργασίας.

Εικ. 9: Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης. Απουσία ειδικής θέσης στάθμευσης - ράμπα πρόσβασης ακατάλληλων προδιαγραφών

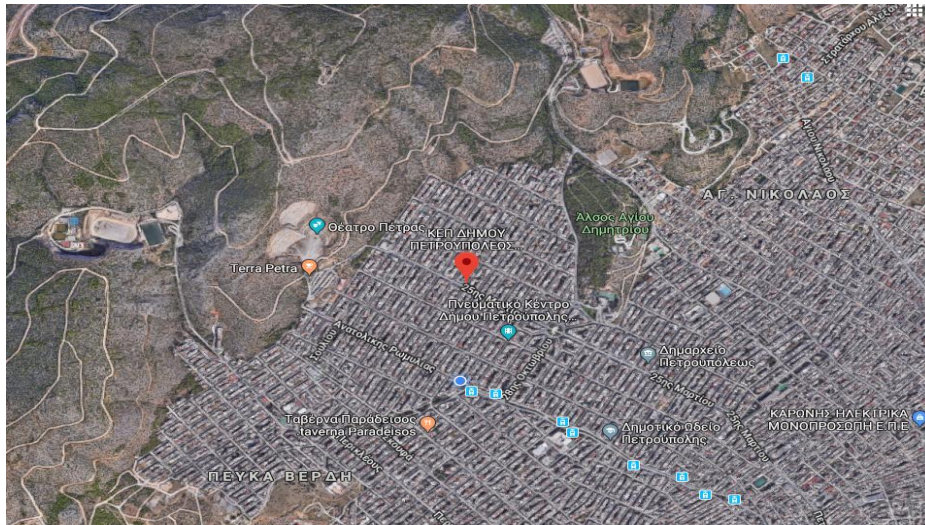

Εικ. 10: Ράμπα ακατάλληλων προδιαγραφών

6.4 Κτίριο Κ.Ε.Π.

Το ισόγειο κτίριο που φιλοξενεί το Κ.Ε.Π. του Δήμου Πετρούπολης είναι ενοικιαζόμενο και βρίσκεται στη συμβολή των οδών 25^{ης} Μαρτίου και Βαλτετσίου (Εικ. 11). Εξετάζοντας το ισόγειο κτίριο του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- δεν υφίσταται θέση στάθμευσης χαρακτηριζόμενη ως «ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία» πλησίον της εισόδου του κτιρίου που να προορίζεται αποκλειστικά για χρήση από άτομα με αναπηρία, διαθέτοντας προς το σκοπό αυτό κατάλληλη σήμανση στο δάπεδο και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης.

Εικ.11 : Δορυφορική εικόνα θέσης Κ.Ε.Π. (από Google Maps)

- υφίσταται Προσβάσιμη διαδρομή προς την είσοδο του κτιρίου, καθόσον υπάρχει ράμπα προσέγγισης της εισόδου (Εικ.12).
- οι πάγκοι συναλλαγής διαθέτουν τμήμα μήκους τουλάχιστον 1,00m σε ύψος 0,80m από την τελική επιφάνεια του δαπέδου με κατάλληλη εσοχή στο κάτω μέρος της όψης προς τον συναλασσόμενο για την τοποθέτηση των υποποδίων των αμαξιδίων.

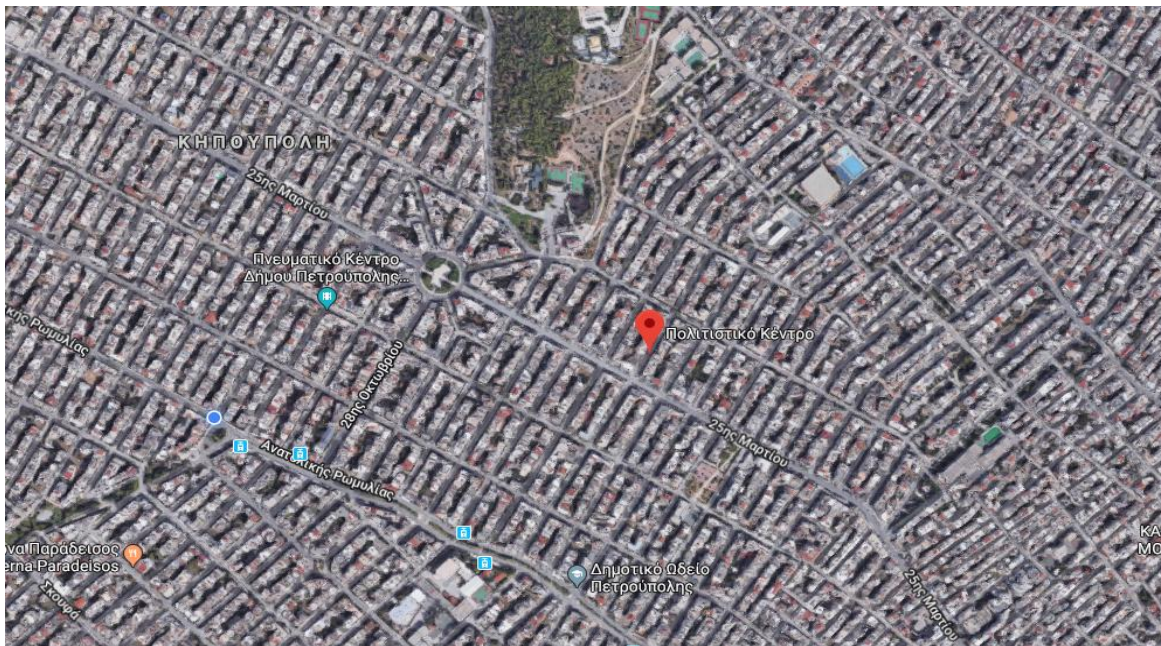
Εικ. 12: Ράμπα προσέγγισης εισόδου στο Κ.Ε.Π.

Ζ. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΗ ΑΝΑΓΚΗ ΕΜΠΟΔΙΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΑμεΑ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα εξετάσουμε κατά πόσο πληρούνται οι προδιαγραφές πρόσβασης για ΑμεΑ και άτομα με μειωμένη κινητικότητα στα κτίρια που στεγάζονται οι πολιτιστικές δραστηριότητες του Δήμου Πετρούπολης και στην αναγνώριση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα Άτομα αυτά και οι εργαζόμενοι, σε περίπτωση εκδήλωσης φυσικών καταστροφών στους χώρους αυτούς.

7.1 Πολιτιστικό Κέντρο

Το Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου στεγάζεται σε ιδιόκτητο διώροφο κτίριο επί της οδού Εθν. Αντίστασης 61 (Εικ. 13).

Εικ. 13: Δορυφορική εικόνα θέσης Πολιτιστικού Κέντρου (από Google Maps)

Εξετάζοντας το κτίριο του Πολιτιστικού Κέντρου προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- δεν υφίσταται θέση στάθμευσης χαρακτηριζόμενη ως «ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία» πλησίον της εισόδου του κτιρίου που να προορίζεται αποκλειστικά για χρήση από άτομα με αναπηρία, διαθέτοντας προς το σκοπό αυτό κατάλληλη σήμανση στο δάπεδο και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης.
- δεν υπάρχει ανελκυστήρας ώστε να εξυπηρετείται η κατακόρυφη κυκλοφορία εντός του κτιρίου.
- η άνοδος και κάθοδος στα/από το πεζοδρόμιο δεν συνοδεύεται από ράμπα κατάλληλων προδιαγραφών (Εικ. 14).
- Το κτίριο διαθέτει εσωτερικό κλιμακοστάσιο με βαθμίδες με πλήρη ύψη χωρίς προεξοχή του πατήματος και σοβατεπί στα 0,07m από το δάπεδο. Η προσβασιμότητά του από άτομα με δυσκολία στην κίνηση ή την όραση δεν είναι δυνατή, δεδομένου ότι το δεν παρατηρήθηκε η πρόβλεψη χειρολισθήρων ή κάποιας μορφής χρωματική ή μη επισήμανση τόσο για την αρχή και το τέλος του όσο και για τις ακμές των βαθμίδων.

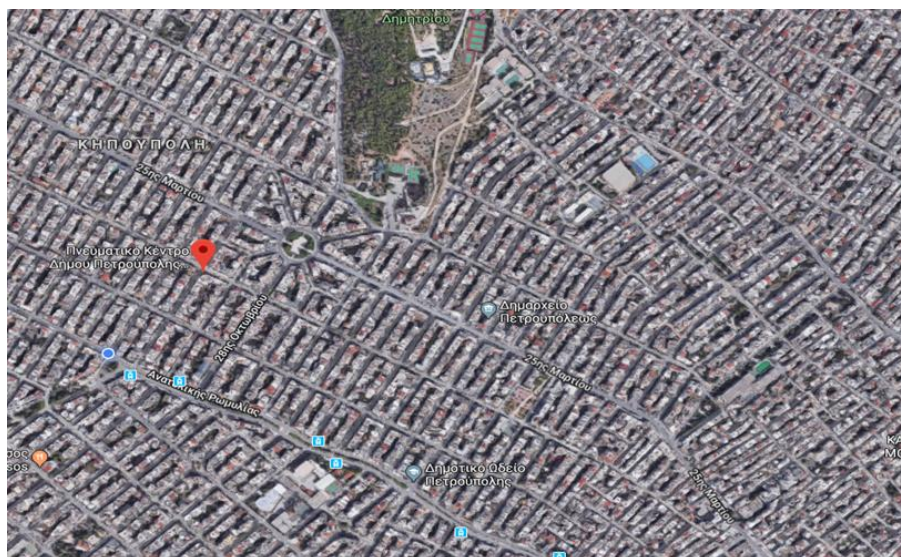

Εικ. 14: Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Πετρούπολης

- Δεν υπάρχει οδηγός τυφλών, από την είσοδο μέχρι την αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του ισογείου
- Δεν υπάρχει οπτική σήμανση ώστε να πληροφορείται το κοινό για τις προσφερόμενες υπηρεσίες.
- Τα έδρανα της αίθουσας του Δημοτικού Συμβουλίου είναι σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δυνατή η προσέγγιση αμαξιδίου επιτρέποντας την άνετη τοποθέτηση των υποποδίων κάτω από αυτά.

7.2 Πνευματικό Κέντρο

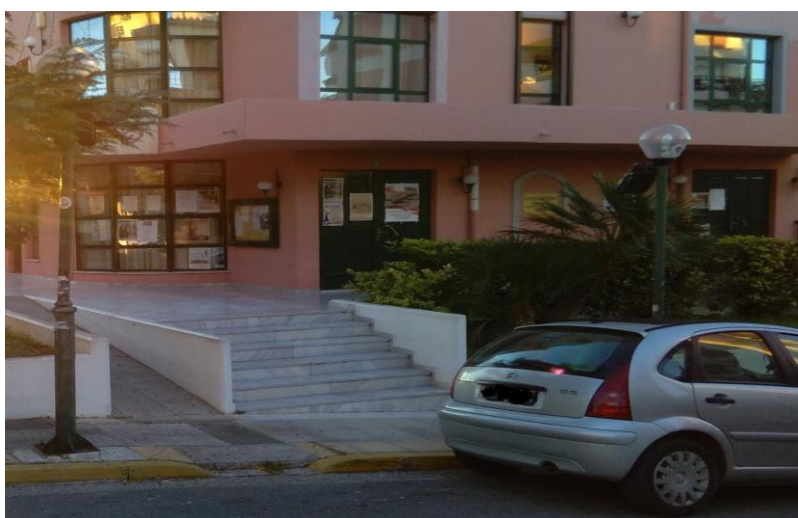
Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Πετρούπολης στεγάζεται σε ιδιόκτητο τριώροφο κτίριο στη συμβολή των οδών Μπουμπουλίνας και Αθ. Διάκου (Εικ. 15).

Εικ.15 : Δορυφορική εικόνα θέσης Πνευματικού Κέντρου (από Google Maps)

Εξετάζοντας το κτίριο του Πνευματικού Κέντρου προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

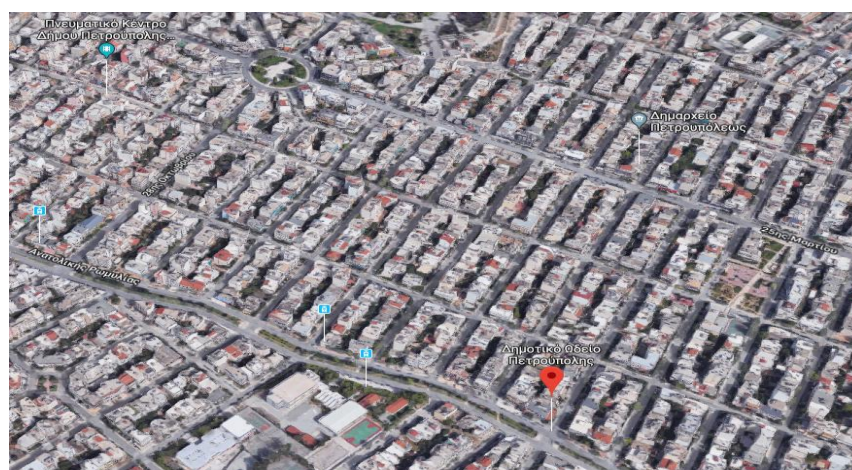
- δεν υφίσταται θέση στάθμευσης χαρακτηριζόμενη ως «ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία» πλησίον της εισόδου του κτιρίου που να προορίζεται αποκλειστικά για χρήση από άτομα με αναπηρία, διαθέτοντας προς το σκοπό αυτό κατάλληλη σήμανση στο δάπεδο και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης.
- η άνοδος και κάθοδος στα/από το πεζοδρόμιο δεν συνοδεύεται από ράμπα κατάλληλων προδιαγραφών (Εικ. 16).
- το κτίριο διαθέτει εσωτερικό κλιμακοστάσιο με βαθμίδες με πλήρη ύψη χωρίς προεξοχή του πατήματος και σοβατεπί στα 0,07m από το δάπεδο. Επίσης διαθέτει χειρολισθήρες και χρωματική επισήμανση τόσο για την αρχή και το τέλος του όσο και για τις ακμές των βαθμίδων.
- δεν υπάρχει οδηγός τυφλών, από την είσοδο μέχρι την αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του ισογείου.

Εικ. 16: Πνευματικό Κέντρο

7.3 Δημοτικό Ωδείο

Το Δημοτικό Ωδείο του Δήμου Πετρούπολης στεγάζεται σε διώροφο ενοικιαζόμενο κτίριο επί των οδών Ελ. Βενιζέλου και Αν. Ρωμυλίας (Εικ. 17).

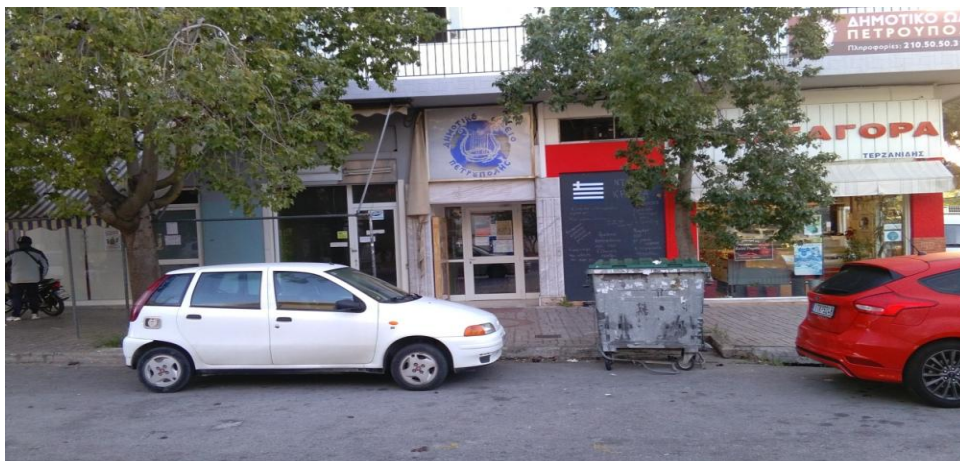

Εικ. 17: Δορυφορική εικόνα θέσης Δημοτικού Ωδείου (από Google Maps)

Εξετάζοντας το κτίριο του Ωδείου προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Δεν υφίσταται θέση στάθμευσης χαρακτηριζόμενη ως «ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία» πλησίον της εισόδου του κτιρίου που να προορίζεται αποκλειστικά για χρήση από άτομα με αναπηρία, διαθέτοντας προς το σκοπό αυτό κατάλληλη σήμανση στο δάπεδο και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης.
- Η άνοδος και κάθοδος στο/από το πεζοδρόμιο δεν συνοδεύεται από ράμπα κατάλληλων προδιαγραφών (Εικ. 18).
- Δεν υπάρχει ανελκυστήρας για διευκόλυνση της κατακόρυφης κυκλοφορίας του κτιρίου.
- Δεν υπάρχει ασφαλής οριζόντια κυκλοφορία εντός του κτιρίου (διάδρομοι που δεν πληρούν τις προδιαγραφές).
- Το κτίριο διαθέτει εσωτερικό κλιμακοστάσιο με βαθμίδες με πλήρη ύψη χωρίς προεξοχή του πατήματος και σοβατεπί στα 0,07m από το δάπεδο, όμως δεν διαθέτει χειρολισθήρες ή κάποιας μορφής χρωματική ή μη επισήμανση τόσο για την αρχή και το τέλος του όσο και για τις ακμές των βαθμίδων.
- Δεν υπάρχει οδηγός τυφλών.
- Δεν υπάρχει οπτική σήμανση ώστε να πληροφορείται το κοινό για τις προσφερόμενες υπηρεσίες.

Επίσης διαπιστώθηκε η παντελής έλλειψη αναρτημένου σε στρατηγικό σημείο του χώρου απλοποιημένου σχεδίου κάτοψης με επισήμανση των αιθουσών, των εισόδων, του γραφείου πληροφοριών, των χώρων υγιεινής, των χώρων και σημείων ενδιαφέροντος κ.λπ. τόσο σε συμβατική μορφή όσο και σε ανάγλυφο ή γραφή Braille, καθώς και αποτύπωση του τρόπου εκκένωσης του κτιρίου σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης (σειρά εκκένωσης αιθουσών κ.λπ.).

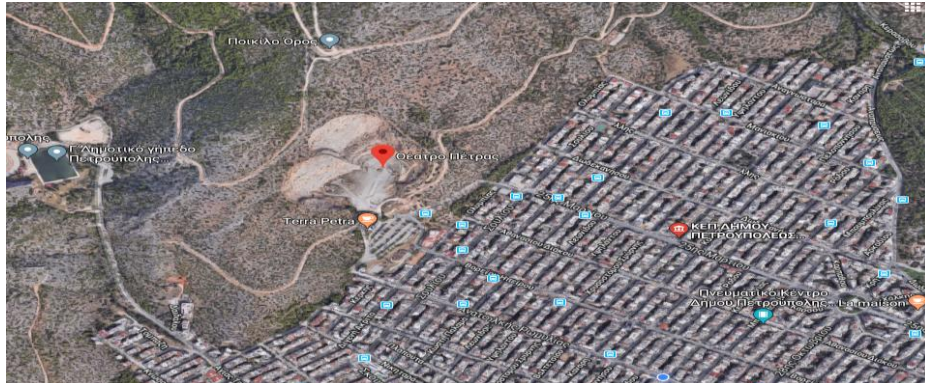

Εικ. 18: Είσοδος Δημοτικού Ωδείου

7.4 Θέατρο Πέτρας

Το Θέατρο Πέτρας αποτελεί τον μεγαλύτερο Πολιτιστικό πόλο της πόλης και η δραστηριότητα του έχει ξεπεράσει τα όρια της. Είναι χώρος που παρουσιάζονται μεγάλες πολιτιστικές εκδηλώσεις και συγκεντρώνει πλήθος θεατών από όλη την Αττική. Είναι ένας ανοιχτός υπαίθριος χώρος χωρητικότητας 4.000 καθημένων θεατών. Πολλές φορές κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών εκδηλώσεων (συναυλίες) ο αριθμός των θεατών υπερδιπλασιάζεται. Η προσβασιμότητα είναι επαρκής καθότι η υπάρχει η δυνατότητα προσέγγισης του

χώρου με αυτοκίνητο παραπλεύρως των εξεδρών (Εικ. 19,20, 21). Από τον επιτόπιο έλεγχο διαπιστώθηκε η απουσία ενός χώρου υγιεινής προσπελάσιμου από άτομα με ειδικές ανάγκες.

Εικ.19 : Δορυφορική εικόνα θέσης Θεάτρου Πέτρας (από Google Maps)

Εικ. 20: Είσοδος Θεάτρου Πέτρας

Εικ. 21: Θεάτρο Πέτρας

Η. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΗ ΑΝΑΓΚΗ ΕΜΠΟΔΙΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΑμεΑ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

8.1 Δημοτικό Κολυμβητήριο

Εξετάζοντας το κτίριο του Δημοτικού Κολυμβητηρίου προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- υφίσταται θέση στάθμευσης χαρακτηριζόμενη ως «ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία» πλησίον της εισόδου του κτιρίου που να προορίζεται αποκλειστικά για χρήση από άτομα με αναπηρία.
- υπάρχει ανελκυστήρας για διευκόλυνση της κατακόρυφης κυκλοφορίας του κτιρίου και την άνοδο των εμποδιζόμενων ατόμων στις εξόδους
- υπάρχει ασφαλής οριζόντια κυκλοφορία εντός του κτιρίου (διάδρομοι που πληρούν τις προδιαγραφές)
- το κτίριο διαθέτει εσωτερικό κλιμακοστάσιο με βαθμίδες με πλήρη ύψη χωρίς προεξοχή του πατήματος και σοβατεπί στα 0,07m από το δάπεδο. Επίσης διαθέτει χειρολισθήρες και χρωματική επισήμανση τόσο για την αρχή και το τέλος του όσο και για τις ακμές των βαθμίδων.
- εμποδίζεται η απευθείας πρόσβαση στην είσοδο του Κολυμβητηρίου (Εικ. 22).
- δεν υπάρχει οδηγός τυφλών.

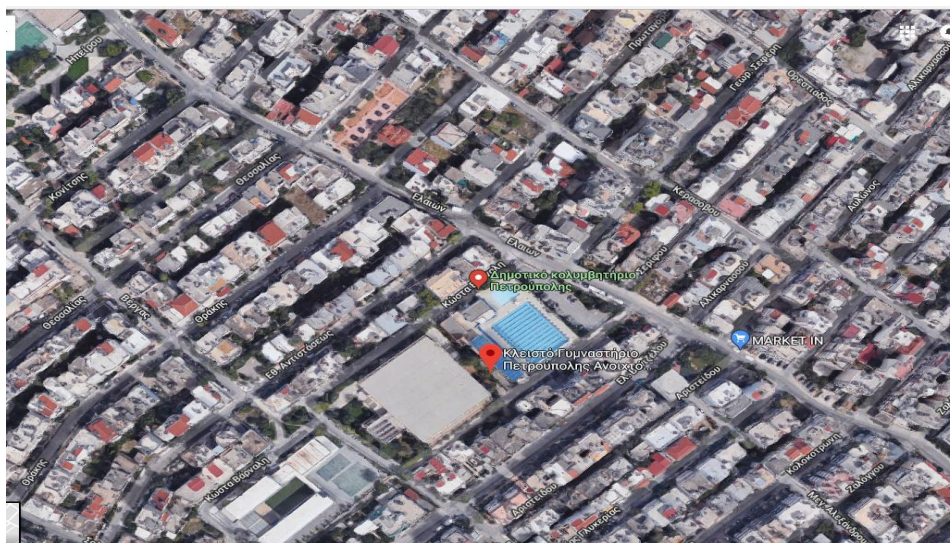
Εικ. 22: Πρόσβαση στην είσοδο του Δημοτικού Κολυμβητηρίου

8.2 Κλειστό Γυμναστήριο "Νικόλαος Παξιμαδάς".

Εξετάζοντας το κτίριο του Δημοτικού Γυμναστηρίου (Εικ. 23) προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- υφίσταται θέση στάθμευσης χαρακτηριζόμενη ως «ειδική θέση στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία» πλησίον της εισόδου του κτιρίου που να προορίζεται αποκλειστικά για χρήση από άτομα με αναπηρία.

- δεν υπάρχει ανελκυστήρας για διευκόλυνση της κατακόρυφης κυκλοφορίας του κτιρίου και την άνοδο των εμποδιζόμενων ατόμων στις εξέδρες.
- υπάρχει ασφαλής οριζόντια κυκλοφορία εντός του κτιρίου (διάδρομοι που πληρούν τις προδιαγραφές).
- Το κτίριο διαθέτει εσωτερικό κλιμακοστάσιο με βαθμίδες με πλήρη ύψη χωρίς προεξοχή του πατήματος και σοβατεπί στα 0,07m από το δάπεδο. Επίσης διαθέτει χειρολισθήρες και χρωματική επισήμανση τόσο για την αρχή και το τέλος του όσο και για τις ακμές των βαθμίδων.
- εμποδίζεται η απευθείας πρόσβαση στην είσοδο του Γυμναστηρίου (Εικ. 24, 25, 26).
- δεν υπάρχει οδηγός τυφλών.

Εικ. 23: Δορυφορική εικόνα της θέσης του Δημοτικού Κλειστού Γυμναστηρίου και Δημοτικού Κολυμβητηρίου (από Google Maps)

Εικ. 24: Πρόσβαση στην είσοδο του Γυμναστηρίου

Εικ. 25: Εξωτερική πρόσβαση στις εξέδρες του Γυμναστηρίου

Εικ. 26: Εσωτερική πρόσβαση στις εξέδρες του Γυμναστηρίου

Θ. ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

9.1 Επεξεργασία - ανάλυση απαντήσεων ερωτηματολογίου

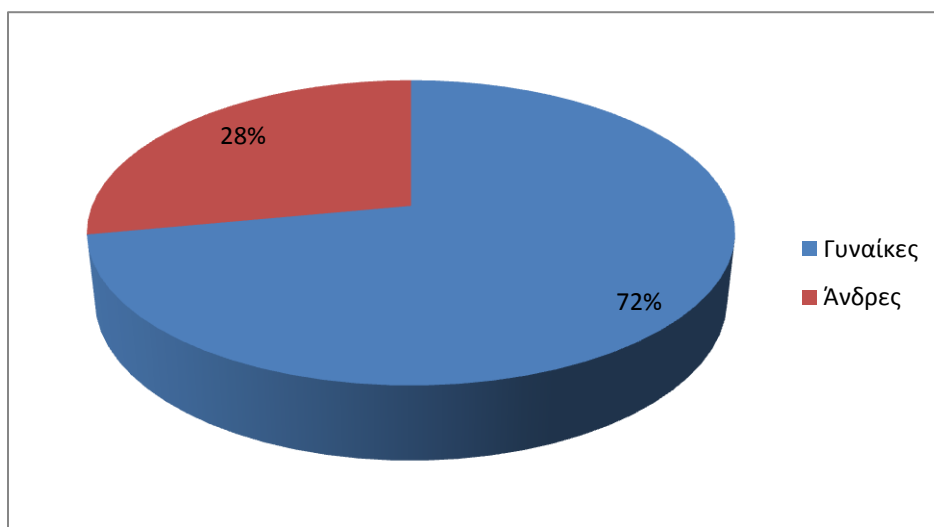
Όπως αναφέρθηκε και εισαγωγικά στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας συντάχθηκε ερωτηματολόγιο σχετικά με την κατάρτιση και Ετοιμότητα των Εργαζομένων του Δήμου Πετρούπολης σε θέματα Αντισεισμικής Προστασίας.

Στην έρευνα συμμετείχαν εκατόν πενήντα (150) εργαζόμενοι του Δήμου Πετρούπολης, που εργάζονται στα κτίρια που εξετάστηκαν. Το ερωτηματολόγιο διενεμήθη σε έντυπη μορφή και συγκεντρώθηκαν εκατόν τριάντα πέντε (135) έντυπα.

Παρακάτω αναφέρονται ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων και των απαντήσεων που δόθηκαν και σημειώνονται συμπεράσματα καθώς και προτάσεις βελτίωσης της ετοιμότητας των εργαζομένων του Δήμου σε περιπτώσεις σεισμικού γεγονότος.

Γενικά Στοιχεία

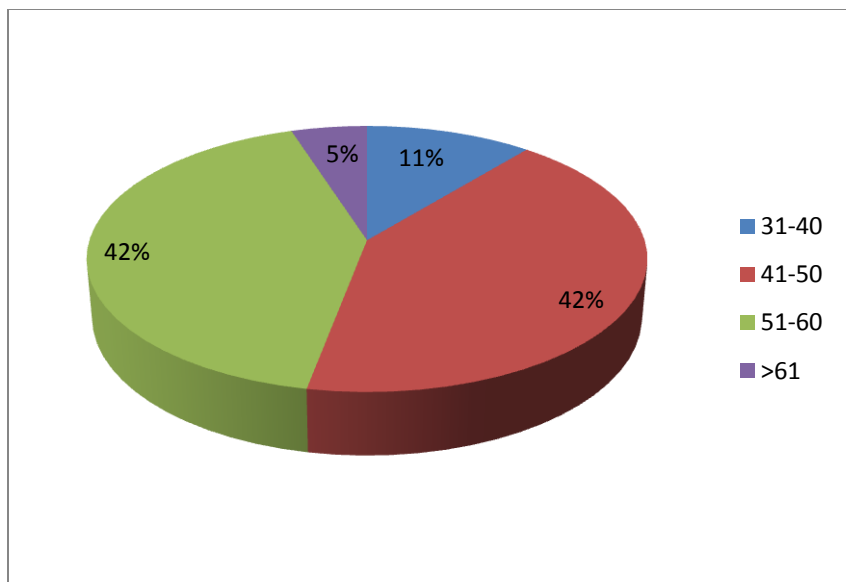
Από την επεξεργασία των στοιχείων προέκυψε ότι από το σύνολο των υπαλλήλων που έλαβαν μέρος στην έρευνα, το 72% είναι γυναίκες και το 28% άνδρες (Διάγραμμα 1).

Διάγραμμα 1: Φύλο συμμετεχόντων

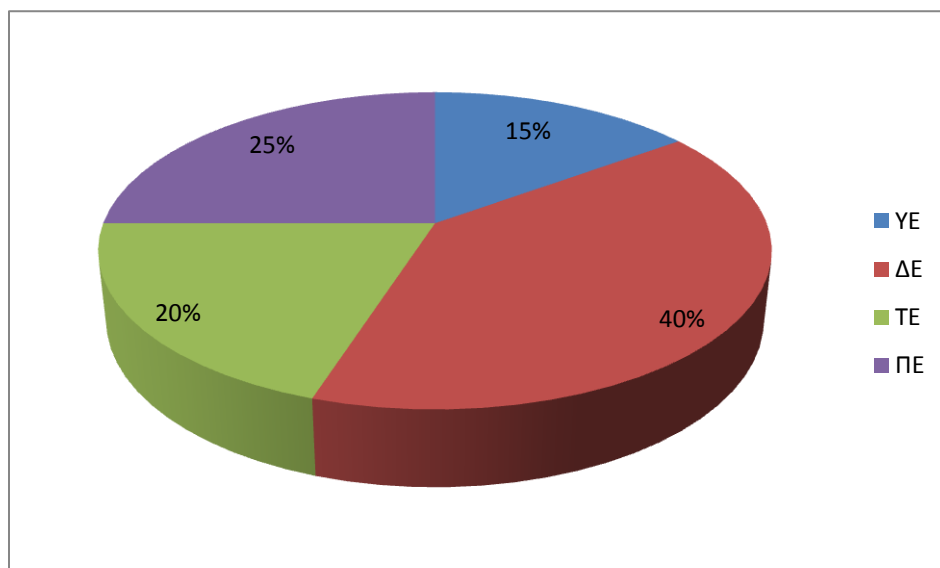
Οι ηλικίες των συμμετεχόντων εργαζομένων στην έρευνα, απεικονίζονται ποσοσιαία στο παρακάτω γράφημα (Διάγραμμα 2). Το χαμηλό ποσοστό των εργαζομένων μικρής ηλικίας (< 40 ετών), δύναται να αποδοθεί στην απαγόρευση των προσλήψεων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση τα τελευταία χρόνια με συνέπεια την μη ανανέωση του έμψυχου δυναμικού.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών (Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού, 2015) στο Δημόσιο στο τέλος του 2015 υπηρετούσαν 596.913 εργαζόμενοι, εκ των οποίων το 14% υπηρετούσε στους ΟΤΑ. Εξ αυτών η πολυπληθέστερη ηλικιακή ομάδα με ποσοστό 38% ήταν ηλικίας 40-50 ετών και ακολουθούσε η ηλικία των 50-60 ετών με ποσοστό 27%. Παρατηρείται ότι όπως και στον ευρύτερο Δημόσιο τομέα έτσι και στον Δήμο Πετρούπολης κυριαρχούν οι εργαζόμενοι άνω των 41 ετών.

Διάγραμμα 2: Ηλικία συμμετεχόντων

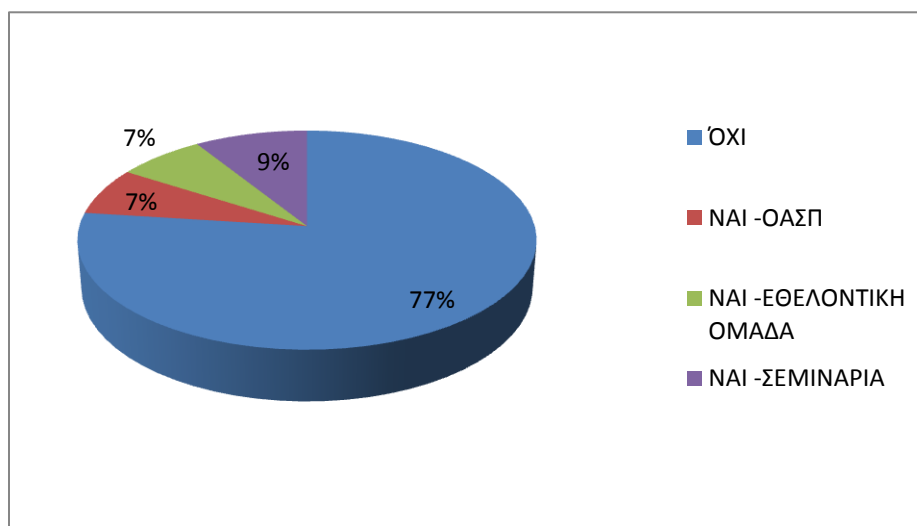
Σχετικά με την εκπαιδευτική βαθμίδα από το ίδιο μητρώο διαπιστώθηκε ότι στο σύνολο των 194430 εργαζομένων που αποτελούσαν το πολιτικό προσωπικό, το 6% ήταν κατηγορίας Υ.Ε., το 20% Δ.Ε., το 9% Τ.Ε. και το 40% Π.Ε., σε αντίθεση με τον Δήμο Πετρούπολης που όπως φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα κυριαρχούν οι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με ποσοστό 40% και ακολουθούν οι απόφοιτοι Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης με ποσοστό 25% και των αποφοίτων Τεχνολογικής εκπαίδευσης με ποσοστό (20%), (Διάγραμμα 3).

Διάγραμμα 3. Εκπαιδευτική Βαθμίδα Συμμετεχόντων

Επίσης στην έρευνα συμμετείχαν εργαζόμενοι από όλες τις βαθμίδες της διοικητικής ιεραρχίας. Ειδικότερα συμμετείχαν 6 εργαζόμενοι που κατείχαν θέση Διευθυντή, 18 εργαζόμενοι που κατείχαν θέση Τμηματάρχη και 111 υπάλληλοι.

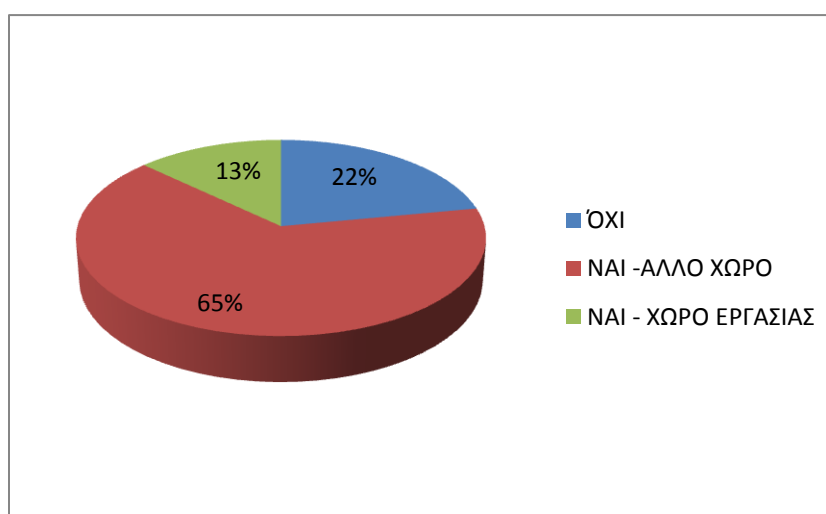
Ενημέρωση - Εμπειρία

Διάγραμμα 4. Συμμετοχή σε επιμορφωτικά σεμινάρια

Σύμφωνα με τα στοιχεία του παραπάνω διαγράμματος 4, το 77% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι δεν έχει συμμετάσχει ποτέ σε επιμορφωτικά σεμινάρια για θέματα εκτάκτων αναγκών. Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι ο Ο.Α.Σ.Π. μέσω ενημερωτικών ομιλιών, σεμιναρίων και καμπανιών ενημερώνει τον πληθυσμό και συγκεκριμένες ομάδες στόχους για θέματα που αφορούν τον σεισμό και την προστασία.

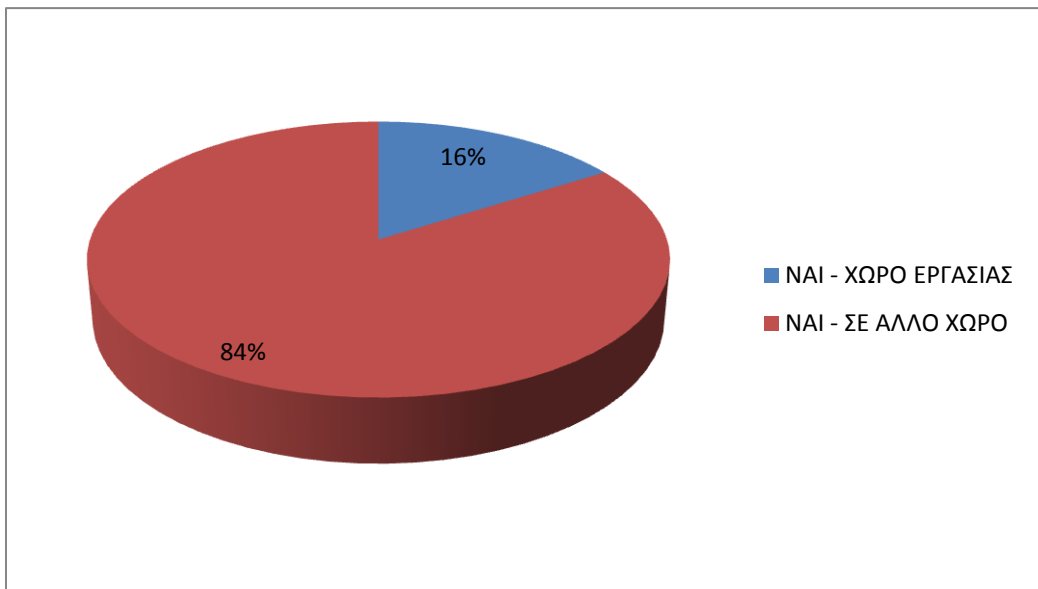
Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθεί ότι τα τηλεοπτικά κοινωνικά μηνύματα του Ο.Α.Σ.Π. που απευθύνονται στον γενικό πληθυσμό, προβάλλονται ανά τακτά διαστήματα την τελευταία πενταετία από τους τηλεοπτικούς σταθμούς της χώρας, ενώ σε συνεργασία με την Εταιρία Σταθερές Συγκοινωνίες (ΣΤΑ.ΣΥ. Α.Ε.) ενημερώνονται οι επιβάτες που χρησιμοποιούν τα μέσα σταθερής τροχιάς για τα μέτρα προστασίας σε περίπτωση σεισμού κ.α. (Ο.Α.Σ.Π., 2017).

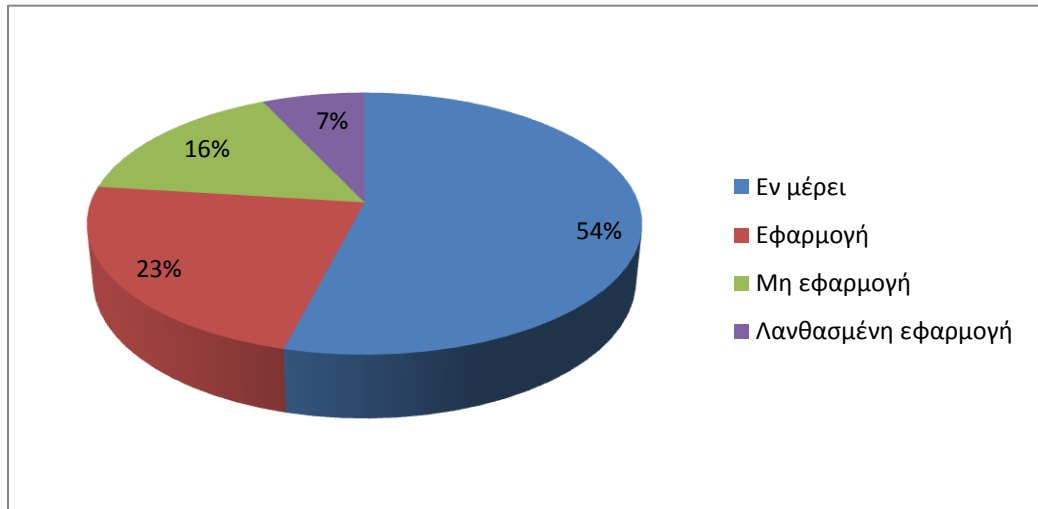
Διάγραμμα 5. Εμπειρία φυσικής καταστροφής

Το 13% των ερωτηθέντων έχει βιώσει φυσική καταστροφή στο χώρο εργασίας του και το 65% σε άλλο χώρο. Αντίθετα το 22% δεν έχει προσωπική εμπειρία φυσικής καταστροφής (Διάγραμμα 5).

Σε ότι αφορά στον σεισμό, το σύνολο των ερωτηθέντων έχει εμπειρία σεισμικού γεγονότος είτε στον χώρο εργασίας (16%), είτε σε άλλο χώρο (Διάγραμμα 6) . Τα ποσοστά αυτά ερμηνεύονται από το ότι η χώρα μας είναι 1η χώρα στην Ευρώπη σε σεισμικότητα και 6η στον κόσμο, σε ότι αφορά τη συχνότητα των σεισμών αλλά και την απελευθέρωση ενέργειας από τους σεισμούς.

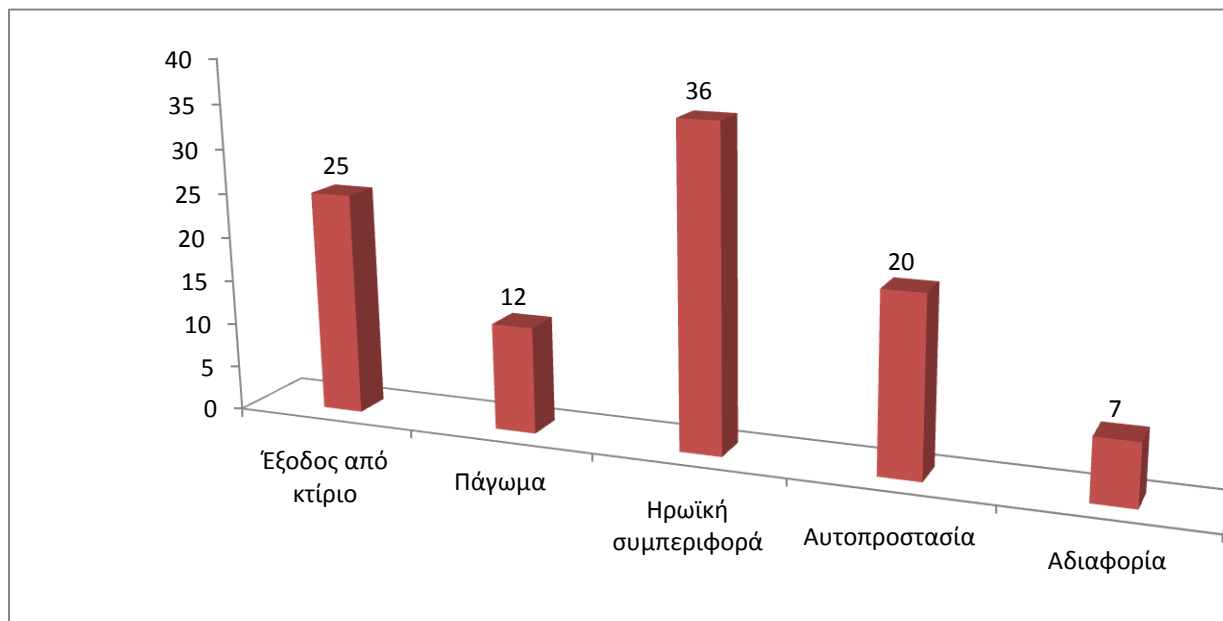
Διάγραμμα 6. Εμπειρία σεισμού

Διάγραμμα 7. Εφαρμογή κατάλληλων μέτρων προστασίας κατά τη διάρκεια σεισμού

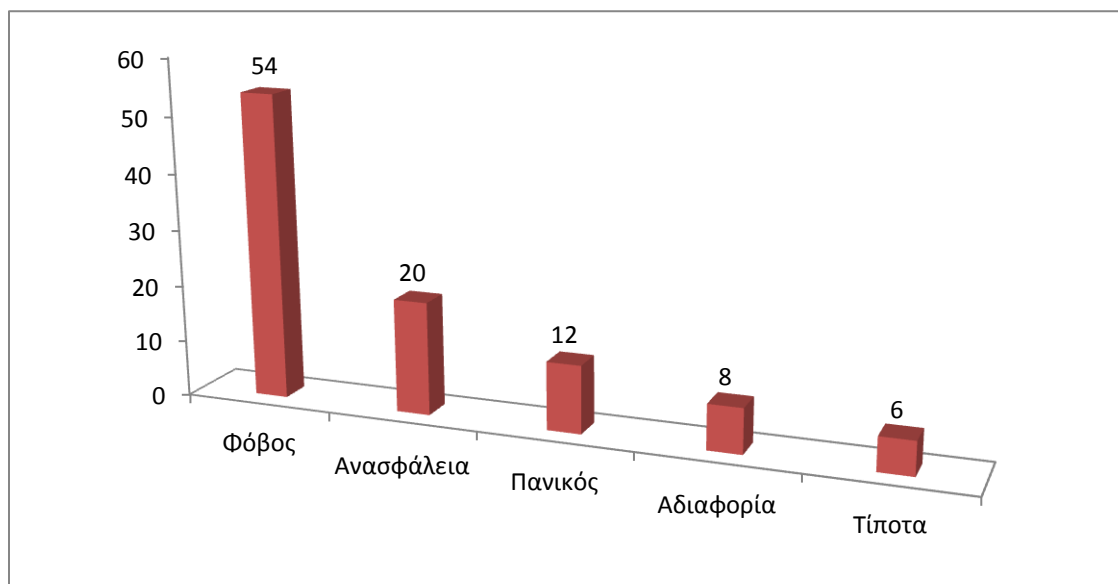
Το 54% των ερωτηθέντων εφάρμοσε εν μέρει μέτρα προστασίας κατά τη διάρκεια ενός σεισμού, το 23% εφάρμοσε τα κατάλληλα μέτρα προστασίας, το 16% δεν εφάρμοσε κανένα μέτρο προστασίας, ενώ το 7% διαπίστωσε εκ των υστέρων ότι είχε εφαρμόσει λανθασμένα μέτρα προστασίας (Διάγραμμα 7). Παρατηρείται πως κατάλληλα μέτρα προστασίας λαμβάνει το ίδιο ποσοστό εργαζομένων με αυτό που έχει συμμετάσχει σε επιμορφωτικά σεμινάρια για θέματα εκτάκτων αναγκών.

Στο παρακάτω Διάγραμμα 8 αποτυπώνεται η συμπεριφορά και οι ενέργειες των ερωτηθέντων εργαζομένων κατά τη διάρκεια ενός σεισμού.

Διάγραμμα 8. Ενέργειες κατά τη διάρκεια σεισμού (%)

Διαπιστώνεται ότι το 25% των ερωτηθέντων επέδειξε επικίνδυνη ή ακατάλληλη συμπεριφορά (έτρεξε να βγει από το κτίριο αυξάνοντας έτσι τον κίνδυνο ατυχήματος), το 36% επέδειξε «ηρωική» συμπεριφορά (έτρεξε να βοηθήσει αυτούς που είχαν ανάγκη), το 20% εφάρμοσε μέτρα αυτοπροστασίας, το 12% παρέμεινε ακίνητο - παγωμένο και το 7% αδιαφόρησε.

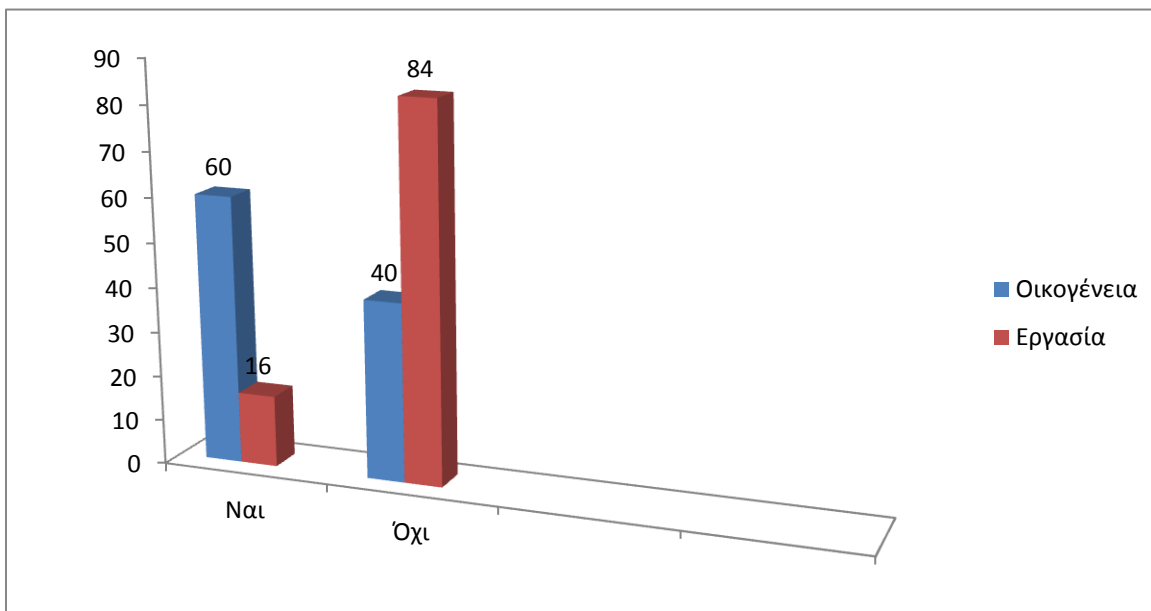

Διάγραμμα 9. Συναισθήματα κατά τη διάρκεια σεισμού (%)

Κατά την διάρκεια μιας σεισμικής δόνησης το κυρίαρχο συναίσθημα των ερωτηθέντων είναι ο φόβος (54%). Το 20% ένοιωσε ανασφάλεια, το 12% πανικό, το 8% αδιαφόρησε και στο 6% δεν προκλήθηκε κάποιο

συναίσθημα (Διάγραμμα 9). Τα ποσοστά αυτά προσεγγίζουν τα αναφερόμενα στο εγχειρίδιο «Πρόληψη και Αντιμετώπιση των Ψυχοκοινωνικών Επιπτώσεων των Σεισμών» του Ο.Α.Σ.Π. (Μπεργιαννάκη, 2003), σύμφωνα με το οποίο το 12-25% των πληγέντων αναμένεται ότι θα παραμείνει ψύχραιμο και στο 50-75% θα κυριαρχήσει φόβος και πάγωμα. Τα συναισθήματα φόβου δύναται να σχετισθούν και με τα επίπεδα ενημέρωσης και εξάσκησης ή προηγούμενων παρόμοιων εμπειριών.

Στο παρακάτω διάγραμμα 10 απεικονίζεται το ποσοστό των εργαζομένων που άλλαξε στάσεις, συμπεριφορές και έλαβε μέτρα πρόληψης και ετοιμότητας σε οικογενειακό και εργασιακό επίπεδο, μετά από εμπειρία σεισμού.

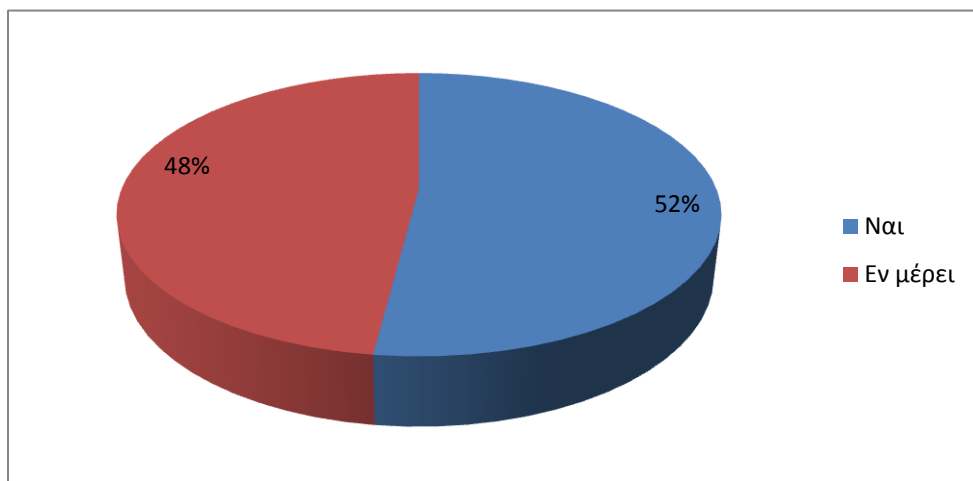

Διάγραμμα 10. Αλλαγή συμπεριφοράς και λήψη μέτρων πρόληψης σε εργασιακό και οικογενειακό επίπεδο, μετά από εμπειρία σεισμού (%)

Διαπιστώνεται πως το 60% των εργαζομένων άλλαξε στάση, συμπεριφορά, μετά από εμπειρία σεισμού και έλαβε μέτρα πρόληψης και ετοιμότητας σε οικογενειακό επίπεδο, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό σε εργασιακό επίπεδο είναι μόλις 16%. Τα ποσοστά αυτά θα έπρεπε να ήταν υψηλότερα, ιδιαίτερα σε επίπεδο εργασιακού χώρου, λαμβάνοντας υπόψη την μεγάλη σεισμικότητα της χώρας μας όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

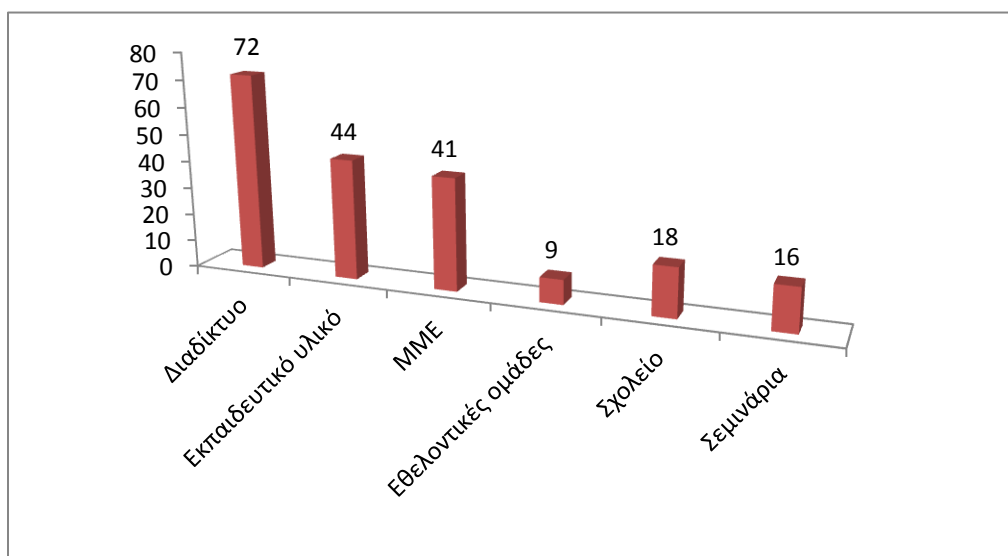
Το υψηλότερο ποσοστό που παρατηρείται σε επίπεδο οικογένειας αποδίδεται δικαιολογημένα στην μεγαλύτερη ανάγκη που νοιώθουν όλοι για την προστασία της, παραβλέποντας όμως ότι στους εργασιακούς χώρους περνούν ένα σημαντικό κομμάτι του χρόνου τους. Επίσης, το χαμηλό ποσοστό που παρατηρείται στους εργασιακούς χώρους μπορεί να αποδοθεί σε μη επαρκή γνώση για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων από την πλευρά των εργαζομένων, καθώς επίσης και στο γεγονός ότι τα μέτρα αυτά τις περισσότερες φορές «προϋποθέτουν» τη σύμφωνη γνώμη – συναίνεση του εργοδότη, όπως οι ενέργειες για επισήμανση και άρση επικινδυνότητας μη δομικών στοιχείων, με στόχο την μείωση των επιπτώσεων ενός σεισμού.

Γνώση Μέτρων Προστασίας

Διάγραμμα 11. Γνώση τρόπων αυτοπροστασίας σε περίπτωση σεισμού

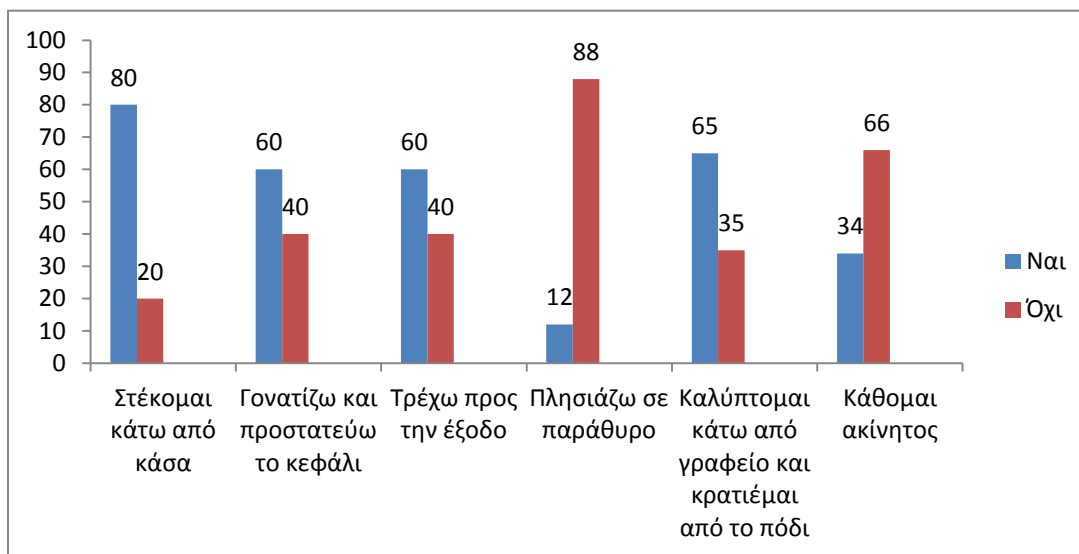
Το σύνολο των ερωτηθέντων θεωρεί ότι γνωρίζει συνολικά ή εν μέρει τους τρόπους αυτοπροστασίας σε περίπτωση σεισμού (Διάγραμμα 11). Σε αντίστοιχη έρευνα των Κουρου & Ιοακείμίδου (2015), στην οποία έλαβαν μέρος εργαζόμενοι από διάφορους εργασιακούς χώρους, το 69% δήλωναν ότι γνωρίζουν τα μέτρα προστασίας σε περίπτωση σεισμού.

Διάγραμμα 12. Πηγές ενημέρωσης για μέτρα προστασίας που αφορούν στον σεισμό (%)

Το μεγαλύτερο ποσοστό (72%) των ερωτηθέντων ως κύρια πηγή ενημέρωσης για τα μέτρα προστασίας που αφορούν το σεισμό έχει το διαδίκτυο και ακολουθεί το εκπαιδευτικό υλικό των φορέων της Πολιτείας (44%), τα Μ.Μ.Ε. (41%), το σχολείο (18%) με γνώσεις που έλαβε κατά το παρελθόν, τα σεμινάρια (16%) και τέλος οι εθελοντικές οργανώσεις (9%) (Διάγραμμα 12).

Σημαντικό και υψηλό είναι το ποσοστό των ερωτηθέντων που χρησιμοποιεί ως κύρια πηγή ενημέρωσης το διαδίκτυο, γεγονός που αποδίδεται ότι πλέον το σύνολο σχεδόν των υπαλλήλων έχει πρόσβαση σε Η/Υ. Αξιόλογο και το ποσοστό αυτών που έχουν λάβει γνώσεις από το σχολείο κατά το παρελθόν. Σε σχέση με τις ηλικίες των ερωτηθέντων που αναλύθηκαν στην αρχή του κεφαλαίου απαιτείται η επικαιροποίηση των συγκεκριμένων γνώσεων καθόσον αρκετές από τις αντιλήψεις – ενημερώσεις των σχολικών τους χρόνων έχουν τροποποιηθεί.

Διάγραμμα 13. Ενδεδειγμένες ενέργειες αυτοπροστασίας κατά τη διάρκεια σεισμού εντός κτιρίου (%)

Στο παραπάνω Διάγραμμα 13 αποτυπώνονται διάφορες ενέργειες αυτοπροστασίας και το ποσοστό των εργαζομένων που τις θεωρεί ενδεδειγμένες ή μη, κατά τη διάρκεια σεισμού όταν βρίσκεται μέσα σε κτίριο. Από τις απαντήσεις που δόθηκαν διαπιστώνεται ότι πράγματι η πλειονότητα των ερωτηθέντων γνωρίζει τρόπους αυτοπροστασίας όπως δήλωσε και σε προηγούμενη ερώτηση, όμως μεγάλο ποσοστό εργαζομένων δεν γνωρίζει τις ενδεδειγμένες ενέργειες που πρέπει να κάνει, είτε λόγω άγνοιας, είτε λόγω ελλιπούς γνώσης, είτε λόγω μη επικαιροποιημένης γνώσης.

Έτσι διαπιστώνεται ότι το 80% των ερωτηθέντων θεωρεί ως ενδεδειγμένη ενέργεια αυτοπροστασίας το να στέκεται κάτω από την κάσα εσωτερικής πόρτας σε κτίριο από οπλισμένο σκυρόδεμα, άποψη η οποία έχει τροποποιηθεί πριν από περίπου 20 χρόνια και σήμερα αφορά σε οδηγία αυτοπροστασίας μόνο για τα πέτρινα ή πλινθόκτιστα κτίρια (Ο.Α.Σ.Π., 1998).

Αξιοσημείωτα είναι επίσης τα ποσοστά εργαζομένων που θεωρούν ως ενδεδειγμένη ενέργεια αυτοπροστασίας την έξοδο από το κτίριο τρέχοντας (60%) κατά τη διάρκεια σεισμού. Τα παραπάνω καταδεικνύουν την επιτακτική ανάγκη εντατικοποίησης της υπεύθυνης ενημέρωσης από τους θεσμοθετημένους φορείς της Πολιτείας (Ο.Α.Σ.Π., Γ.Γ.Π.Π., κ.λπ.), αν και ο Ο.Α.Σ.Π. ήδη συμβάλλει στη βελτίωση της ετοιμότητας σε ότι αφορά στον σεισμικό κίνδυνο στους εργασιακούς χώρους (επιχειρήσεις, Μονάδες Υγείας, τράπεζες, υπηρεσίες του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, κ.ά.), διοργανώνοντας ενημερωτικές ομιλίες, συμμετέχοντας σε ασκήσεις ετοιμότητας σε χώρους εργασίας, διανέμοντας το κατάλληλο ενημερωτικό υλικό ανά ομάδα στόχο και διοργανώνοντας ενημερωτικές καμπάνιες.

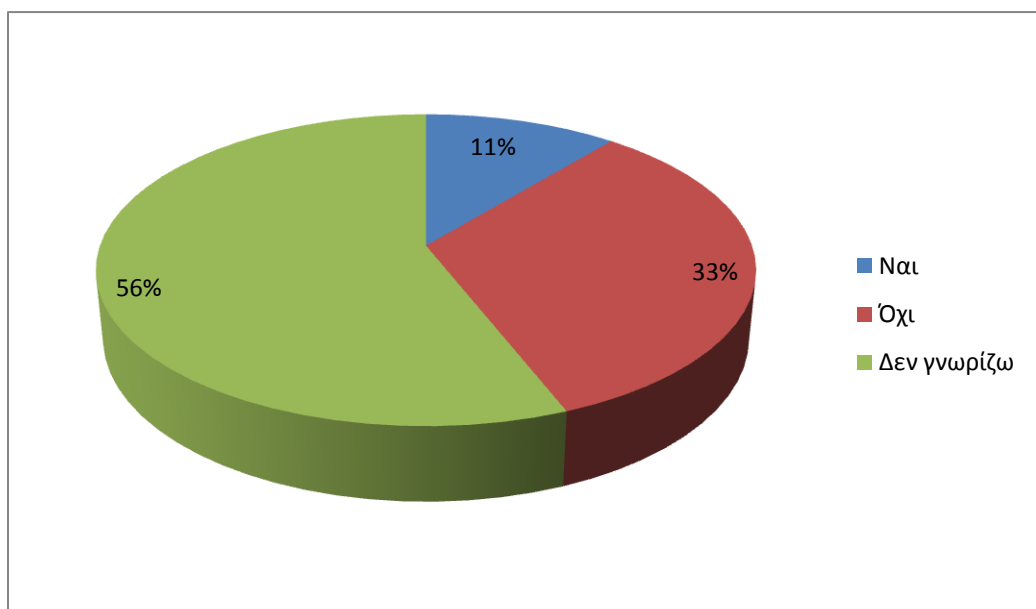
Είναι γενικά παραδεκτό ότι καθοριστικό ρόλο στον τραυματισμό η ακόμα και στο θάνατο ανθρώπων κατά τη διάρκεια μιας σεισμικής δόνησης διαδραματίζει η στάση και η συμπεριφορά τους. Έρευνες έχουν δείξει ότι οι περισσότεροι τραυματισμοί συμβαίνουν, όταν οι άνθρωποι στο εσωτερικό των κτιρίων προσπαθούν να

μετακινηθούν σε διαφορετική θέση μέσα στο κτίριο ή προσπαθούν να φύγουν εκτός. Έτσι στον σεισμό (M=6,6) του 1933 οι κάτοικοι της Κω, βγήκαν έντρομοι στους στενούς δρόμους του νησιού με αποτέλεσμα τον θάνατο 200 και τον τραυματισμό 600 κατοίκων. Επίσης στον σεισμό που έπληξε την πόλη Izmit της Τουρκίας στις 17-8-1999 (M=7,6) πολλοί άνθρωποι τραυματίστηκαν και κάποιοι έχασαν τη ζωή τους γιατί πήδηξαν πανικόβλητοι από τα μπαλκόνια των σπιτιών τους (Κούρου & Παπαδάκης, 2007).

Σύμφωνα με τις οδηγίες του Ο.Α.Σ.Π. που αφορούν στις ενδεδειγμένες ενέργειες κατά τη διάρκεια του σεισμού: «Όταν κάποιος αισθανθεί σεισμική δόνηση, πρέπει να παραμείνει στον χώρο του και να καλυφθεί άμεσα κάτω από ένα γερό τραπέζι ή ένα γραφείο. Θα πρέπει να απομακρυνθεί, όσο είναι δυνατόν, από επικινδυνότητες όπως: παράθυρα, ογκώδη ασηρήριχτα έπιπλα κ.λπ. Θα πρέπει να παραμείνει προφυλαγμένος μέχρι να σταματήσει η δόνηση. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει τραπέζι ή γραφείο στον χώρο που βρίσκεται, θα πρέπει να μειώσει το ύψος του πλησιάζοντας στο έδαφος στο κέντρο του δωματίου και να προστατέψει το κεφάλι και τον αυχένα με τα χέρια του.

Ενώ για άτομο με κινητική αναπηρία: Την ώρα της δόνησης θα πρέπει να παραμείνει στην θέση του, μακριά από επικινδυνότητες, όσο αυτό είναι δυνατόν. Αν χρησιμοποιεί αμαξίδιο πρέπει όταν αισθανθεί τον σεισμό να βάλει φρένο και στη συνέχεια να καλύψει το κεφάλι του και τον αυχένα με τα χέρια του ή με κάποιο άλλο αντικείμενο, σκύβοντας όσο το δυνατόν περισσότερο.»

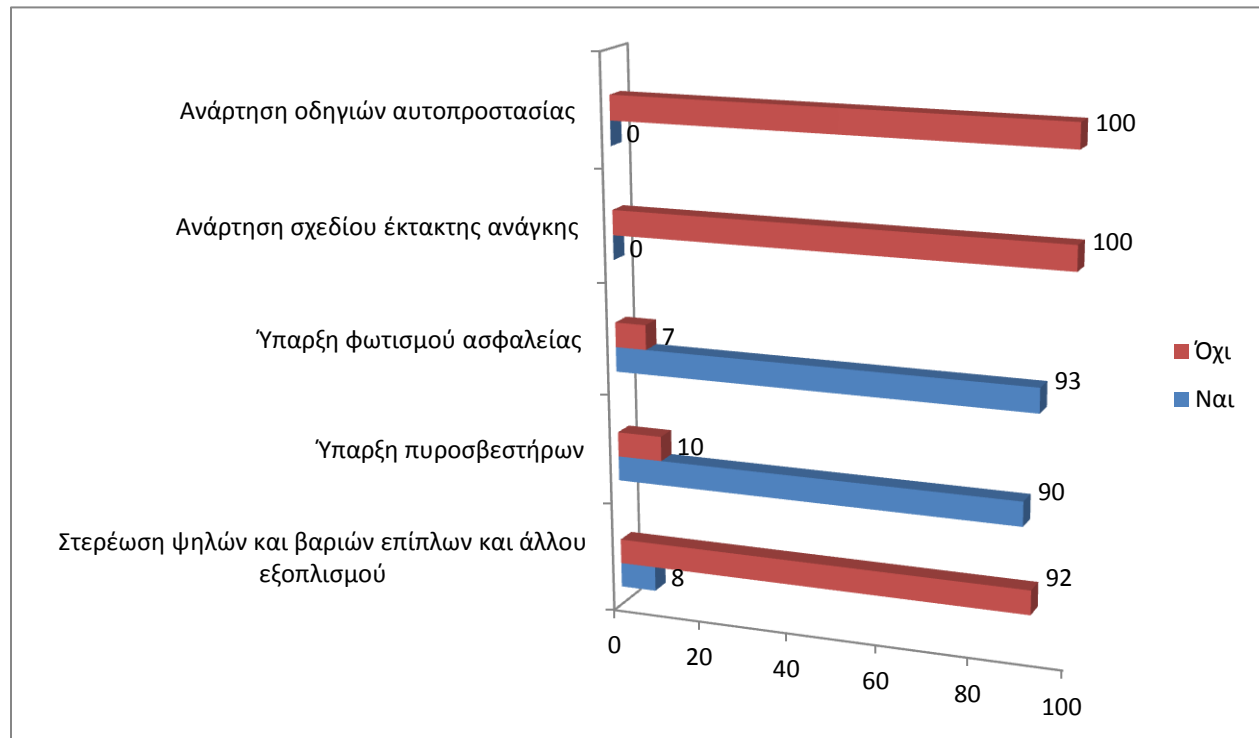
Αντισεισμικός Σχεδιασμός σε Χώρους Εργασίας

Διάγραμμα 14. Σχέδιο έκτακτης ανάγκης στον εργασιακό χώρο

Στο παραπάνω Διάγραμμα 14 διαπιστώνεται ότι το 89% των εργαζομένων είτε δεν το γνωρίζει το σχέδιο έκτακτης ανάγκης στον εργασιακό του χώρο είτε αγνοεί την ύπαρξή του. Το προαναφερόμενο ποσοστό αναδεικνύει το πρόβλημα της μη επαρκούς ενημέρωσης - πληροφόρησης όλων των εργαζομένων για τις προβλεπόμενες ενέργειες σε περίπτωση σεισμού από την εργοδοσία. Σύμφωνα με τις Κουρου & Ioakeimidou (2015), υπάρχει διαφοροποίηση στις ενέργειες που αφορούν στη σύνταξη του σχεδίου έκτακτης ανάγκης ανάλογα με το είδος του εργασιακού χώρου. Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθεί ότι σε μεγάλες εταιρίες, Τράπεζες, ΔΕΚΟ κ.λπ. υπάρχει αντισεισμικός σχεδιασμός εργασιακού χώρου, όμως τον γνωρίζουν μόνο τα

μέλη των Ομάδων Έκτακτης Ανάγκης, τα οποία θα κληθούν να καθοδηγήσουν τους συναδέλφους τους και τους επισκέπτες μετά από έναν σεισμό. Το κατά πόσο αυτή η πολιτική θα οδηγήσει σε αποτελεσματική διαχείριση της έκτακτης ανάγκης εξαρτάται από πολλούς παράγοντες (αριθμός των μελών των ομάδων έκτακτης ανάγκης, εκπαίδευσή τους, εξάσκησή τους μέσω ασκήσεων ετοιμότητας, ύπαρξη επισκεπτών κ.λπ.).

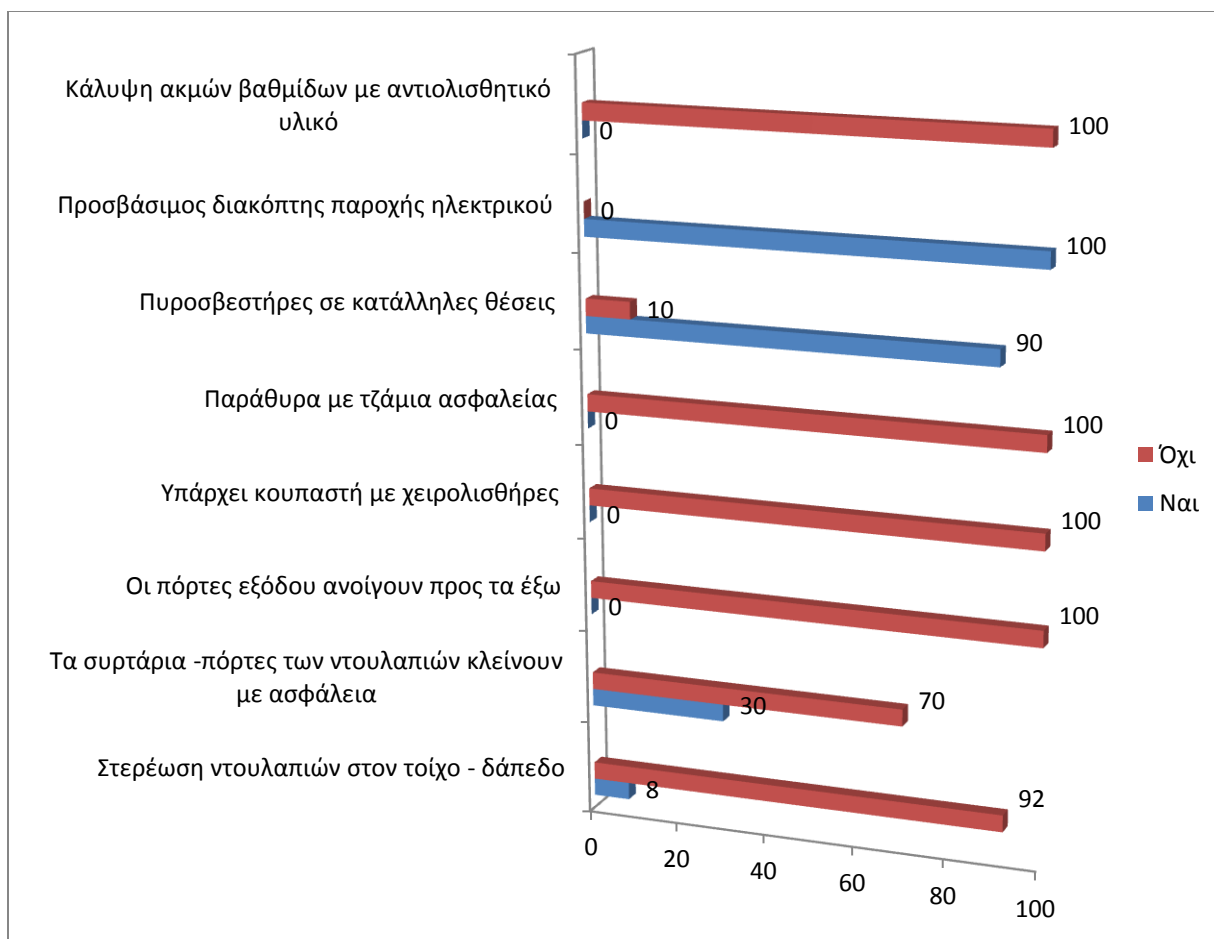

Διάγραμμα 15. Εφαρμογή προληπτικών μέτρων προστασίας στον εργασιακό χώρο (%)

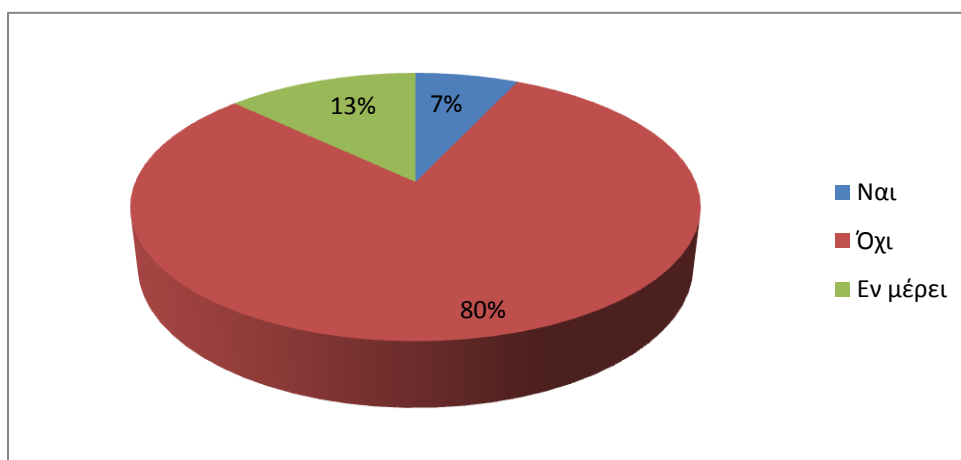
Για την πλειονότητα των εργαζομένων τα μοναδικά προληπτικά μέτρα που έχουν εφαρμοστεί για τη μείωση των επιπτώσεων ενός σεισμού στον εργασιακό χώρο αφορούν στην ύπαρξη φωτισμού ασφαλείας και στην ύπαρξη πυροσβεστήρων. Αντίθετα δεν έχει γίνει στερέωση ψηλών και βαριών επίπλων, ραφιών, στερέωση υπολογιστών, ανάρτηση του Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης καθώς και οδηγίων αυτοπροστασίας σε περίπτωση σεισμού (Διάγραμμα 15).

Για το σύνολο των ερωτηθέντων δεν έχει διοργανωθεί καμία άσκηση ετοιμότητας στον εργασιακό τους χώρο και δεν έχει γίνει καμία ενημέρωση – εκπαίδευση σχετικά με τη χρήση πυροσβεστήρων, την παροχή πρώτων βοηθειών, τις οδηγίες για παροχή βοήθειας σε εμποδιζόμενα άτομα σε περίπτωση εκκένωσης του κτιρίου, τους χώρους καταφυγής κ.λπ.

Στο Διάγραμμα 16 διαπιστώνεται ότι η άρση επικινδυνότητας στον εργασιακό χώρο αφορά μόνο στην παρουσία του διακόπτη παροχής ηλεκτρικού σε προσβάσιμη θέση και των πυροσβεστήρων σε κατάλληλες θέσεις. Αντίθετα δεν έχει γίνει άρση επικινδυνότητας, όπως: τοποθέτηση τζαμιών ασφαλείας στα παράθυρα, τροποποίηση του τρόπου ανοίγματος θυρών, τοποθέτηση κουπαστών με χειρολισθήρες, κάλυψη των άκρων των βαθμίδων με αντιολισθητικό υλικό κ.λπ.

Διάγραμμα 16. Άρση επικινδυνότητας στον χώρο εργασίας (%)

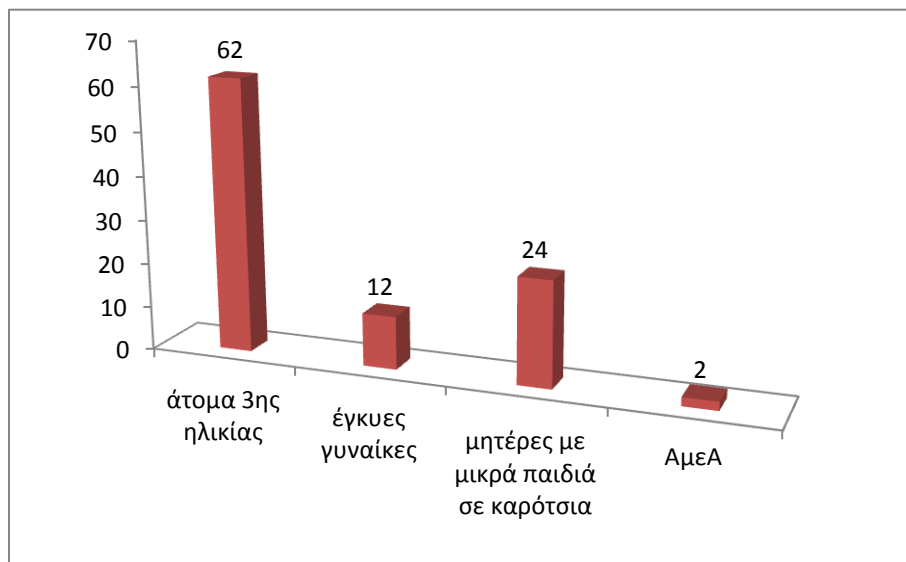
Διάγραμμα 17. Προσβασιμότητα των χώρων εργασίας από Εμποδιζόμενα άτομα

Το 80% των εργαζομένων κρίνει πως ο εργασιακός τους χώρος δεν είναι προσβάσιμος για τα εμποδιζόμενα άτομα. Το υπόλοιπο ποσοστό (20%) που θεωρεί ότι ο εργασιακός του χώρος είναι προσβάσιμος ή εν μέρει

προσβάσιμος, προέρχεται από υπαλλήλους που εργάζονται σε υπηρεσίες όπου υπάρχει «μερική» προσβασιμότητα (Κ.Ε.Π., Πνευματικό Κέντρο, ισόγειος χώρος δημοτολογίων).

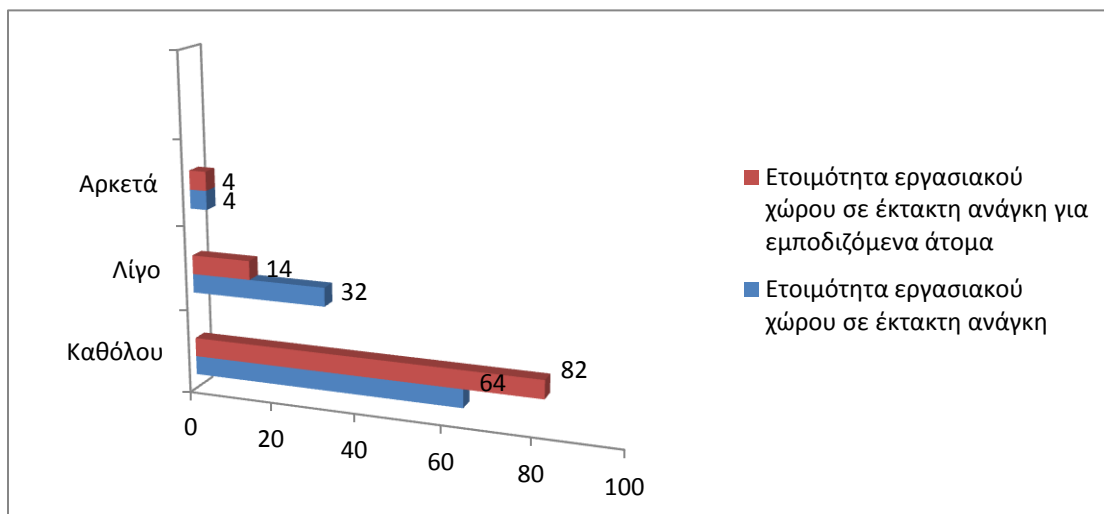
ΑμεΑ - Σχεδιασμός Έκτακτης Ανάγκης

Στο Διάγραμμα 18 φαίνονται ποσοστιαία οι κατηγορίες των εμποδιζόμενων ατόμων που επισκέπτονται τον χώρο εργασίας των Υπηρεσιών του Δήμου.

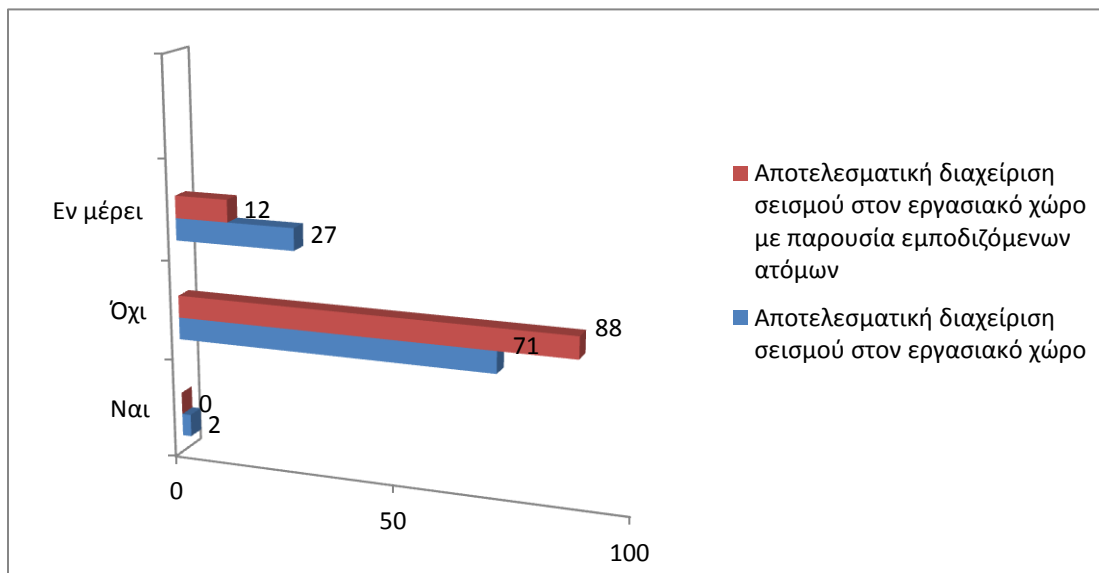
Διάγραμμα 18. Κατηγορίες Εμποδιζόμενων Ατόμων (%)

Από αυτό προκύπτει ότι η πλειονότητα των εμποδιζόμενων ατόμων που επισκέπτονται τον εργασιακό χώρο είναι κυρίως άτομα τρίτης ηλικίας(62%) και μητέρες με μικρά παιδιά (24%). Το πολύ μικρό ποσοστό των ΑμεΑ που επισκέπτεται τις υπηρεσίες του Δήμου ερμηνεύεται και από την απουσία κατάλληλης πρόσβασης, όπως αναλύθηκε στο κεφάλαιο προσβασιμότητας των κτιριακών υποδομών.

Διάγραμμα 19. Ετοιμότητα εργασιακού χώρου σε έκτακτη ανάγκη (%)

Το Διάγραμμα 19 παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον καθότι σε αυτό απεικονίζεται η διαφοροποίηση που προκύπτει στην εκτίμηση των εργαζομένων του Δήμου, για την ετοιμότητα ανταπόκρισης του εργασιακού τους χώρου σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Έτσι παρατηρείται ότι ενώ το 64% των εργαζομένων θεωρεί ότι ο εργασιακός χώρος δεν δύναται να ανταποκριθεί καθόλου σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, το ποσοστό αυτό γίνεται 82% σε ότι αφορά τα εμποδιζόμενα άτομα.

Διάγραμμα 20. Ικανότητα διαχείρισης σεισμού στον εργασιακό χώρο

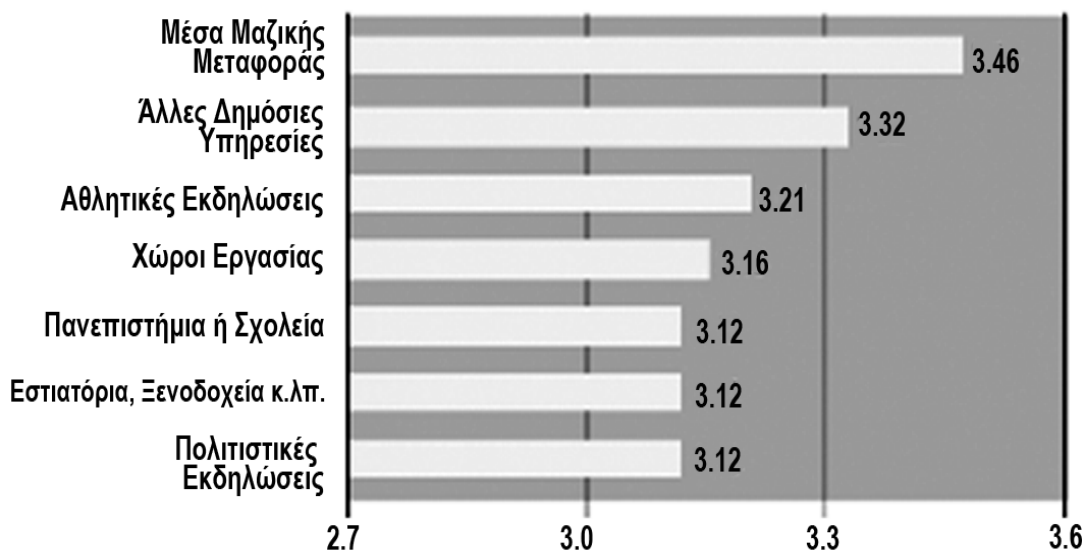
Στο παραπάνω Διάγραμμα 20 παρατηρείται η ποσοστιαία μεταβολή σχετικά με την αποτελεσματική διαχείριση ενός σεισμικού γεγονότος στον εργασιακό χώρο παρουσία ή μη εμποδιζόμενου ατόμου. Έτσι φαίνεται ότι το 71% των εργαζομένων δεν νοιώθει προετοιμασμένο να διαχειρισθεί αποτελεσματικά ένα σεισμικό γεγονός στον εργασιακό χώρο, το 27% θεωρεί ότι είναι εν μέρει προετοιμασμένο, ενώ μόλις το 2% κρίνει ότι είναι έτοιμο να το διαχειρισθεί αποτελεσματικά. Στη περίπτωση παρουσίας εμποδιζόμενου ατόμου στον χώρο εργασίας, τα αντίστοιχα ποσοστά γίνονται 88% και 12%. Σημαντικό ότι κανείς εργαζόμενος δεν νοιώθει προετοιμασμένος να διαχειρισθεί ένα σεισμικό γεγονός όταν στον εργασιακό του χώρο υπάρχουν εμποδιζόμενα άτομα.

Τα πολύ υψηλά ποσοστά των εργαζομένων που θεωρούν πως οι ίδιοι και ο εργασιακός τους χώρος δεν μπορούν διαχειρισθούν αποτελεσματικά ένα σεισμικό γεγονός ή μια περίπτωση έκτακτης ανάγκης, δύναται να αποδοθεί στο πολύ χαμηλό - μόλις 11% - ποσοστό των εργαζομένων που γνωρίζουν την ύπαρξη σχεδίου έκτακτης ανάγκης στον χώρο εργασίας και στη μη διοργάνωση και συμμετοχή σε ασκήσεις ετοιμότητας.

Η ανάγκη για τη διοργάνωση και συμμετοχή των εργαζομένων σε ασκήσεις ετοιμότητας γίνεται πιο επιτακτική και από τα υψηλά ποσοστά, των εργαζομένων που αδυνατούν να διαχειρισθούν μια κατάσταση έκτακτης στον εργασιακό χώρο εάν υπάρχουν σε αυτόν εμποδιζόμενα άτομα.

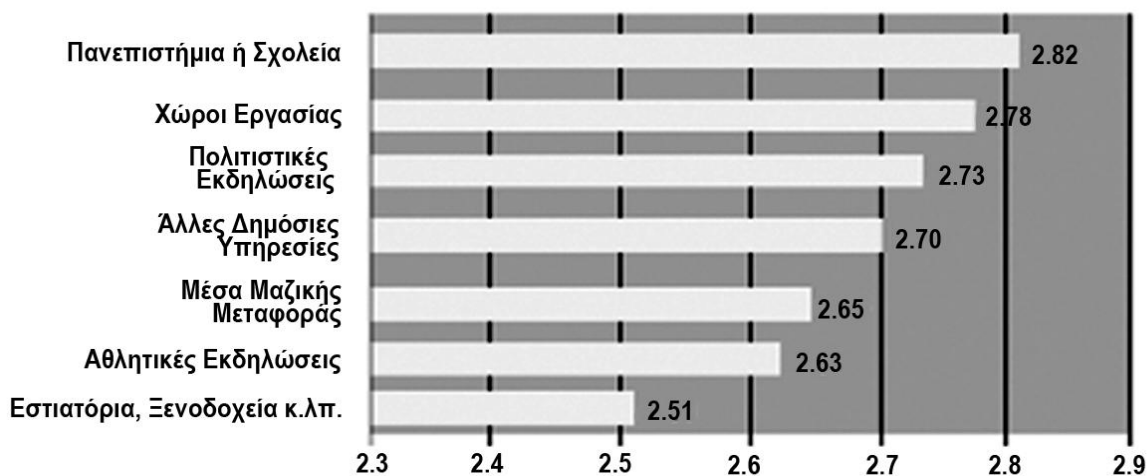
Σε σχέση με το παραπάνω ενδιαφέρον παρουσιάζει μια έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2001 (European Commission, Directorate-General for Employment, Industrial Relations and Social Affairs, Unit EMPL/E/4 ATTITUDES OF EUROPEANS TO DISABILITY -EUROBAROMETER 54.2) που αναφέρεται στη δυσκολία πρόσβασης, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τεσσάρων κατηγοριών ατόμων με αναπηρία σε διάφορους τομείς όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες όπου 1= «καμία δυσκολία», 2= «όχι πολύ δύσκολη», 3= «αρκετά δύσκολη», 4= «πολύ δύσκολη».

Δυσκολία πρόσβασης τυφλών ατόμων σε υπηρεσίες και εκδηλώσεις
(Q.51.1. averages for EU15)

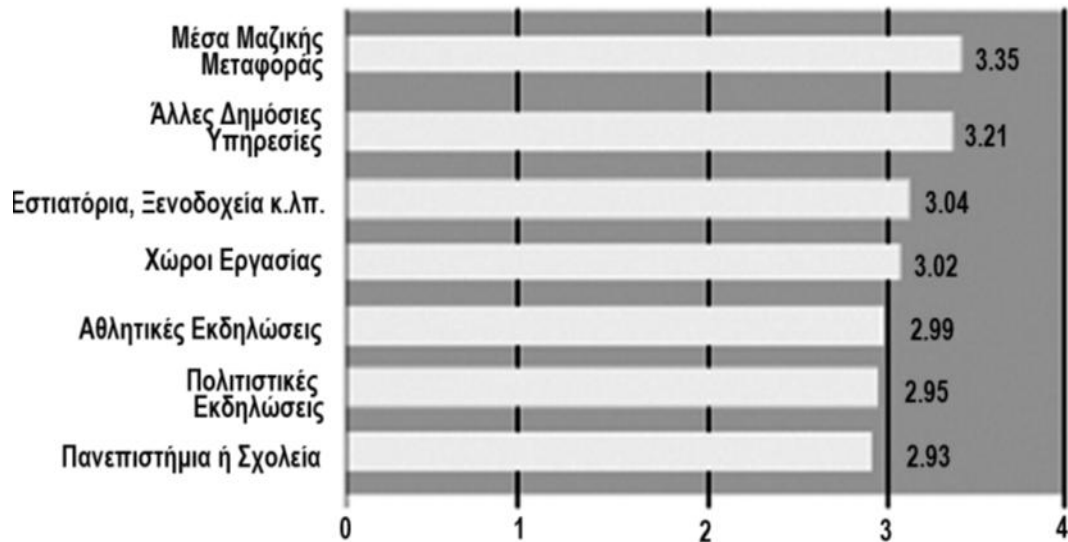
Διάγραμμα 21. Βαθμός δυσκολίας πρόσβασης τυφλών

Δυσκολία πρόσβασης κωφών ατόμων σε υπηρεσίες και εκδηλώσεις
(Q.51.1. averages for EU15)

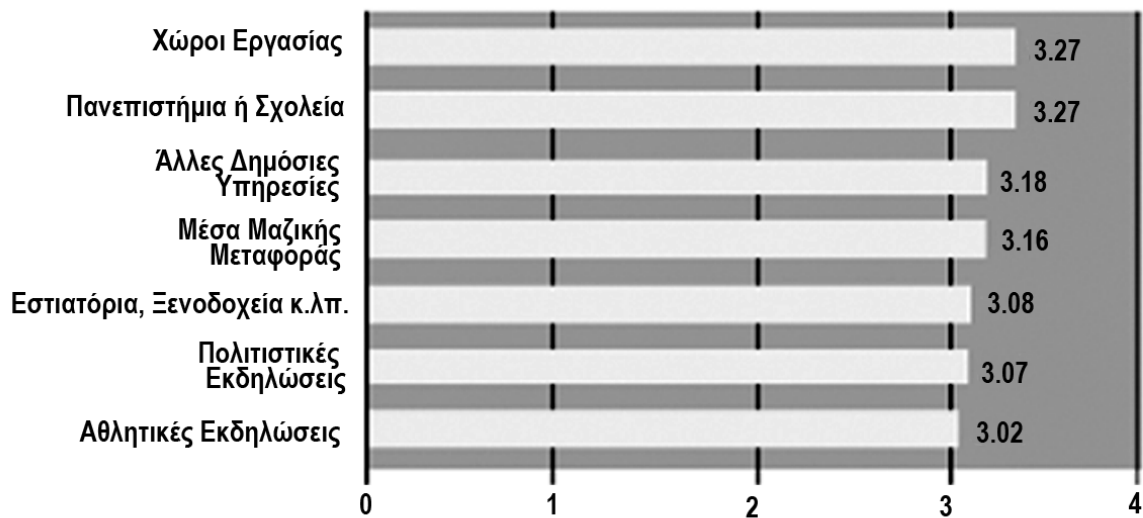
Διάγραμμα 22. Βαθμός δυσκολίας πρόσβασης κωφών

Δυσκολία πρόσβασης ατόμων με κινητικές αναπηρίες σε υπηρεσίες και εκδηλώσεις
(Q.51.3. averages for EU15)

Διάγραμμα 23. Βαθμός δυσκολίας πρόσβασης ατόμων με κινητικές αναπηρίες

Δυσκολία πρόσβασης ατόμων με νοητική αναπηρία σε υπηρεσίες και εκδηλώσεις
(Q.51.4. averages for EU15)

Διάγραμμα 24. Βαθμός δυσκολίας πρόσβασης ατόμων με νοητική αναπηρία

Στην ίδια έρευνα η χώρα μας παρουσιάζει δυσκολία στην πρόσβαση μεγαλύτερη του μέσου ευρωπαϊκού όρου, ενώ κάτω από το μέσο ευρωπαϊκό όρο δυσκολία παρουσίασαν η Φιλανδία, η Ολλανδία, η Αυστρία, η Ισπανία και η Σουηδία, η οποία θεωρείται ως η ευρωπαϊκή «χώρα - πρότυπο» σε θέματα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία.

Επίσης σύμφωνα με μια ειδική έρευνα (Eurobarometer 2009, E.E, Νοέμβριος 2010, European Disability Strategy 2010-2020 – frequently asked questions.) το 95% των ερωτηθέντων (πολίτες και οργανώσεις), δήλωσαν ότι η έλλειψη πρόσβασης στο δομημένο περιβάλλον αποτελεί σημαντικό ή πολύ σημαντικό ζήτημα.

Αναφορικά δε με την κατάσταση στην Ελλάδα και τη γνώμη των ίδιων των ατόμων με αναπηρία σχετικά με τις παρεχόμενες διευκολύνσεις πρόσβασης, σε έρευνα της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL 23 (2005, Υποπρόγραμμα «Απασχολησιμότητα», Μέτρο 1.1, Έργο: «Πρόκληση», υποέργο 1: «Μελέτη για την κατάσταση της απασχόλησης ΑμεΑ που βιώνουν απλές ή πολλαπλές διακρίσεις και ανισότητες») σε αντιπροσωπευτικό δείγμα 1.386 ατόμων με όλες τις μορφές αναπηρίας σε όλη την Ελλάδα, ηλικίας 18 ετών και άνω, αναφορικά με την πρόσβαση στις δημόσιες και δημοτικές υπηρεσίες, μόλις το 13,2% δήλωσαν πολύ ικανοποιημένοι, το 35,4% μέτρια ικανοποιημένοι και το 39,5% καθόλου ικανοποιημένοι ενώ στους χώρους πολιτισμού και ψυχαγωγίας, μόνο το 17,6% δήλωσαν πολύ ικανοποιημένοι, το 36,8% μέτρια ικανοποιημένοι και το 32% καθόλου ικανοποιημένοι.

I. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

10.1 Συμπεράσματα

Η πλειοψηφία των ατόμων που βιώνουν κάποιας μορφής αναπηρία ή συνδυασμό περισσότερων της μίας, βιώνουν συχνά αποκλεισμό. Η χώρα μας διαθέτει κάποιες προσβάσιμες κτιριακές υποδομές μέσα στον αστικό ιστό, συχνά χωρίς σύνδεση μεταξύ τους, με αποτέλεσμα την αδυναμία εξυπηρέτησης των ατόμων με αναπηρία, αν και τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί προσπάθειες βελτίωσης της προσβασιμότητας και κυρίως σε χώρους που σχετίζονται με τη δημόσια διοίκηση.

Από την επεξεργασία των στοιχείων της έρευνας προκύπτουν τα ακόλουθα:

α. Προσβασιμότητα σε κτίρια του Δήμου Πετρούπολης

Τα περισσότερα δημοτικά κτίρια που στεγάζονται οι υπηρεσίες του Δήμου Πετρούπολης είναι παλαιά – ενοικιαζόμενα και δεν εξασφαλίζουν το σύνολο των βασικών διευκολύνσεων που προβλέπονται για την εξυπηρέτηση των πολιτών με ειδικές ανάγκες είτε αυτοί είναι εργαζόμενοι, είτε συναλλασσόμενοι. Τα εν λόγω κτίρια διαθέτουν, στην πλειοψηφία τους, μερική προσβασιμότητα η οποία εξαντλείται στις εντελώς στοιχειώδεις διευκολύνσεις, που αφορούν κυρίως στις ράμπες και λιγότερο στην προσέγγιση των κτιρίων (θέσεις στάθμευσης), καθώς και στην κατακόρυφη κυκλοφορία των ατόμων με ειδικές ανάγκες (ανεγκυστήρες). Όσον αφορά στις λοιπές διευκολύνσεις (γκισέ, W.C., καρτοτηλέφωνα και ψύκτες), αυτές απαντώνται σε πολύ μικρό βαθμό.

Εξαίρεση αποτελούν το Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών, το Δημοτικό Κολυμβητήριο και το Πνευματικό Κέντρο (πιο πρόσφατη ηλικία κατασκευής), τα οποία πληρούν τις περισσότερες από το νόμο προβλεπόμενες προδιαγραφές.

Ενέργειες για την υλοποίηση των προβλεπόμενων εργασιών εξασφάλισης της προσβασιμότητας των δημοτικών κτιρίων από εμποδιζόμενα άτομα δεν πραγματοποιούνται, στον βαθμό που θα έπρεπε. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην ακαταλληλότητα των κτιρίων, στην έλλειψη πόρων και στην έλλειψη εξειδικευμένης τεχνικής συνδρομής. Ειδικότερα:

1. Τα περισσότερα κτίρια, τα οποία στεγάζονται οι υπηρεσίες του Δήμου είναι ενοικιαζόμενα και έχουν κατασκευαστεί πριν την ισχύ του ν. 2831/2000 και συνεπώς δεν πληρούν τις προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία προδιαγραφές.
2. Επίσης, τα περισσότερα κτίρια είναι παλαιά και δεν επιδέχονται βελτιώσεις ώστε να διαμορφωθούν σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές για την προσβασιμότητα αυτών στα εμποδιζόμενα άτομα και στα ΑμεΑ.
3. Οι υπηρεσίες του Δήμου στεγάζονται σε διαφορετικά κτίρια (π.χ. Διευθύνσεις σε διαφορετικά κτίρια), με αποτέλεσμα το γεγονός αυτό να αυξάνει ακόμα περισσότερο το κόστος των εργασιών που απαιτούνται για την εξασφάλιση της πρόσβασής τους.
4. Στις περιπτώσεις μισθωμένων κτιρίων, για να πραγματοποιηθούν οι προβλεπόμενες επεμβάσεις απαιτείται η συναίνεση του ιδιοκτήτη.
5. Η πλειοψηφία των κτιρίων που στεγάζουν υπηρεσίες του Δήμου διαθέτει μία από τις βασικές διευκολύνσεις συνήθως (ράμπα), η οποία όμως δεν εξυπηρετεί ουσιαστικά τα ΑμεΑ αφού δεν υπάρχουν θέσεις στάθμευσης και επαρκείς ανεγκυστήρες για την προσέγγιση και την κατακόρυφη πρόσβαση της υπηρεσίας από τα άτομα αυτά.

6. Μέχρι το 1985 οι ελάχιστες επιτρεπόμενες διαστάσεις των ανελκυστήρων ήταν απαγορευτικές για τη μεταφορά των αναπηρικών αμαξιδίων, κατά συνέπεια σε παλαιότερα κτίρια όπως το κτίριο στέγασης του Κεντρικού Δημαρχείου, ο υπάρχων ανελκυστήρας δεν μπορεί να εξυπηρετήσει άτομα με αμαξίδια.

7. Επισημαίνεται ότι μεγαλύτερα είναι τα προβλήματα, όσον αφορά στην πρόσβαση και την κίνηση ατόμων με προβλήματα όρασης. Έτσι δεν διαπιστώθηκε η ύπαρξη πληροφοριακών πινακίδων σε ειδικά γραφεία, οδηγοί όδευσης τυφλών, φωνητική αναγγελία ορόφων κ.λπ. Ουσιαστικά η απουσία του παραπάνω ενημερωτικού υλικού δεν επιτρέπει αφενός την πρόσβαση των ατόμων αυτών και αφετέρου τους θέτει εκτός σχεδιασμού σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Μέσω του σχεδιασμού των κτιριακών υποδομών του δημοσίου βάσει του προτύπου του αρτιμελούς ατόμου ουσιαστικά καταστρατηγείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των πολιτών, δεδομένου ότι εξ ορισμού αποκλείεται μία ομάδα -όχι μικρού αριθμού- ατόμων από τη χρήση των εν λόγω υποδομών.

Η πρόβλεψη προσβάσιμων χώρων εργασίας στους ορόφους των δημοτικών κτιρίων (Δημαρχείο, Τεχνική Υπηρεσία κ.λπ.) στην ουσία αναιρείται από το γεγονός ότι δεν υπάρχει ειδικός χώρος στάθμευσης, προσβάσιμη διαδρομή μέχρι το εσωτερικό του κτιρίου ή τρόπος αυτόνομης και ασφαλούς κατακόρυφης κυκλοφορίας εντός αυτού.

β. Κατάρτιση και Ετοιμότητα των Εργαζομένων

Από την επεξεργασία και ανάλυση του ερωτηματολογίου και των απαντήσεων που δόθηκαν, συμπεραίνεται πως η ετοιμότητα και η ικανότητα του προσωπικού στη διαχείριση εκτάκτων αναγκών στον εργασιακό χώρο και ειδικά όταν υπάρχουν σε αυτόν εμποδιζόμενα άτομα είναι σε πολύ χαμηλό επίπεδο.

Ο μικρός βαθμός ικανοποίησης της συντριπτικής πλειοψηφίας των πολιτών οι οποίοι φέρουν κάποιες μορφές αναπηρία καταδεικνύεται και σε έρευνα της ΕΣΑμεΑ σχετικά με την προσβασιμότητα σε δημόσιες και δημοτικές υπηρεσίες. Βάσει της έρευνας που πραγματοποιήθηκε από την ΕΣΑμεΑ (2009), προκύπτει ότι το 39,5% των ερωτηθέντων δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο όσο αφορά στην πρόσβαση σε δημόσιες και δημοτικές υπηρεσίες, ενώ το 35,4% είναι μέτρια ικανοποιημένο. Συνεπώς, οι τρεις στους 4 πολίτες που φέρουν κάποιες μορφές αναπηρία αντιμετωπίζουν δυσκολίες κατά τις συναλλαγές τους με δημόσιες υπηρεσίες.

Όσον αφορά στην ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με την προσβασιμότητα του δομημένου περιβάλλοντος δεν προβλέπονται χρονοδιαγράμματα εφαρμογής (με την εξαίρεση ελαχίστων περιπτώσεων) ούτε κάποιες μορφές κυρώσεις σε περίπτωση μη εφαρμογής.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του ο Ο.Α.Σ.Π. ενημερώνει για θέματα αντισεισμικού σχεδιασμού τους εργαζόμενους κοινωνικών φορέων, κέντρων και ιδρυμάτων, τους εκπαιδευτές, τους γονείς και κηδεμόνες των ΑμεΑ, ώστε να γνωρίζουν τα μέτρα αντισεισμικής προστασίας πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από ένα σεισμό. Έτσι κατά την περίοδο 2015-2017 υλοποίησε σειρά σεμιναρίων σε διάφορες περιοχές της χώρας. Επίσης από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Πρόγνωσης Σεισμών (Ε.Κ.Π.Π.Σ.) δημιούργησαν μία σειρά εντύπων, αφισών (σε ψηφιακή και έντυπη μορφή) και tablet εφαρμογών για ΑμεΑ στα ελληνικά και στα αγγλικά, με τη συνεργασία Κοινωνικών Φορέων, Ειδικών Συνεργατών και Ατόμων με Αναπηρία. Πιο συγκεκριμένα:

- Για Άτομα με Κινητική Αναπηρία δημιούργησε το Έντυπο: «Σεισμός - Οδηγίες για Άτομα με Κινητική Αναπηρία» και την Αφίσα: «Προετοιμάζομαι για τον Σεισμό - Οδηγίες για Άτομα με Κινητική Αναπηρία».

- Για Άτομα με Νοητική Υστέρηση δημιουργήσε το Έντυπο: «Στην Ελλάδα γίνονται συχνά σεισμοί για αυτό όλοι μας πρέπει να ξέρουμε τι κάνουμε όταν γίνεται σεισμός» και την Αφίσα: «Προετοιμάζομαι για τον Σεισμό» Το έντυπο και η αφίσα δημιουργήθηκαν με τη μέθοδο «εύκολο να διαβαστεί» (easy to read) για να ενημερωθούν για θέματα αντισεισμικής προστασίας άτομα που έχουν δυσκολία να διαβάσουν και να καταλάβουν γραπτά κείμενα.
- Για Άτομα με Νοητική Υστέρηση δημιουργήσε το Έντυπο: «Μαθαίνω τι να κάνω στον Σεισμό» και την Αφίσα: «Μαθαίνω τι να κάνω στον Σεισμό» για να στηρίξει την αυτενέργεια των ατόμων με μαθησιακές και επικοινωνιακές δυσκολίες σε περίπτωση σεισμού. Απευθύνεται σε άτομα που είναι εξοικειωμένα ή έχουν διδαχθεί τα νοήματα και σύμβολα ΜΑΚΑΤΟΝ σύμφωνα με τις εκπαιδευτικές αρχές του προγράμματος ΜΑΚΑΤΟΝ.
- Η εφαρμογή για tablet δημιουργήθηκε στα Ελληνικά και στα Αγγλικά, σε γλώσσα “easy-to-read”. Προορίζεται για φορητές συσκευές και υποστηρίζεται από λειτουργικό android (ΟΑΣΠ 2017).

A. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

11.1 Προτάσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε δημοτικούς χώρους του Δήμου Πετρούπολης

Η εφαρμογή των τεχνικών προδιαγραφών που καθιστούν ένα κτίριο προσβάσιμο απαιτεί χρονοβόρες διαδικασίες και αυξημένα κόστη, ειδικά εάν πρόκειται για υφιστάμενο κτίριο, δεδομένου ότι τις περισσότερες φορές χρειάζεται ανασχεδιασμός των χώρων του κτιρίου και των χρήσεών του. Η πολυπλοκότητα των μετατροπών που απαιτούνται προκειμένου να είναι δυνατή η πρόσβαση του συνόλου των πολιτών σε όλους τους χώρους του κτιρίου όπου στεγάζεται μία δημόσια υπηρεσία, συχνά καθιστά αποτρεπική την προοπτική της μετατροπής του σε προσβάσιμο χώρο. Έτσι τις περισσότερες φορές τίθενται ορισμένες προτεραιότητες κατά την εφαρμογή των τεχνικών προδιαγραφών που διασφαλίζουν την προσβασιμότητα. Η διασφάλιση του συνόλου των προδιαγραφών αποτελεί αναμφισβήτητη ιδεατή περίπτωση και το στόχο για την αποκατάσταση της προσβασιμότητας σε κάθε κτιριακή υποδομή η οποία στεγάζει δημόσια υπηρεσία, καθώς και στο σύνολο του δομημένου περιβάλλοντος.

Εξετάζοντας τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν από την επιτόπια έρευνα στους δημοτικούς χώρους του Δήμου Πετρούπολης προκύπτει ένας σημαντικός αριθμός ελλείψεων όσον αφορά στις προδιαγραφές που απαιτούνται προκειμένου να διασφαλιστεί σταδιακά η δυνατότητα πρόσβασης εμποδιζόμενων ατόμων στους εν λόγω χώρους και διατυπώνονται συγκεκριμένες προτάσεις. Οι προτάσεις αυτές προκύπτουν από την εξέταση τόσο του θεωρητικού ζητήματος της προσβασιμότητας μέσω της κατά το δυνατόν σφαιρικότερης προσέγγισής του και την ανάδειξη της κρισιμότητάς του, όσο και των τεχνικών προδιαγραφών οι οποίες απαιτούνται για να διασφαλιστεί αυτή στο εσωτερικό των κτιριακών υποδομών όπου στεγάζονται δημόσιες υπηρεσίες και φορείς.

Διασφάλιση Οριζόντιας Κίνησης στα Κτίρια

- Ύπαρξη δυνατότητας στάθμευσης πλησίον του δημοτικών κτιρίων. Μπορεί να προβλεφθεί και να σηματοδοτηθεί κατάλληλα θέση (μία ειδική θέση στάθμευσης ανά δημοτικό χώρο), προκειμένου να μπορεί να εξυπηρετηθεί άτομο που χρησιμοποιεί αμαξίδιο για τη μετακίνησή του. Είναι σημαντικό για να πληρούνται οι προδιαγραφές η κατάλληλη σήμανση επί του δαπέδου και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης
- Μέριμνα για προσβάσιμη διαδρομή. Θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι επιδιορθώσεις που απαιτούνται προκειμένου να καταστεί **προσβάσιμη η διαδρομή** από τις ειδικές θέσεις στάθμευσης οχημάτων ΑμεΑ μέχρι την είσοδο των δημοτικών χώρων είναι πολύ μικρής τάξης μεγέθους, ειδικά αν αναλογισθεί κανείς το μεγάλο βαθμό εξυπηρέτησης που μπορούν να προσφέρουν σε άτομα με αμαξίδιο. Η κατασκευή ραμπών ή η διαπλάτυνση των υπαρχουσών που συνδέουν το οδόστρωμα με το πεζοδρόμιο μπροστά στην είσοδο όπως και η εξομάλυνση μικρών ατελειών όσον αφορά στην ομοιομορφία ενός τμήματος του πεζοδρομίου είναι ικανές παρεμβάσεις προκειμένου να γίνεται αυτόνομα και με ασφάλεια η πρόσβαση ατόμων με αμαξίδιο στην είσοδο του κτιρίου.
- Κατασκευή Ραμπών. Για να καταστούν οι **είσοδοι προσβάσιμες**, όπου δεν είναι εφικτή η ισόπεδη πρόσβαση σε αυτές από τα πεζοδρόμια, πρέπει να κατασκευασθούν ράμπες κατάλληλων προδιαγραφών. Επίσης θα πρέπει οι είσοδοι να έχουν έντονη χρωματική αντίθεση με τον τοίχο ώστε να είναι ευδιάκριτες από άτομα με προβλήματα όρασης και τα κουδούνια των εισόδων να βρίσκονται σε ύψος 0,90m -1.20m από το δάπεδο (απαιτείται η μεταφορά τους ώστε να καλύπτεται η παραπάνω προϋπόθεση).
- Δημιουργία προσβάσιμου χώρου υποδοχής. Από τη στιγμή που δεν διασφαλίζεται η προσβασιμότητα σε όλους τους χώρους των κτιρίων, λόγω απουσίας ή ακαταλληλότητας των υπαρχόντων

ανελκυστήρων, κρίνεται απαραίτητη η παρουσία **προσβάσιμου χώρου υποδοχής**. Απαραίτητη θεωρείται η ύπαρξη οδηγού τυφλών από την είσοδο των κτιρίων μέχρι τον πάγκο υποδοχής, το γκισέ ή τα μηχανήματα συναλλαγής, ενώ, πρέπει ο χώρος υποδοχής να είναι μόνιμα στελεχωμένος με ένα τουλάχιστον άτομο, το οποίο θα έχει λάβει εκπαίδευση επί θεμάτων συναλλαγής με άτομα με αναπηρία.

- Παρεμβάσεις στα κλιμακοστάσια. Απαιτούνται παρεμβάσεις στα **κλιμακοστάσια** των κτιρίων με την τοποθέτηση αντιστοίχης επιστροφής, χειρολισθήρων και τη σήμανση αρχής, τέλους και αλλαγής κατεύθυνσης, ενώ οι ακμές των βαθμίδων να επισημαίνονται με υλικό σε έντονη χρωματική αντίθεση με την επιστροφή των βαθμίδων.
- Δημιουργία προσβάσιμων πάγκων συναλλαγής. Απαιτείται η δημιουργία **προσβάσιμων πάγκων συναλλαγής** με την παρουσία τμήματος μήκους τουλάχιστον 1,00m σε ύψος 0,80m από την τελική επιφάνεια του δαπέδου με κατάλληλη εσοχή στο κάτω μέρος της όψης προς τον συναλλασσόμενο για την τοποθέτηση των υποποδίων των αμαξιδίων.
- Παρουσία προσβάσιμης σήμανσης. Μέριμνα για **παρουσία προσβάσιμης σήμανσης** χωρίς μεγάλο κόστος, με την ανάρτηση απλοποιημένου σχεδίου κάτοψης με επισήμανση των εξόδων διαφυγής σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, της εισόδου, του ανελκυστήρα, των χώρων υγιεινής, των πυροσβεστικών μέσων, των χώρων και σημείων ενδιαφέροντος κ.λπ. τόσο σε συμβατική μορφή όσο και σε ανάγλυφο ή γραφή Braille.

Διασφάλιση Κατακόρυφης Κυκλοφορίας στα Κτίρια

Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που προέκυψαν από την παρούσα έρευνα έχει να κάνει με την κατακόρυφη κυκλοφορία εντός των κτιρίων. Η απουσία ανελκυστήρων (Πολιτιστικό Κέντρο, Δημοτικό Ωδείο κ.λπ.) και η ανεπάρκεια των υπάρχοντων ανελκυστήρων (Κεντρικό Δημαρχείο, Τεχνική Υπηρεσία, κ.λπ.) δεν επιτρέπουν την αυτονομία κατά την κατακόρυφη κυκλοφορία ατόμων που χρησιμοποιούν αμαξίδιο. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην αδυναμία αυτόνομης εισόδου και εξόδου αμαξιδίου, δεδομένων των διαστάσεών των.

Το παραπάνω θα μπορούσε μερικώς να αντιμετωπισθεί έμμεσα με την ιεράρχηση των υπηρεσιών και την «μεταφορά» τους σε πιο εύκολα προσβάσιμους χώρους. Δηλαδή οι υπηρεσίες που παρουσιάζουν μεγάλη επισκεψιμότητα όπως η υπηρεσία εισόδων, το τμήμα Νεκροταφείου κ.λπ. που σήμερα στεγάζονται στον 3^ο όροφο του Κεντρικού Δημαρχείου να μεταφερθούν σε πιο προσπελάσιμο χώρο (π.χ. ισόγειο), ώστε να είναι πολύ πιο εύκολη η πρόσβαση από Εμποδιζόμενα άτομα και ΑμεΑ. Επίσης οι ενδεχόμενες παρεμβάσεις για την βελτίωση της προσβασιμότητας σε αυτούς τους χώρους θα ήταν λιγότερο δαπανηρές.

Σχεδιασμός Έκτακτης Ανάγκης

Αναγκαία κρίνεται και η πρόβλεψη σχεδίου έκτακτης ανάγκης για καθένα από τα δημοτικά κτίρια. Ο σχεδιασμός θα πρέπει να αφορά στο σύνολο των εργαζομένων και των πολιτών - επισκεπτών, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες.

Στο σημείο αυτό κρίνεται σημαντικό να βελτιωθεί η ετοιμότητα των εργαζομένων του Δήμου σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών και ειδικότερα σεισμικού γεγονότος. Έτσι και με βάση τα ευρήματα του ερωτηματολογίου απαιτείται:

- Η διενέργεια ενημερωτικών σεμιναρίων – ημερίδων από αρμόδιους φορείς στους εργαζόμενους του Δήμου, με ευθύνη του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας και του Τεχνικού Ασφαλείας, ώστε να

ενημερωθούν για τη διαχείριση μιας έκτακτης ανάγκης και για τα προληπτικά μέτρα προστασίας, καθώς και για την αναγκαιότητα σχεδιασμού για όλους (και για τα εμποδιζόμενα άτομα).

- Η Επισήμανση και άρση επικινδυνοτήτων στους χώρους εργασίας με βάση το σχετικό δελτίο του Ο.Α.Σ.Π.
- Η ανάρτηση του Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης στους χώρους εργασίας.
- Η διενέργεια ασκήσεων ετοιμότητας ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Προσβάσιμος Δικτυακός Τόπος

Όσον αφορά στην προσβασιμότητα στην ιστοσελίδα του Δήμου, αυτή μπορεί να αποκατασταθεί με τον ανασχεδιασμό της από ειδικούς προγραμματιστές, ολοκληρώνοντας μία σειρά παρεμβάσεων οι οποίες αναμφισβήτητα με την περάτωσή τους θα χαιρούν εκτίμησης του συνόλου των πολιτών, φέροντες ή μη κάποιες μορφές αναπηρία.

«Βάσει των επιταγών των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5Α του Συντάγματος της χώρας, σύμφωνα με τις οποίες «Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει.....» και «Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους....» και του άρθρου 10 «Εύλογες Προσαρμογές για Άτομα με Αναπηρία» του ν.3304/2005, η μη εφαρμογή ηλεκτρονικής προσβασιμότητας συνιστά διάκριση σε βάρος των ατόμων με αναπηρία είτε ως εξυπηρετούμενων (π.χ. ιστοσελίδα που δεν είναι προσβάσιμη στα άτομα με αναπηρία και παρέχει πληροφόρηση για υποβολή δικαιολογητικών) είτε ως εργαζόμενων (π.χ. ηλεκτρονική βάση δεδομένων του φορέα/επιχείρησης/οργανισμού που εργάζεται ένα άτομο με αναπηρία, η οποία δεν είναι προσβάσιμη και ως εκ τούτου ο εργαζόμενος με αναπηρία δεν μπορεί να λάβει αυτόνομα την πληροφόρηση που χρειάζεται, η οποία είναι απαραίτητη στην εργασία του) είτε ως υποψήφιων εργαζομένων (π.χ. ανάρτηση αγγελίας πρόσληψης σε ιστοσελίδα που δεν είναι προσβάσιμη). Για να είναι προσβάσιμες στα άτομα με αναπηρία οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες, πρέπει να συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές ηλεκτρονικής προσβασιμότητας» (Ε.Σ.Α.με.Α, 2012).

Κόστος Εφαρμογής

Τελειώνοντας θα πρέπει να αναφερθούμε στο θέμα του κόστους εφαρμογής, που πάντοτε τίθεται σε κάθε προσπάθεια βελτίωσης ή διασφάλισης της προσβασιμότητας. Μια Ομάδα Εμπειρογνομητών των Ηνωμένων Εθνών για το σχεδιασμό περιβάλλοντος ελεύθερου εμποδίων (1975), αναφέρει ότι: **«Αν οι πολιτικοί και όσοι ασχολούνται με τον σχεδιασμό γνώριζαν τη σχέση του κόστους για τον σχεδιασμό προσβάσιμου περιβάλλοντος -που οδηγεί στην ανεξαρτητοποίηση και εργασία των ατόμων με αναπηρία- και του κόστους για την απομόνωση των ατόμων αυτών και την εξάρτησή τους από την κοινότητα, θα τάσσονταν υπέρ της ολοκληρωτικής ένταξης αυτών διαμέσου ενός σχεδιασμού προσβάσιμου περιβάλλοντος χωρίς εμπόδια».**

Έρευνες που διεξήχθησαν στις Η.Π.Α. απέδειξαν ότι το κόστος μετατροπών για τη βελτίωση της προσβασιμότητας υφιστάμενων κτιρίων δημόσιας χρήσης στο πλαίσιο μιας συνολικής μέσης ανακαίνισης κυμαίνεται σε ποσοστά που σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνουν το 0,50% περίπου του συνολικού κόστους, κόστος το οποίο μειώνεται κατά 35 φορές σε περίπτωση που η διασφάλιση της προσβασιμότητας επιτυγχάνεται στο αρχικό στάδιο σχεδιασμού.

Αντίστοιχα το κόστος παρεμβάσεων για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στο πλαίσιο ανακαίνισεων εκτιμάται στην περίπτωση πολυκατοικίας σε ποσοστό 1% μειούμενο κατά 4 φορές αν η προσβασιμότητα αντιμετωπιστεί στο αρχικό στάδιο σχεδιασμού του κτιρίου. Μόνο στην περίπτωση μονοκατοικίας, όπου το

κόστος επιμύζεται ο μοναδικός ιδιοκτήτης, το κόστος αποτελεί ποσοστό 21% του κόστους συνολικής ανακαίνισης μειούμενο κατά 7 φορές αν η προσβασιμότητα αντιμετωπιστεί στο αρχικό στάδιο σχεδιασμού.

Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία αναφέρει επίσης σχετικά: *«Είναι συνήθως παρερμηνεία ότι η προσβασιμότητα είναι ακριβή. Στην πραγματικότητα, οι προσβάσιμες υποδομές δεν κοστίζουν περισσότερα χρήματα από τις μη προσβάσιμες υποδομές. Επιπλέον, στην πραγματικότητα δημιουργείται αξία για τους ιδιοκτήτες, δεδομένου ότι ένα κτίριο που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις προσβασιμότητας είναι σε θέση να προσαρμοστεί εύκολα στις μεταβαλλόμενες ανάγκες, συμπεριλαμβανομένης της γήρανσης ή αναδυόμενες ειδικές ανάγκες των ενοίκων του. Η αξία των προσβάσιμων κτιρίων είναι επομένως υψηλότερη από των λιγότερο προσβάσιμων ιδιοκτησιών, οι οποίες θα απαιτήσουν εκτεταμένες προσαρμογές στο μέλλον».*

Το συμπέρασμα είναι εύκολο: το κόστος των μετατροπών για την προσβασιμότητα είναι αμελητέο όταν οι απαραίτητες παρεμβάσεις συμπεριληφθούν από την αρχή στις μελέτες, πολύ μικρό δε όταν ενταχθούν σε γενικότερες ανακαινίσεις. Αντίθετα τα οφέλη είναι πάρα πολύ μεγαλύτερα.

Οι παρεμβάσεις που προαναφέρθηκαν κρίνονται ικανές να διασφαλίσουν σημαντική αυτονομία κατά την είσοδο, την κυκλοφορία και την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία εντός του κτιρίου.

Παρατηρείται ότι χωρίς να απαιτούνται ρηξικέλευθες αλλαγές, ανασχεδιασμός των χώρων του κτιρίου και υπέρογκες δαπάνες, δύναται να επιτευχθεί η αξιοπρεπής και συνάμα ασφαλής εξυπηρέτηση του συνόλου των πολιτών. Οι προβλεπόμενες παρεμβάσεις στα διάφορα κτίρια δύναται, ακόμη, να υλοποιηθούν ιεραρχικά, βάσει της επισκεψιμότητας εμποδιζόμενων ατόμων στις υπηρεσίες αυτές. Οι παραπάνω προτάσεις για τους εν λόγω χώρους σε καμία περίπτωση δε τους καθιστούν απόλυτα σύμφωνους με τις τεχνικές προδιαγραφές πρόσβασης που προβλέπονται από τη μεθοδολογία ελέγχου, παρόλα αυτά θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως ένα αρκετά ικανοποιητικό βήμα προόδου προς την αποκατάσταση της προσβασιμότητας από την πλευρά του Δήμου και να ενταχθούν σε ένα μακροπρόθεσμο πλάνο βελτίωσής της.

Κλείνοντας αντί επιλόγου παραθέτουμε το μήνυμα του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλου, στις 2-12-2017, στο πλαίσιο του «εορτασμού» της 3^{ης} Δεκεμβρίου ως Παγκόσμιας Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία: *«Οι διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 6 του Συντάγματος καθορίζουν επακριβώς τις υποχρεώσεις της Πολιτείας αλλά και του Κοινωνικού Συνόλου απέναντι στα Άτομα με Αναπηρία: Τα Άτομα με Αναπηρία έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.*

Η στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία είναι κριτήριο αφενός της στάθμης του ανθρωπισμού που πρέπει να διέπει την κρατική και κοινωνική οργάνωση και αφετέρου, της εφαρμογής της αριστείας στην πράξη. Και τούτο διότι Πολιτεία και κοινωνία οφείλουν, ιδίως στο πλαίσιο της αναλογικής ισότητας, να διασφαλίζουν στα Άτομα με Αναπηρία τα μέσα εκείνα, που τους επιτρέπουν να συνεισφέρουν αυτό το οποίο πραγματικά δύναται στην όλη προσπάθεια εξυπηρέτησης τόσο του γενικού κοινωνικού όσο και του δημόσιου συμφέροντος».

ΙΒ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

12.1 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ερωτηματολόγιο

Διερεύνηση της Κατάρτισης και Ετοιμότητας των Εργαζομένων του Δήμου Πετρούπολης σε θέματα Αντισεισμικής Προστασίας

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΣΕ ΑΥΤΕΣ

<u>1. Φύλο:</u>	<u>2. Ηλικία:</u>	<u>3. Εκπαίδευση:</u>	<u>4. Θέση στον Εργασιακό χώρο:</u>
☐ Άνδρας	☐ < 30 ετών	☐ Γυμνάσιο	☐ Διευθυντής
☐ Γυναίκα	☐ 31- 40 ετών	☐ Λύκειο	☐ Τμηματάρχης
	☐ 41- 50 ετών	☐ ΤΕΙ	☐ Υπάλληλος
	☐ 51- 60 ετών	☐ ΑΕΙ	☐ Εξ. Συνεργάτης
	☐ > 61 ετών	☐ Μεταπτυχιακό	☐ Πολίτης
		☐ Διδακτορικό	☐ Εμποδιζόμενο Άτομο

1. Έχετε συμμετάσχει ποτέ σε επιμορφωτικά σεμινάρια για θέματα εκτάκτων αναγκών; Εάν ναι, ποιος φορέας ήταν υπεύθυνος για την διεξαγωγή αυτών των σεμιναρίων και για ποιο θέμα σας ενημέρωσε; *(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία απαντήσεις)*
- Ναι, ο Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.) για
- Ναι, το Πυροσβεστικό σώμα για
- Ναι, μία Εθελοντική Ομάδα για
- Ναι, ο Τεχνικός Ασφαλείας του εργασιακού χώρου για
- Ναι, (προσδιορίστε)..... για
- Όχι

2. Έχετε βιώσει κάποια φυσική καταστροφή; Εάν ναι, τι είδους

- Ναι στον χώρο εργασίας
- Ναι σε άλλο χώρο
- Όχι δεν έχω προσωπική εμπειρία.....

3. Έχετε βιώσει σεισμό;

- Ναι στον χώρο εργασίας
- Ναι σε άλλο χώρο
- Όχι δεν έχω προσωπική εμπειρία

4. Εάν ναι, εφαρμόσατε τα κατάλληλα μέτρα προστασίας κατά τη διάρκεια του σεισμού που βιώσατε;

- Ναι
- Όχι
- Εν μέρει
- Δεν γνωρίζω
- Θεωρούσα ότι εφαρμόσα τα σωστά μέτρα προστασίας, μετά το συμβάν όμως διαπίστωσα ότι ήταν λανθασμένα

5. Εάν βιώσατε σεισμό, πώς ενεργήσατε κατά τη διάρκεια της δόνησης;

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία απαντήσεις)

- Έτρεξα να βγω από το κτίριο
- Πάγωσα και έμεινα ακίνητος εκεί που ήμουν
- Έτρεξα να βοηθήσω τα παιδιά μου, τους συναδέλφους μου κ.λπ.
- Προστατεύθηκα (περιγράψτε πως)
- Αδιαφόρησα και συνέχισα ότι έκανα

6. Εάν βιώσατε σεισμό, τι αισθανθήκατε κατά τη διάρκειά του;

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία απαντήσεις)

- Φόβο για μένα και την οικογένειά μου
- Φόβο για τους συναδέλφους, την εργασία μου, την πόλη

- Ανασφάλεια
- Πανικό
- Αδιαφορία
- Τίποτε

7. Αλλάξατε στάσεις και συμπεριφορές σχετικά με τις ενέργειες πρόληψης και ετοιμότητας , μετά τον σεισμό που βιώσατε σε:

- εργασιακό επίπεδο Ναι Όχι
- οικογενειακό επίπεδο Ναι Όχι

8. Γνωρίζετε τους τρόπους αυτοπροστασίας σε περίπτωση σεισμού;

- Ναι
- Όχι
- Εν μέρει

9. Προκειμένου να ενημερωθείτε για τα μέτρα προστασίας που αφορούν στον σεισμό ενημερώνεστε από: *(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία απαντήσεις)*

- το διαδίκτυο
- το εκπαιδευτικό υλικό των φορέων της Πολιτείας, π.χ. Ο.Α.Σ.Π., Γ.Γ.Π.Π, Πυροσβεστική Υπηρεσία κ.λπ.
- την τηλεόραση, το ραδιόφωνο και τον ημερήσιο τύπο
- τις εθελοντικές ομάδες ή Υπηρεσίες του Δήμου κ.λπ.
- το σχολείο (γνώσεις που είχαν αποκτηθεί στο παρελθόν)
- σεμινάρια, ημερίδες κ.ά. που παρακολουθείτε.
- κανέναν, γιατί δεν με ενδιαφέρει σχετική ενημέρωση
- κανέναν, γιατί θεωρώ ότι έχω τις απαραίτητες γνώσεις

10. Επιλέξτε τις ενέργειες αυτοπροστασίας που κατά την άποψη σας είναι ενδεδειγμένες (ΝΑΙ) και οι μη ενδεδειγμένες (ΟΧΙ), κατά τη διάρκεια του σεισμού εάν βρίσκεστε μέσα σε κτίριο. *(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία απαντήσεις)*

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Στέκομαι κάτω από την κάσα εσωτερικής πόρτας σε κτίριο από οπλισμένο σκυρόδεμα		
Γονατίζω και προστατεύω με τα χέρια μου το κεφάλι και τον αυχένα μου (εάν δεν έχω τραπέζι κοντά μου)		
Τρέχω προς την έξοδο για να βγω άμεσα από το κτίριο		
Πλησιάζω το πιο κοντινό παράθυρο για να δω τι γίνεται έξω		
Καλύπτομαι κάτω από ένα γερό τραπέζι ή γραφείο κρατώντας το πόδι του		
Κάθομαι ακίνητος και περιμένω να τελειώσει ο σεισμός		
Μετακινούμαι προς τον χώρο του κτιρίου που διαθέτει τραπέζι και καλύπτομαι κάτω από αυτό, κρατώντας με το χέρι το πόδι του.		

11. Ποια από τα παρακάτω προληπτικά μέτρα έχουν εφαρμοστεί (ΝΑΙ), ή δεν έχουν εφαρμοστεί (ΟΧΙ), για τη μείωση των επιπτώσεων ενός ισχυρού σεισμού στο εργασιακό σας επίπεδο;

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΙ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Στερέωση ψηλών και βαριών επίπλων στον τοίχο		
Εντοπισμός των ασφαλών σημείων προφύλαξης ανά χώρο εργασίας		
Επιλογή ενός κοντινού, ανοιχτού ασφαλούς χώρου καταφυγής όπου θα συναντηθούν οι εργαζόμενοι μετά από έναν σεισμό.		
Προμήθεια εφοδίων έκτακτης ανάγκης (φακός, φαρμακείο, σφυρίχτρα κ.λπ.)		
Τοποθέτηση εύθραυστων και βαριών αντικειμένων σε χαμηλά σημεία		
Στερέωση των πινάκων, ραφιών και φωτιστικών		
Γνώση της θέσης του γενικού διακόπτη ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού		
Τοποθέτηση σημάνσεων μέσα στο κτίριο		
Ύπαρξη φωτισμού ασφαλείας		
Ύπαρξη πυροσβεστήρων ή/και άλλων πυροσβεστικών μέσων		
Ύπαρξη ραμπών κατάλληλων προδιαγραφών για ΑμεΑ		
Ύπαρξη αναβατορίου για την εκκένωση ορόφων από εμποδιζόμενα άτομα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης		
Ανάρτηση οδηγιών αυτοπροστασίας για περίπτωση σεισμού		
Ανάρτηση του Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης στον χώρο εργασίας		

12. Έχετε στον εργασιακό σας χώρο Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ
-----	-----	-------------

13. Πόσες ασκήσεις ετοιμότητας διοργανώνονται στον εργασιακό σας χώρο;

- Μία ανά έτος
- Δύο ανά έτος
- Περισσότερες από τρεις ανά έτος
- Μία ανά 2-3 χρόνια
- Μία ανά 4-5 χρόνια
- Καμία

14. Θεωρείτε ότι οι ασκήσεις που λάβατε μέρος βοήθησαν στην εκπαίδευσή σας και των συναδέλφων σας;

Ναι

Όχι

Εν μέρει

Ποια προβλήματα παρατηρήσατε (περιγράψτε);

15. Ποια από τα παρακάτω προληπτικά μέτρα ενημέρωσης έχουν εφαρμοστεί (ΝΑΙ) ή δεν έχουν εφαρμοστεί (ΟΧΙ) στον χώρο εργασίας σας, για την αποτελεσματική διαχείριση μιας έκτακτης ανάγκης;

ΜΕΤΡΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Ενημέρωση των εργαζομένων για τους ρόλους και τις αρμοδιότητές τους σε περίπτωση σεισμού		
Ενημέρωση των εργαζομένων για τον χώρο καταφυγής		
Ενημέρωση των εργαζομένων για τη χρήση πυροσβεστήρων		
Ενημέρωση των εργαζομένων για θέματα παροχής πρώτων βοηθειών		
Ενημέρωση για τις οδηγίες αντισεισμικής αυτοπροστασίας για τα εμποδιζόμενα άτομα		
Ενημέρωση εργαζομένων για το ποιοι θα βοηθήσουν τα εμποδιζόμενα άτομα να εκκενώσουν το κτίριο μετά από έναν σεισμό		
Ενημέρωση εργαζομένων για την κατάλληλη όδευση διαφυγής που θα		

ακολουθήσουν τα εμποδιζόμενα άτομα για να εκκενώσουν το κτίριο μετά από έναν σεισμό		
Συζήτηση εργαζομένων, τεχνικού ασφαλείας κ.λπ. για τη δημιουργία ασφαλών χώρων εργασίας για την περίπτωση σεισμού για όλους		
Διοργάνωση ασκήσεων ετοιμότητας για σεισμό με τη συμμετοχή όλων		
Διοργάνωση ασκήσεων ετοιμότητας για σεισμό με την πρόβλεψη σεναρίων για εμποδιζόμενα άτομα		

16. Συμπληρώστε στον παρακάτω πίνακα (ΝΑΙ - ΟΧΙ) εάν έχετε επισημάνει τυχόν επικινδυνότητες που υπάρχουν στα κτίρια των χώρων εργασίας, οι οποίες έχουν αρθεί.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Τα ψηλά ντουλάπια, οι βιβλιοθήκες κ.λπ. είναι στηριγμένα με κατάλληλο τρόπο στον τοίχο και/ή στο δάπεδο;		
Τα συρτάρια ή οι πόρτες των ντουλαπιών κλείνουν ασφαλώς;		
Τα έπιπλα, αντικείμενα, συσκευές κ.λπ. που βρίσκονταν σε διαδρόμους ή κοντά στις εξόδους έχουν απομακρυνθεί		
Οι υπολογιστές και οι εκτυπωτές είναι κατάλληλα στερεωμένοι ώστε να μην μπορούν να ανατραπούν σε περίπτωση σεισμού;		
Τα καλώδια έχουν επαρκές μήκος και εύκαμπτες συνδέσεις με τις ηλεκτρικές συσκευές;		
Οι πόρτες εξόδου ανοίγουν προς τα έξω;		
Οι άκρες των βαθμίδων έχουν κάλυψη από αντιολισθητικό υλικό;		
Οι ράμπες με για ΑμεΑ διατηρούνται ελεύθερες από έπιπλα κ.λπ.;		
Υπάρχει κουπαστή που να επιτρέπει συνεχή ολίσθηση του χεριού πάνω σε αυτή;		
Τα τζάμια που χρησιμοποιούνται στις προσόψεις και στα παράθυρα είναι ασφαλείας (από γυαλί οπλισμένο με πλέγμα ή με επικάλυψη ειδικής μεμβράνης);		
Τα σώματα θέρμανσης και κλιματισμού είναι ασφαλώς στηριγμένα;		
Οι πυροσβεστήρες είναι τοποθετημένοι σε κατάλληλες θέσεις;		
Συντηρούνται τακτικά τα συστήματα ενεργητικής πυροπροστασίας;		
Οι διακόπτες του ηλεκτρικού και ειδικά ο γενικός διακόπτης που σταματά την παροχή του ηλεκτρικού βρίσκεται σε προσβάσιμη θέση;		
Υπάρχουν στην είσοδο του κτιρίου σχεδιαγράμματα και οδηγίες για τη θέση των πυροσβεστικών μέσων;		

17. Κρίνετε πως ο χώρος εργασίας σας είναι προσβάσιμος στα Εμποδιζόμενα Άτομα, όπως ΑμεΑ και άτομα με μειωμένες ικανότητες (άτομα τρίτης ηλικίας, έγκυες γυναίκες, μητέρες με παιδικά καρότσια, μετακινούμενοι με αμαξίδια κ.λ.π.).

Ναι

Όχι

Εν μέρει

18. Τα εμποδιζόμενα άτομα στον χώρο εργασίας σας είναι;

Συνάδελφοι

Πολίτες που εξυπηρετούνται

Επισκέπτες

Κανένα εμποδιζόμενο άτομο

19. Τα εμποδιζόμενα άτομα στον χώρο εργασίας σας είναι;

Άτομα τρίτης ηλικίας

ΑμεΑ με κινητικά προβλήματα

ΑμεΑ με προβλήματα όρασης

ΑμεΑ με προβλήματα ακοής

Έγκυες γυναίκες

Μητέρες με μικρά παιδιά σε καρότσια

Κανένα εμποδιζόμενο άτομο

Άλλο

20. Ποια από τις ακόλουθες επιλογές θεωρείτε ότι ανταποκρίνεται στην ετοιμότητα του εργασιακού σας χώρου για την περίπτωση έκτακτης ανάγκης ;

Καθόλου

Λίγο

Αρκετά

Πολύ

Πάρα πολύ

21. Ποια από τις ακόλουθες επιλογές θεωρείτε ότι ανταποκρίνεται στην ετοιμότητα του εργασιακού σας χώρου για την περίπτωση έκτακτης ανάγκης σε ότι αφορά στα εμποδιζόμενα άτομα;

Καθόλου

Λίγο

Αρκετά

Πολύ

Πάρα πολύ

22. Λαμβάνοντας υπόψη την υψηλή σεισμικότητα της χώρας μας, αισθάνεστε ότι είστε προετοιμασμένος/η για την αποτελεσματική διαχείριση ενός σεισμικού γεγονότος στον εργασιακό σας χώρο;

Ναι

Όχι

Εν μέρει

23. Αισθάνεστε ότι είστε προετοιμασμένος/η για την αποτελεσματική διαχείριση ενός σεισμικού γεγονότος στον εργασιακό σας χώρο, εάν υπάρχουν εμποδιζόμενα άτομα;

Ναι

Όχι

Εν μέρει

ΙΓ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. Απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ 52487/ΦΕΚ18Β/15.02.2002
2. Απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ αριθμ. οικ. 52488/2001/ΦΕΚ18Β/15.01.2002
3. Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός, (Νόμος 1577/85, ΦΕΚ 210/18-12-1985) και Τροποποίηση διατάξεων του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.2831/2000, ΦΕΚ 140 ΤΑ/13-6-2000)
4. Εγκύκλιος Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αρ.πρωτ. 3400/27-3-1991, «Έλεγχος ειδικών κτιρίων για την αυτόνομη διακίνηση ατόμων με ειδικές ανάγκες»
5. Εγκύκλιος ΥΠΕΣΔΔΑ, αρ. ΔΙΑΠΔ/26534/2-12-96, «Εξασφάλιση πρόσβασης και εξυπηρέτησης εμποδιζόμενων ατόμων στις δημόσιες υπηρεσίες κ.λπ.»
6. Εγκύκλιος ΥΠΕΣΔΔΑ, αρ. ΔΙΑΔΠ4291/17-2-1997, «Εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες από τις δημόσιες υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου τομέα»
7. Εγκύκλιος ΥΠΕΣΔΔΑ, αρ.ΔΙΑΠΔ/Γ2γ/10649/19-5-1999, «Εξασφάλιση πρόσβασης και διευκόλυνσης εμποδιζόμενων ατόμων και ΑΜΕΑ στις δημόσιες υπηρεσίες»
8. Εγκύκλιος ΥΠΕΣΔΔΑ, αρ. ΔΙΑΠΔ/Γ2γ/6750/23-9-1999, «Εξασφάλιση πρόσβασης και διευκόλυνσης εμποδιζόμενων ατόμων και ΑΜΕΑ στις δημόσιες υπηρεσίες»
9. Εγκύκλιος ΥΠΕΣΔΔΑ, ΔΙΑΠΔ/Β/7887/22-4-2003
10. Εγκύκλιος ΥΠΕΣΔΔΑ, ΔΙΑΠΔ/Β/11536/4-5-2004
11. Εγκύκλιος 6 ΥΠΕΣΔΔΑ/ΓΔΤΑ, αρ.πρωτ.8303/08.02.2008, «Δίκτυο προσβασιμότητας ΑμεΑ-Αφαίρεση εμποδίων από κοινόχρηστους χώρους που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών και ΑμεΑ»
12. Εγκύκλιος ΥΠΕΣΔΔΑ ΔΙΑΔΠ/Π.ΑμεΑ/Φ.3/6/1537/20.01.2009, «Πρόγραμμα προσβασιμότητας στους Δήμους»
13. Εγκύκλιος Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης: ΔΙΑΔΠ/Π.ΑμεΑ/Φ.3/10/3217/12-02-2010, «Πρόγραμμα Προσβασιμότητας στους Δήμους»
14. Εγκύκλιος Γ.Γ.Π.Π. 2450/9-4-2012: «Σχεδιασμός και δράσεις Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση σεισμικών φαινομένων».
15. Εγκύκλιος Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, Α.Π. οικ. 42382/16-7-2013 «Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του αρθρ. 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν. 4067/12), που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ/εμποδιζόμενων ατόμων.
16. Ν. 2831/2000 /ΦΕΚ140Α/13.06.2000: Τροποποίηση Ν.1577/85 (ΓΟΚ)&άλλες πολεοδομικές Διατάξεις.
17. Ν.3057/2002 (ΦΕΚ 239/Α/10.10.02) «Τροποποίηση και συμπλήρωση του Ν.2725/1999, ρύθμιση

θεμάτων Υπουργείου Πολιτισμού και άλλες διατάξεις».

18. Ν. 4067/2012 (ΦΕΚ79Α) Νέος Οικοδομικός Κανονισμός.
19. Ν. 3850/2010, ΦΕΚ 84/Α' /2-6-2010: «Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων».
20. Προεδρικό Διάταγμα 16/1996 (ΦΕΚ 10/18-1-1996): «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/654/ΕΟΚ».

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ

1. **Αθανασιάδη Φ. (1994)**, *Περιορισμοί και προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες στην Ελληνική κοινωνία*, Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα
2. **ΕΣΑμεΑ (2003)**, *Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη 2003, «ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ: ΙΣΟΤΙΜΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την αναπηρία 2004-2010, Μειώνοντας το χάσμα μεταξύ πολιτικών στόχων και πραγματικότητας»*, Αθήνα
3. **ΕΣΑμεΑ (2005)**, *Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη 2005, «Προσβασιμότητα: Το 'κλειδί' για την εξάλειψη των διακρίσεων»*, Αθήνα
4. **ΕΣΑμεΑ (2006)**, *Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη 2006, «Το ΕΣΠΑ ως εργαλείο για την προώθηση της εξίσωσης των ευκαιριών και την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία- Κείμενο Αναφοράς για τον τρόπο διασφάλισης της οριζόντιας ένταξης της αρχής της μη διάκρισης και του κριτηρίου της προσβασιμότητας στα Επιχειρησιακά Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013»*, Αθήνα
5. **ΕΣΑμεΑ (2008)**, *Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη 2008, «Η κοινωνία τοποθετείται για την αναπηρία και απαιτεί τη λήψη μέτρων για την προστασία των ατόμων με αναπηρία από τις διακρίσεις και τον αποκλεισμό»*, Αθήνα
6. **ΕΣΑμεΑ (2009)**, *Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη 2009, «Η Πρόταση της Ε.Σ.Α.μεΑ. για ένα Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Πολιτικών για την Αναπηρία»*, Αθήνα
7. **ΕΣΑμεΑ (2012)**, *Εγχειρίδιο σε θέματα διάκρισης και εύλογων προσαρμογών για εργαζόμενους με αναπηρία*, Αθήνα, 52σελ.
8. **ΕΣΑμεΑ (2013)**, *Προσβασιμότητα και Αναπηρία*, Χριστοφή Μαρίλυ, Αθήνα
9. **Μπεργιαννάκη – Δερμπζάκη (2003)**: «Πρόληψη & Αντιμετώπιση των Ψυχοκοινωνικών Επιπτώσεων των Σεισμών», Αθήνα, Διαθέσιμο στο: http://www.oasp.gr/sites/default/files/prolipsi_psixokinonikon.pdf
10. **Ο.Α.Σ.Π. (1999)**: «Προστατευτείτε από τους Σεισμούς- Διαβάστε το Τώρα», Διαθέσιμο στο: <http://www.oasp.gr/sites/default/files/Protect%20from%20earthquake%20-%20Read%20it%20now.Pdf>
11. **Ο.Α.Σ.Π. (2007)**: «Σεισμός –Η Γνώση είναι Προστασία», των Κούρου Α., Παπαδάκη Π., Β' έκδοση, Αθήνα: Διαθέσιμο στο: <http://www.oasp.gr/sites/default/files/Earthquake%20-%20Knowledge%20is%20protection.pdf>

12. **Ο.Α.Σ.Π. (2014):** «Οδηγίες Προστασίας Μετασεισμική Περίοδος», Αθήνα, Διαθέσιμο στο: http://www.oasp.gr/sites/default/files/OASP-Metaseismiki_24-2-14%20%281%29.pdf
13. **Ο.Α.Σ.Π. (2015):** «Μαθαίνω τι να κάνω στο σεισμό», Αθήνα, Διαθέσιμο στο: http://www.oasp.gr/sites/default/files/OASP%20MAKATON_20selido.pdf
14. **Ο.Α.Σ.Π. (2017):** «Ο.Α.Σ.Π. Δραστηριότητες 2015-2016-2017», Αθήνα, Διαθέσιμο στο <http://www.oasp.gr/userfiles/DRASTIRIOTITES%2015-16-17.pdf>
15. **Ο.Α.Σ.Π. (2015):** «Προετοιμάζομαι για το Σεισμό-Οδηγίες για άτομα με κινητική αναπηρία», Αθήνα, Διαθέσιμο στο: <http://www.oasp.gr/sites/default/files/AMEA%20Atoma-Diktio.pdf>
16. **Ο.Α.Σ.Π. (2015):** «Σεισμός και Εργασιακοί Χώροι. Οδηγίες Αντισεισμικής Προστασίας», των Κούρου Α., Μπάκα Κ., Ιωακειμίδου Α., Αθήνα
17. **Ο.Α.Σ.Π. (2015):** «Στην Ελλάδα γίνονται συχνά σεισμοί για αυτό όλοι μας πρέπει να ξέρουμε τι κάνουμε όταν γίνεται σεισμός», Αθήνα, Διαθέσιμο στο: http://www.oasp.gr/sites/default/files/OASP-Easy%20to%20read_Greek.pdf
18. **Συνήγορος του Πολίτη (2007),** *Ετήσια Έκθεση 2007*, Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο
19. **Υπουργείο Εσωτερικών (2009),** *Μεθοδολογία Ελέγχου Προσβασιμότητας Δημοσίων Υπηρεσιών και Υποδομών*, Αθήνα: Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Οργάνωσης και Διαδικασιών, Εθνικό Τυπογραφείο
20. **Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας (2001),** *Οδηγός «Πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στον δημόσιο χώρο»*, Αθήνα: Αγωγή Υγείας

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. **Central Coordination Commission for the Promotion of Accessibility (CCPT) (1996),** *“European Concept for Accessibility”* (Η Ευρωπαϊκή Ένωση της Προσβασιμότητας), Brussels
2. **Disabled People’s International European Union Committee (2000),** *“Millenium Access Guide”* (Οδηγός Προσβασιμότητας της Χιλιετίας), Brussels: The European Commission-DGV/E/4
3. **Kourou A. & Ioakeimidou (2015):** “Earthquake protection: Assessment of Seismic Safety and Preparedness at Workplaces”, Conference SafeChania 2015, 10-12 June 2015, Chania
4. **World Health Organization (2001),** *International Classification of Functioning, Disability and Health, FINAL DRAFT, Full Version- (WHO/EIP/GPE/CAS/ICIDH-2 FI/01.1)*

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

1. docplayer.gr/46360370-Ergasia-no-9-o-seismos-tis-7-9-99-kai-oi-epiptoseis (ανακτήθηκε 3-1-2018)
2. home.asda.gr/PdfFiles/Publications/FysikoiKindynoi/SWANS.../meleti-FASI-A.PDF(ΑΣΔΑ) (ανακτήθηκε 27-12-2017)
3. https://el.wikipedia.org/wiki/Πετρούπολη_Αττικής (ανακτήθηκε 24-11-2017)
4. <https://www.petroupoli.gov.gr/> (Δήμος Πετρούπολης) (ανακτήθηκε 27-11-2017)

5. <https://www.pkdp.gr/> (Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Πετρούπολης) (ανακτήθηκε 27-11-2017)
6. <https://www.disability-europe.net> (Ακαδημαϊκό Δίκτυο Ευρωπαϊών Ειδικών σε θέματα Αναπηρίας ANED) (ανακτήθηκε 19-12-2017)
7. https://en.wikipedia.org/wiki/Medical_model (ανακτήθηκε 28-12-2017)
8. <http://www.minenv.gr> (Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας) (ανακτήθηκε 28-12-2017)
9. http://www.oasp.gr/userfiles/midomiki_frm.pdf (ανακτήθηκε 3-1-2018)
10. <http://www.esaea.gr/files/december/101/3rddec2005.pdf> (ανακτήθηκε 3-1-2018)
11. <http://www.ohchr.org/EN/UDHR/> (ανακτήθηκε 7-1-2018)
12. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52003DC0650> (ανακτήθηκε 8-1-2018)
13. http://www.minadmin.gov.gr/wp-content/uploads/20160318_analisi_metabolon_taktikou_prosopikou_2015.pdf (ανακτήθηκε 8-1-2018)
14. <http://estia.hua.gr/file/lib/default/data/17416/theFile>
15. http://www.pomitedy.gr/wp-content/uploads/2013/10/AMEA-ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ_-2.docx (ανακτήθηκε 11-1-2018)
16. library.tee.gr/digital/m1864.pdf (ΤΕΕ) (ανακτήθηκε 27-12-2017)
17. www.esaea.gr
18. www.oasp.gr (Οργανισμός Αντισεισμικής Προστασίας)
19. www.ameaplus.gr (ανακτήθηκε 2-1-2018)
20. www.un.org/disabilities/documents/convention/crpd (ανακτήθηκε 7-1-2018)
21. Η Καθημερινή 2017, <http://www.kathimerini.gr/937390/article> (ανακτήθηκε 19-1-2018)